

**Уважаеми пътници,
Добре дошли на борда на *България Ер*!**

Според една стара шега ваканцията е като любовта - нещо, което очакваме с удоволствие, преживяваме в дискомфорт и после си спомняме с носталгия.

Но всъщност ваканцията изобщо не е шега - в днешния забързан свят тя дори вече не е лукс, а елементарна необходимост. Нещо като задължително условие, за да сте в състояние да движите бизнеса си напред през останалата част от годината.

Затова се отнесете сериозно и с внимание към лятната си почивка - независимо дали ще изберете за нея крокъ отгик край морето, някое пълнокръвно приключение или пък един от осемте най-вълнуващи рок фестивала в Европа това лято, подбрани за вас в нашия юлски брой.

Националният превозвач на България може да ви предложи всякакви варианти за лятната отпуската: от морската магия на Лисабон, Майорка или Ларнака, до прохладата и безбройните атракции на Берлин, Амстердам или Лондон. Така че възможностите да си починем са навсякъде около нас. Просто трябва да се огледаме. И да ги използваме.

Пожелаваме ви приятен полет!

Янко Георгиев,
Изпълнителен директор

**Dear Passengers,
Welcome aboard *Bulgaria Air*!**

According to an old joke, holidays are like love – something we look forward to, experience in discomfort and remember with nostalgia.

Holidays, however, are no laughing matter – in today's hectic world they are not even a luxury, but a simple necessity – something like a *sine qua non*, to be able to move your business forward for the rest of the year.

Therefore you should treat your summer holiday with due attention and seriousness – regardless of whether you choose a quiet break at the seaside, some full-blooded adventure or one of the eight most exciting rock festivals in Europe this season, selected for you in our July issue.

Bulgaria's national carrier can offer you all kinds of summer holiday options: from the Mediterranean magic of Malaga, Mallorca or Larnaca, to the freshness and countless attractions of Berlin, Amsterdam or London. The opportunities to relax are all around us. We just have to look. And take them.

We wish you a pleasant flight!

Enjoy watching! And have a wonderful flight, of course.

Yanko Georgiev
CEO

ВИЕНА НЕ Е САМО ОПЕРА. ЕЛА И СЕ УБЕДИ НА ПРАТЕРА.

Виена

ОТ
€ **69**

еднопосочна
цена

ОТ
€ **116**

двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички летищни такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг, кетъринг на борда, безплатен check-in. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока.

11 | **BUSINESS
ECONOMY**

41 | **ANALYSIS
POLITICS**

65 | **SCIENCE
TECHNOLOGY**

83 | **TRAVEL
LIFESTYLE**

30 | **Тол системата
ще ни даде
ресурса да
оправим всички
пътища**

Николай Нанčov, министър
на регионалното развитие
и благоустройството,
preg Bulgaria ON AIR

56 | **Как Стоичков
удари шамар на
папата**

Фалшивите новини
процфтяват не заради
политиката, а защото
носят добри и лесни
печалби

66 | **Ога за
скуката**

Най-досадно
прекараното време
въщност може да
отключи творчеството
и дори гениалността ни

86 | **Нека га е
лято**

От Нови Сад до
Magrug и от Arctic
Monkeys до Pearl Jam:
най-добрите рок
фестивали в Европа

34 | **Thanks to the Toll
System Revenue, No
Road Will Remain
Unrepaired**

60 | **How Stoichkov
slapped the Pope in
the FaceCatching-Up
Fringe**

68 | **An Ode to Boredom**

88 | **Let It Be Summer**

12 | **Първо дъждът,
после - качулката**

14 | **First the rain, then - the
hood**

16 | **Коментари:
Еврозоната - за и
против**

18 | **Comments: Eurozone
pros and cons**

20 | **Предупреждението на
латвийската пералня**

22 | **The 'Latvian
Laundromat' Warning**

42 | **Brexit изглежда все
по-плашещ**

46 | **Brexit Seems Ever
More Frightening**

48 | **Турция на белите и
черните**

48 | **Turkey of the White
and Black**

50 | **За едното красно
име**

54 | **For the Good Name**

70 | **Вълшебна пръчица за
всеки**

72 | **A Magic Wand for
Everyone**

74 | **Когато жабите
влязоха в храма**

76 | **When the Frogs
Entered the Temple**

78 | **"Народна кола"?**

80 | **'People's Car'?**

84 | **Афиш
Poster**

92 | **Йо-хо-хо и чаша кафе**

98 | **Yo-Ho-Ho, And a Cup
of Coffee**

100 | **В куфара на
Александър
Хангимана**

104 | **Верни спътници**

105 | **Faithful Companions**

TISSOT CHEMIN DES TOURELLES
AUTOMATIC HELVETIC PRIDE
SPECIAL EDITION.

T+ TISSOT

JULIANY

София: Новооткрит магазин - The Mall,
Sofia Ring Mall, Mega Mall Sofia, Paradise Center,
Mall of Sofia, Serdika Center, ул. Г. С. Раковски 70,
бул. Ген. Скобелев 53, ул. Граф Игнатиев 1,
Пловдив: Mall Plovdiv, Mall Markovo Tere,
www.julliany.com

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Албена Манафска
"Radix"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
Григор Сарийски
Димитър Бранков
Доника Ризова
Емил Иванов
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов
Маргарита Спасова
Олег Попов
Петър Йовчев

ДИЗАЙН
BRAND NEW

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТИР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Мумкова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Леа Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Еролскел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

ISSN 1314-2216

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03

BIC: CECBGB33

Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

TRANSLATORS
Albena Manafska
"Radix"

CONTRIBUTORS
Boyko Vasilev
Valeri Tsenkov
Grigor Sariyski
Dimitar Brankov
Donika Rizova
Emil Ivanov
Ivaylo Petrov
Ivaylo Petrov
Kalin Angelov
Kalin Nikolov
Margarita Spasova
Oleg Popov

DESIGN
BRAND NEW

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

CEO
Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

По смисъла на Закона за изменение и допълнение на Закона за задължителното
депозитване на печатни и други произведения обн.В ДВ, бр.87 от 05.11.2010г.,
мажоритарният собственик на дружеството издател на списание „Bulgaria on air THE
INFLIGHT MAGAZINE“ и списание „GO ON AIR“ е „Холдинг Варна АД с ЕИК 103249584.
„Холдинг Варна“ АД е публично дружество по Закона за публичното предлагане на
ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

Viva!

CASINO

AT

SOFIA HOTEL BALKAN
THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NOVO POKER
MAJOR POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com
www.vivacasino.biz

CONTRIBUTORS АВТОРИ

НИКОЛАЙ КРЪСТЕВ е водещ на "Светът е бизнес" по Bloomberg TV България. Следи геополитически и макроикономически теми, както и политическите и икономическите процеси на Балканите и тяхното отражение върху бизнеса в България. Бил е специален пратеник по време на военните операции в Босна и Херцеговина, Сърбия, Косово и Македония.

NIKOLAY KRASTEV is the host of Bloomberg TV Bulgaria's show The World is Business. Krastev covers geopolitical and macroeconomic topics, as well as political and economic process of the Balkans affecting business in Bulgaria. Nikolay Krastev worked as a special envoy during the military operations in Bosnia and Herzegovina, Serbia, Kosovo and Macedonia.

БОЙКО ВАСИЛЕВ е един от най-уважаваните телевизионни журналисти в България, водещ и продуцент на "Панорама" по БНТ. Доктор по социология, възпитаник на Софийския университет, специализирал е в Хайделберг, Германия. Автор е на десетки документални филми, включително "Деца на бащите", за който получи Голямата награда "Робер Шуман" за 2007 година.

BOYKO VASSILEV is one of Bulgaria's most renowned television journalists, and the host and producer of the talk show Panorama (broadcast on the National Bulgarian Television). He holds a Ph.D. in sociology, is a Sofia University alumnus, and has specialized in Heidelberg, Germany. He has authored dozens of documentaries, including The Children of the Fathers, for which he received Bulgaria's 2007 Robert Schuman Journalism Award.

ЛИСАБОН: ОТ 199 ЕВРО В ДВЕТЕ ПОСОКИ LISBON: FROM 199 EUROS

Защо да посетите Лисабон? Опитавме се да направим кратък списък и се отказахме някъде след 37-ата точка. Затова само ще обобщим:

Заради културата и архитектурата. В края на краищата Лисабон е столицата на страната, която в зората на колониалната ера е владеела половината свят и в която са се стичали богатствата на Африка, Индия, Бразилия и Островите на подправките. Заради цените. Напук на имперското си минало португалците днес са симпатично скромни хора, а цените - от хотели до ресторанти и барове - са най-ниските в западна Европа и много близки до българските.

Заради климата и локацията. Лисабон е единствената европейска столица, разположена на половин час път от първокласни плажове. Лятото не е непоносимо горещо, есента и зимата са меки и приятни.

Заради разнообразието. Самият Лисабон е космополитен град с подчертан вкус към нощния живот. Но освен това е и много удобна база да проучите пасторалната португалска провинция. Заради фадото. То далеч не е просто характерна местна музика. И не може да се опише - трябва да отидете и да го почувствате. И заради още безброй причини, които ще ви оставим да откриете сами.

Why visit Lisbon? We tried to make a short list and gave up somewhere after the 37th point. That's why we'll only summarize:

Because of culture and architecture. After all, Lisbon is the capital of the country that ruled half the world at the dawn of the colonial period and where Africa, India, Brazil and the Spice Islands' riches flowed to.

Because of prices. Despite its imperial past, today the Portuguese are likeable modest people, and prices - from hotels to restaurants and bars - are the lowest in Western Europe and very close to Bulgarian ones.

Because of climate and location. Lisbon is the only European capital located half an hour from first class beaches. Summer isn't unbearably hot, autumn and winter are mild and pleasant.

Because of variety. Lisbon itself is a cosmopolitan city with a definite taste for nightlife. Besides, it's a very convenient basis to explore the pastoral Portuguese countryside.

Because of fado. It's far from being just traditional local music. It can't be described - you must go and feel it. Because of many more reasons we'll let you discover yourself.

ЛЕТЕТЕ до Лисабон с България Ер през юли и се възползвайте от специалните ни летни цени: от 99 евро за еднопосочен и от 199 евро за двупосочен билет, с включен багаж.

FLY to Lisbon with Bulgaria Air in July and make use of our special summers offer: from 99 euros one-way and from 199 euros two-way, including checked-in luggage.

*An artistic place for
artistic people!*

Sofia, Bulgaria
10 Inzhener Ivan Ivanov Blvd.
+359 885 259 098,
E-mail: simona.central@abv.bg
www.hotelsimona.com

THE GAME DESERVES THE BEST

We love our fans and want to offer you something back. Would you enjoy watching this summer's football matches on a BeoVision Eclipse 55" TV*? This stunning Smart TV combines ultra-sharp OLED 4K images with the world's most powerful TV sound.

**IN CELEBRATION OF THE WORLD CUP, FROM NOW TILL JULY 15TH,
SAVE UP TO 15% ON OUR BEOVISION TV.**

* Conditions apply

bang-olufsen.com

BEOVISION ECLIPSE
BANG & OLUFSEN

Bang & Olufsen Bulgaria
10, Oborishte Str.
1504 Sofia, Bulgaria
+359 2 807 3757
sofia@beostores.com

26 | **ВОЙНАТА НА
СЕМЕЙСТВО ТРЪМП**
THE WAR OF THE TRUMPS

30 | **ИНТЕРВЮ: НИКОЛАЙ НАНКОВ**
INTERVIEW: NIKOLAY NANKOV

16 | **ЕВРОЗОНАТА - ЗА И ПРОТИВ**
EUROZONE - PROS AND CONS

Първо дъждът, после - качулката

Реформите в еврозоната явно ще изчакат до следващата криза

Най-добро време да поправиш покрива е, когато грее слънце, казваше покойният Джон Ф. Кенеди. Поне що се отнася до стабилизирането на еврозоната, европейците очевидно ще изчакат първо да завали.

СРЕЩАТА НА ВЪРХА в Брюксел на 28-29 юни трябваше да донесе пробив за дългоочакваните реформи в паричния съюз - идеалното време, защото повечето анализатори прогнозираят съвсем скорошен край на сегашния възходящ икономически цикъл. От лидерите на ЕС се очакваше да обсъдят и задействат инициативата на Макрон и Меркел за създаване на инвестиционен бю-

СПОРАЗУМИЕТО ЗА ИМИГРАЦИЯТА

След девет часа на тежки преговори на 28 юни, лидерите на Европейския съюз най-после постигнаха споразумение по въпросите на имиграцията. След срещата на върха те излязоха със съвместно изявление, което казва, че "Европейският съвет е твърдо решен... да предотврати връщане към неконтролируемите приливи (на бежанци) от 2015 година, и да изкорени нелегалната имиграция по всички съществуващи и потенциални маршрути". "Що се отнася до Източно-средиземноморския маршрут", продължава изявлението, "необходими са допълнителни усилия за пълното прилагане на споразумението ЕС-Турция, за предотвратяване на нови нелегални пресичания от Турция и спиране на притока... Спешно са нужни повече усилия за навременното връщане на бежанците и предотвратяване на разработването на нови морски или сухоземни маршрути".

джет на еврозоната. Макрон държеше той да е внушителен - в размер няколко процента от Брутният продукт на еврозоната - за да може да служи като ефективен стабилизиращ инструмент за макроикономиката. Германците изглеждаха склонни на поскромно начало.

НИЩО ОТ ТОВА ОБАЧЕ не се случи. Изтощени от безкрайните спорове около имиграцията, европейските лидери претупаха набързо темата за еврото и произведоха едно съвсем лаконично и постно изявление. Те все пак се съгласиха, че Европейският механизъм за стабилност може да помага за оздравяването на банки в еврозоната, и да играе по-сериозна мониторингова роля. Склониха също да работят по "пътната карта" за общия фонд за гарантиране на влоговете в еврозоната - ключова стъпка към банковия съюз

НО НАТИСКЪТ НА МАКРОН за инвестиционен бюджет среща неочаквано силен отпор от северноевропейските държави. Холандският премиер Марк Рюте дори в прав текст го упрекна, че се опитва да прави "символични" жестове с "реалните пари на реалните данъкоплатци". Лидерите не склониха и на предложението на френския президент за специална среща през октомври, посветена на еврото.

Обсъждането на реформите остава за декември, когато обаче по всяка вероятност дневният ред ще е изцяло обсебен от Brexit. През пролетта на следващата година пък предстоят изборите за европейски парламент и темата спокойно може да се отложи чак за идното лято. Или просто за момента, в който покривът отново ще протече. ■

First the Rain, Then - the Hood

The reforms in the euro area will obviously wait until the next crisis

The time to repair a roof is when the sun is shining, the late John F. Kennedy used to say. At least as far as the stabilization of the euro area is concerned, the Europeans will obviously wait for it to start to rain first.

THE SUMMIT in Brussels on the 28th-29th of June had to bring a breakthrough for the long-awaited reforms in the monetary union - the ideal time, because most analysts are prognosti-

ACCORD ON IMMIGRATION, INSTEAD

After nine hours of hard talks on June 28th, the European Union leaders finally agreed on an immigration accord. After the summit the leaders declared in a statement that 'The European Council is determined... to prevent a return to the uncontrolled flows of 2015 and to further stem illegal migration on all existing and emerging routes'. 'As regards the Eastern Mediterranean Route', the statements follow, 'additional efforts are needed to fully implement the EU-Turkey Statement, prevent new crossings from Turkey and bring the flows to a halt... More efforts are urgently needed to ensure swift returns and prevent the development of new sea or land routes...'

cating a quite near end to the present ascending economic cycle. What was expected from the leaders of the EU was to discuss and actuate the initiative of Macron and Merkel for creating an investment budget of the euro area. Macron insisted on it being an impressive one – amounting to several per cent of the Gross product of the euro area – in order to be able to serve as an effective stabilizing instrument for the macro-economy. The Germans seemed inclined to a more modest beginning.

NONE OF THIS HOWEVER happened. Exhausted from the endless disputes around immigration, the European leaders made short work of the euro topic and made a totally terse and jejune statement. They agreed however that the European stability mechanism may help for the resolving of banks in the euro area, and play a more serious monitoring role. They also agreed to work on “the road map” for the common deposit guarantee fund for the euro area – a key step towards the banking union

BUT MACRON'S PRESSURE for an investment budget met an unexpectedly strong resistance from the northern European countries. The Dutch Prime Minister Mark Rutte even openly reproached him for trying to make “symbolic” gestures with “the real money of the real taxpayers”. The leaders also did not agree with the proposal of the French president for a special meeting in October, dedicated to the euro. The discussing of the reforms is left for December, when however the agenda would most likely be entirely fixated on Brexit. During the spring of next year on the other hand the elections for a European parliament are forthcoming and the topic may easily be postponed for as late as the coming summer. Or simply for the moment, in which the roof will start leaking once again. ■

ДА!

Текст ДИМИТЪР БРАНКОВ

Подаването на документи за кандидатстване в ERM II е необходимо и дори задължително, защото едва ли в следващите месеци ще имаме по-подходящ момент.

САМО ЩЕ ПРИПОМНЯ известните факти. През следващата година влизаме в цикъл на европейски избори. Едва ли в такава ситуация общественото мнение в еврозоната ще е по-благоприятно от сега. Ние - и работодатели, и синдикати - бихме очаквали ускоряване на процедурите по подаване на това заявление. Съветвам всички да се запознаят със становището на Икономическия и социален съвет, прието на 21 декември миналата година. В двайсетина страници са изложени много подробно условията за функционирането на българската икономика в условията на валутен борд и необходимостта това решение да се вземе максимално бързо, като се отстранят пречките и се направят необходимите реформи за влизането на България в еврозоната. Така че по този въпрос работодатели и синдикати имат пълен консенсус. За щастие имаме подобен консенсус и сред основните политически партии.

ВЕРОЯТНОСТТА МОЛБАТА на България да бъде отхвърлена или отложена аз оценявам като твърде ниска. Страната от много години задоволява и четирите специфични критерия за чаканата на еврозоната. Така че не мога да си представя правни и формални аргументи, съответстващи на договора за функциониране на Европейския съюз, с които да бъде мотивиран евентуален отказ. Винаги може да бъдем изненадани в една или друга посока. Но това би било прецедент.

ГОВОРИ СЕ ЗА "ТИХА ДИПЛОМАЦИЯ" и тайни преговори. Но всъщност процесът в огромна степен бе открит и прозрачен, особено в случая с последните държави, присъединили се към еврозоната - трите балтийски републики. Въпросът за конвергенцията, тоест за нивото на доходите спрямо европейските, несъмнено е важен. Но има два аргумента, които според мен трябва да се имат предвид. Първият е от правен характер: в договора за функциониране на ЕС няма предвидени такива предварителни условия за влизане в ERM II. Нито пък има определена числова стойност какво ниво на доходите, или каква степен на конвергенция трябва да постигнете. Второ, ако погледнем назад, ще видим, че една Латвия например беше на нивата на сегашната българска производителност - около 50% от европейската - когато бе допусната в ERM II. Така че и това не би могло да е аргумент. ■

"Вероятността молбата на България да бъде отхвърлена е твърде ниска"

НЕ!

Текст Д-Р ГРИГОР САРИЙСКИ

Механизмът ERM II е нещо подобно на 40-дневната карантина, въведена някога за завръщащите се от далечно плаване венециански кораби - за да се види дали не пренасят зараза. Също като тях една страна в ERM II се поставя под строго наблюдение, за да се види дали има натрупани дисбаланси. Затова служат и така наречените критерии за членство - ако натрупате по-голям бюджетен дефицит, или инфлацията излезе извън определените граници, значи в страната има някакви по-сериозни проблеми, които се нуждаят от решаване.

БЪЛГАРИЯ ФОРМАЛНО ИЗПЪЛНЯВА всички тези критерии. Нямаме проблеми нито с инфлацията, нито с валутния курс, нито с лихвените проценти. България има проблем обаче с конвергенцията, защото през 2017 година не е помръднала дори и с 1% по показателя Брутен вътрешен продукт на глава от населението, изчислен според Паритет на покупателната способност.

ЗА ЕДНА СТРАНА, която има 49% от средния за съюза БВП на човек от населението, не може да се каже, че конвергира успешно. И това се случва през хубавата 2017 - с нарастване на заплатите над 10%, с доста приличен растеж на икономиката от над 3.5% и с рекордно ниска безработица. През същата година Румъния се приближи с 5% към средноевропейския БВП. Щом в една такава добра година ние не сме успели да се приближим изобщо, значи нещо в икономиката куца, значи има структурни проблеми. Те трябва да се разрешат.

ВАРИАНТИТЕ СА ДВА. Или да ги разрешаваме под надзора на европейските органи - защото това означава влизането в ERM II - или да се опитаме първо да си решим проблемите и едва след това да се присъединяваме към механизма.

Знаете, че делът на хората, живеещи в тежки материални лишения, в България е над една трета - при положение, че средно за ЕС е около 7-8%.

АКО БЪЛГАРИЯ ПРОДЪЛЖИ да изпълнява формалните критерии и на тяхна база влезе в еврозоната със сегашния коефициент на конвергенция, ефектът ще е меко казано неблагоприятен. Най-напред влизането в еврозоната ще доведе до понижаване на рисковата премия, и оттам - до напompване на балони. За да се реши проблемът с бедността, трябва да не едни кредити, а реструктуриране на икономиката и повече производства с висока добавена стойност.

ПРИ ПОЛОЖЕНИЕ, ЧЕ ОЧАКВАМЕ забавяне на глобалната икономика и прогнозите са неблагоприятни за следващите 3-4 години, моментът е категорично най-неподходящият България да се присъединява към еврозоната. Нито е подходящо да влизаме в нещо, което не знаем как ще изглежда само след година. Големите реформи в еврозоната тепърва предстоят. ■

YES!

By DIMITAR BRANKOV*

The submitting of documents for applying for ERM II is necessary and even compulsory, because we will hardly have a more suitable moment during the following months.

I WILL JUST REMIND the known facts. During the next year we are entering a cycle of European elections. Hardly in such a situation will the public opinion in the euro area be more favourable than now. We - both the employers and the trade union organizations - would expect a speeding up of the procedures for submitting this application. I advise everyone to become acquainted themselves with the opinion of the Economic and Social Council, adopted on the 21st of December last year. In around twenty pages the conditions for the functioning of the Bulgarian economy in the context of a currency board are laid down, and the necessity for this decision to be taken as soon as possible, with the hindrances being removed and the necessary reforms implemented for the entry of Bulgaria in the euro area. So with regard to this matter the employers and the trade union organizations have a full consensus. Fortunately we have such a consensus among the main political parties as well.

THE POSSIBILITY FOR THE APPLICATION of Bulgaria to be rejected or postponed I am assessing as being a very low one. The country has for many years been meeting all four specific criteria for the waiting room of the euro area. So I cannot imagine legal and formal arguments, corresponding to the Treaty on the Functioning of the European Union, with which an eventual rejection may be motivated. We may always be surprised in one way or another. But this would be a precedent.

THERE IS TALK OF A "QUIET DIPLOMACY" and secret negotiations. But in fact the process was in a great extent an open and transparent one, especially in the case with the last countries that joined the euro area - the three Baltic States.

The question of convergence, i.e. of the level of income as compared to the European one, is undoubtedly an important one. But there are two arguments, which in my opinion must be taken into consideration. The first one is of legal nature: there are no such preconditions for entering ERM II set out in the Treaty on the Functioning of the European Union. Neither is there a defined numeric value of the level of income or the degree of convergence that you have to achieve.

Secondly, if we look back, we will see that Latvia for example was at the levels of the current Bulgarian productivity - around 50% of the European one - when it was admitted to ERM II. So this cannot be an argument as well. ■

NO!

By GRIGOR SARIYSKI PHD

The ERM II mechanism is a thing similar to the 40-days' quarantine, introduced once for the Venetian ships returning from a long voyage - in order to see if they are not carrying an infection. Just as them, a country in ERM II is placed under strict surveillance, in order to see if it has accumulated imbalances. The so-called criteria for membership are serving the same purpose - if you accumulate a larger budget deficit, or the inflation goes beyond a set threshold, this means the country has some more serious problems, which need to be solved.

BULGARIA IS FORMALLY MEETING all those criteria. We do not have problems with inflation, or with the currency exchange rate, or with the interest rates. Bulgaria however has a problem with convergence, because in 2017 it has not moved with even 1% on the Gross Domestic Product per capita indice, calculated in accordance with Purchasing power parity.

FOR A COUNTRY, which has 49% of the average for the Union Gross Domestic Product per capita, one cannot say that it is converging successfully. And this is taking place during the good 2017 - with a wage growth of over 10%, with quite a decent growth of the economy of over 3.5% and a record low unemployment. During the same year Romania drew near by 5% towards the average European Gross Domestic Product. If during such a good year we have not managed to draw near at all, this means something in the economy is not up to standard, it means there are structural problems. They have to be solved.

TWO SCENARIOS LIE AHEAD. We either solve them under the supervision of the European authorities - because this is what entering ERM II means - or we try to solve our problems and only after that to be accessing the mechanism.

You know that the share of people, living in severe material deprivation, in Bulgaria is over one third - given that it is around 7-8% on average for the EU.

IF BULGARIA CONTINUES to implement the formal criteria and on their basis to enter the euro area with the hitherto existing rate of convergence, the effect will be unfavourable to say the least. At first the entry

in the euro area will lead to a decrease of the risk premium, and hence - to inflating of balloons.

In order for the problem with poverty to be solved, the thing needed is not cheap credits, but rather a restructuring of the economy and more productions with a higher added value.

GIVEN THAT WE ARE EXPECTING a slowing down of the global economy and that the prognoses are unfavourable for the next 3-4 years, the moment is categorically the most inappropriate one for Bulgaria to be accessing to the euro area. It is also not appropriate for us to be entering into something which we do not know what will look like only a year later. The big reforms in the euro area are yet to be implemented. ■

Dimitar BRANKOV is a Vice-Chairman of the Bulgarian Industrial Association. / Assoc. Prof. GRIGOR SARIYSKI PhD is a research worker at the Economic Research Institute to the Bulgarian Academy of Sciences. Comments were made for Bloomberg TV Bulgaria.

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕТО НА "ЛАТВИЙСКАТА ПЕРАЛНЯ"

Случаят със затворената ABLV е убедително доказателство, че единният европейски банков надзор не е панацея

Текст ПЕТЪР ЙОВЧЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

В годините на ускоряване на икономическия растеж и връщането на оптимизма в Европа никога не е предполагал, че банков скандал може да се пръкне изневиделица.

НО В ЛАТВИЯ - малката балтийска страна, която е член на еврозоната и чиито три най-големи банки са под директния надзор на ЕЦБ - се случи точно това. На 24 февруари на местната банка ABLV бе отказана ликвидна подкрепа, първоначално дейността ѝ бе замразена, а впоследствие бе обявена за затваряне.

ВСИЧКО ТРЪГНА ОТ ОБВИНЕНИЯТА в пране на пари - нещо, което съвсем не е новост за латвийския банков сектор. През февруари финансовото министерство на САЩ обяви в нарочно комунике изхвърлянето на ABLV (която е трета по размер на активите в Латвия) от международната система на доларови преводи, като наложи забрана за оперирането ѝ чрез кореспондентски сметки в американски банки. Тази забрана бе детайлно аргументирана с обвинения в пране на пари и обслужване на

операции със санкционирани държави и дейности (като ядрената програма на КНДР), както и за прикриването на преводи към санкционирани лица и офшорни компании (по всяка вероятност руски) при сделки с Азербейджан, Молдова и Украйна, и участие в схемите за изнасянето на милиарди долари при банковите скандали в тези страни.

ЛАТВИЙСКИЯТ БАНКОВ СЕКТОР е традиционно разделен на две: на местни банки, които обслужват най-вече нерезиденти (граждани на други бивши съветски републики), и на клонове на чуждестранни банки, основно скандинавски, в които държат парите си местните депозанти. Депозитите между двете групи са разпределени почти по равно. Служейки като мост между парите на гражданите от бившия СССР и икономиките от Европейския съюз, латвийският банков сектор е отговорен за 1% от световните банковите трансакции в щатски долари. За такава малка страна това е огромно количество - и косвено доказва откъде е минавал един от основните пътища на руските богатства към желаните ►

EUR
CEM
BA

EUROPEAN
CENTRAL
BANK

The 'Latvian Laundromat' Warning

The closure of ABLV is convincing proof that the European Single Supervisory Mechanism is not a panacea

By PETER YOVCHEV / Photography SHUTTERSTOCK

In the years of accelerated economic growth and optimism returning to Europe, nobody expected a bank scandal to come out of the blue.

YET LATVIA – the small Baltic country which is a member of the euro area and whose largest banks are under the direct supervision of the European Central Bank (ECB), witnessed precisely this. On 24 February, the local ABLV bank was denied liquidity support, its operations were initially suspended, and it was subsequently slated for closure.

IT ALL STARTED WITH MONEY LAUNDERING ALLEGATIONS – something that's nothing new for the Latvian banking sector. On 13 February the US Treasury Department announced in a special statement that ABLV (Latvia's third largest bank by assets) would be excluded from the international system of dollar transfers by a ban on opening or maintaining correspondent accounts in the US.

This ban was reasoned in detail by allegations of money laundering and facilitating transactions for sanctioned countries and illicit activities (such as North Korea's nuclear programme), as well as covering up transfers to sanctioned persons and offshore companies (in all likelihood Russian) in transactions with Azerbaijan, Moldova and Ukraine, and involvement in schemes to steal billions of dollars during the banking scandals in those countries.

THE LATVIAN BANKING SECTOR is traditionally divided into two groups: local banks, which serve mainly non-residents (citizens of other former Soviet republics), and branches of foreign

banks, mainly Scandinavian, in which local depositors keep their money. The two groups hold an almost equal amount of deposits. Serving as a bridge between the money of citizens of the ex-USSR and the economies of the European Union, the Latvian banking sector accounts for 1% of the global banking transactions in US dollars. This is a huge amount for such a small country and indirectly traces one of the main routes of Russian riches to coveted Western assets. Undoubtedly, a lot of dirty money was funnelled in these transfers, which the supervisory authorities apparently failed to detect.

TWO YEARS AGO, the Latvian banking sector successfully passed an European Asset Quality Review (AQR). Being supervised by the ECB, ABLV and the other local credit institutions are part of the Single Supervisory Mechanism (SSM), the governor of the Latvian central bank is a member of the ECB Governing Council, and the IMF recommendations for the country say nothing about bad banking practices. None of these powerful watchdogs was able to identify problems of Latvian bank system in the fight against money laundering.

THE CONTRAST WITH BULGARIA is obvious. The Bulgarian banking system was subject to detailed monitoring by the IMF and the World Bank (through the FSAP mechanism), the actions of the Bulgarian National Bank are closely scrutinized, the sector is among the most strictly regulated ones in the entire EU (with very high levels of capital buffers, and currently every single Bulgarian bank covers them), the share of bad loans in Bulgaria is going down and, more

importantly, those bad loans are very well covered with provisions and capital. And all this despite the fact that Bulgarian banks have never been implicated in international scandals or bad banking practices. The single local institution (Corpbank) that collapsed as a result of political and economic infighting over asset redistribution is the exception that rather proves the rule.

MANY WOULD SEE A DOUBLE STANDARD in the money-laundering allegations as well. Years ago, Deutsche Bank and BNP Paribas were fined billions by the US authorities for actions similar to those of ABLV, but no such severe accusations were voiced and the European supervisory authorities remained silent. Several European banks have been rescued since the establishment of the SSM, but the ECB opted for winding up the Latvian bank – too easy and too fast, some analysts say. The activity of the SSM and the ECB's supervisory functions has recently drawn criticism from both the European Court of Auditors and European Parliament committees (not only on the Latvian case, which Sven Giegold, a MEP from Germany, calls 'an embarrassing supervisory failure', but also on the handling of the crisis at Banco Popular of Spain). In January, European Court of Auditors officially declared that the European Central Bank has "flaws" in its procedures for identifying and dealing with banks in crisis.

The specific excuse for the failure in the Latvian case was that the anti-money laundering functions were left in the hands of local supervisors. But that's not quite true – the Single Supervisory Mechanism is responsible for the overall risk assessment of the supervised banks and

could impose additional capital and liquidity requirements when bad practices are identified. Proving that the ABLV case is not completely transparent, a Luxembourg court suspended the steps for the closure of the Latvian bank's Luxembourg branch, finding that it had sufficient liquidity and could continue to function. A fact that the ABLV management keeps repeating with regard to the whole bank.

MOREOVER, THE DECISION on its closure it was taken by the ECB, but the concrete actions, responsibilities (as well as damages to reputation) remained with the local regulator. Which, despite pressure from all sides – including the arrest of central bank Governor Ilmars Rimsevis on 18 February, on corruption allegations by another bank – managed to prevent the ripple effects from the liquidity crisis on the rest of the banks on the market and, at least for the time being, is successfully steering the bank's liquidation process.

ABLV's shareholders recently published their financial and supervisory reports for the first quarter and insisted that the bank fulfils all regulatory requirements. They have even hired specialised firms to represent them before the US authorities so as to have the ban lifted. In a bid to preserve the bank's assets, ABLV's shareholders decided on voluntary liquidation by controlling the process through a liquidator of their choice. According to them, all ABLV clients will be able to get their money back by the time the process is completed. The payout of deposits started a week after the bank closed for business, and over 5,000 clients received over 83 million euro within a month.

OF COURSE, A SCANDAL INVOLVING SUCH A LARGE LOCAL INSTITUTION has its political ramifications. The Latvian authorities arranged urgent meetings with their US colleagues to prevent contagion of the entire sector. Bans were imposed on transactions with offshore companies serving as a front for the beneficial owners; many clients of Latvian banks forfeited their residence permits; special instructions for banks serving non-resident clients were published; the Latvian banking associations adopted special statements on actions by the local boutique banks handling mainly foreign cash flows. All these actions, however, are happening after the fact, now that the country's economy has already sustained damage from the scandal. The closed bank and the holding behind it were at the heart of Riga's biggest housing construction project, which will now no longer go ahead as planned. The credit rating agencies have already targeted Latvia's rating, and this will have a wide-ranging impact on all economic operators in the country.

OF COURSE, LATVIA IS FAR from Bulgaria and the relations between the two economies are not particularly significant. But the ABLV case is an eloquent warning for those who see the Single Supervisory Mechanism as a panacea for the Bulgarian banking sector. And compelling evidence of the need of a strong and independent local regulator. Because the truth is that big supervisory institutions are far from immune to bias, oversights and omissions. The only difference is that the effect of their omissions is of a completely different – and much more dangerous – magnitude. ■

29 години АПИС
СИЛАТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

GDPR НАРЪЧНИК

*Нова информационно-деловодна система на АПИС
Ви улеснява да въведете и приложите изискванията
на новия Регламент на ЕС /GDPR/*

В навечерието на своята 30-годишнина и следвайки последователно принципа да осигурява винаги най-актуална, достоверна и компетентна информация, за да бъде най-близо до нуждите на своите клиенти и да улеснява ежедневната им работата, АПИС създаде новия продукт **GDPR Наръчник**.

Продуктът е разработен във връзка с необходимостта от осигуряване на актуална правна и експертна информация и дава насоки за действията, които трябва да се предприемат за въвеждане и прилагане на новите регулации по **Регламент № 2016/679 (Общ регламент за защита на личните данни – GDPR)**.

Разпоредбите на Регламента променят коренно принципите на защита на личните данни, поставят се нови изисквания към администраторите на такива данни и се разширяват правата на гражданите. Той има пряко действие и засяга широк кръг лица – граждани, фирми, организации, публични институции.

Прилагането му започва от 25.05.2018 г. във всички страни-членки на Европейския съюз.

GDPR Наръчникът на АПИС е пакетен продукт, който интегрира два самостоятелни модула: **GDPR Инфо** и **GDPR Асистент**.

Информационният пакет **GDPR Инфо** съдържа най-пълната и актуална информация за правната рамка на защитата на личните данни, практически систематизирана и структурирана в класификационни папки, така че всеки може лесно да намери необходимите му нормативни актове както в българското, така и в международното право.

Модулът съдържа също становища и указания на националната Комисия за защита на личните данни, практически ориентирани експертни разработки по темата, богата колекция от образци на документи, които се изискват по ОРЗД /Общия регламент за защита на данните/. Допълнително улеснение за потребителите на системите „АПИС“ е интегрирането на модула с останалите правно-информационни продукти на фирмата, което осигурява бързо и лесно намиране на търсената информация.

GDPR Асистент е полезен и практичен електронен дневник, който стъпка по стъпка Ви показва как да водите документацията и отчетността, които новият Регламент изисква, и Ви подпомага да създадете собствена политика по защита на данните. Продуктът предлага пакет с регистри, наръчници и примерни документи в DOC формат, които могат да бъдат използвани като основа за изграждането и документирането на система за защита на личните данни във фирмата/организацията на клиента.

GDPR Асистент стъпва върху внимателен анализ и надгражда информационни решения на чуждестранни доставчици на помоща, наръчници и други подобни продукти и услуги в помощ на администраторите и обработващите лични данни. Ползван е също и опитът на български и чуждестранни специалисти по информационна сигурност, заимствани са модели и образци, предлагани от водещи национални надзорни органи на държави-членки на ЕС.

Продуктът е WEB-базиран, като достъпът до него се извършва с потребителско име и парола. Данните се съхраняват криптирани в базата данни. Връзката при комуникация с продукта и пренос на данни е защитена. Към всяко потребителско име и парола са асоциирани съответният брой пакети от документи и регистри. Така ако един потребител иска да води документирането на няколко организации/фирми като администратори на данни, ще има достъп до няколко пакета.

*Повече информация за иновативния продукт **GDPR Наръчник** можете да намерите на www.apis.bg*

Сертификат по ISO 9001 – 2015

София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ 7 А
тел.: +359 2 923 98 00, 0700 44 944
office@apis.bg

► активи на Запад. Няма съмнение, че при тези трансфери е имало и немалко мръсни пари - което говори и за очевиден провал на надзорните органи.

ПРЕДИ ДВЕ ГОДИНИ латвийският банков сектор премина успешно европейски преглед на активите (AQR). Бидейки под надзора на Европейската централна банка, ABLV и другите местни кредитни институции са част от Единния надзорен механизъм, гуверньорът на Латвийската централна банка е част от Управителния съвет на ЕЦБ, а в препоръките на МВФ за страната няма и дума за лоши банкови практики. Нито един от тези могъщи надзорни органи не е успял да идентифицира проблемите в борбата срещу прането на пари в латвийската банкова система.

КОНТРАСТЪТ С БЪЛГАРИЯ е очевиден. Българската банкова система беше обект на детайлен мониторинг от МВФ и Световната банка (чрез механизма на FSAP), действията на БНБ се гледат под лупа, секторът е сред най-строго регулираните в целия ЕС (с много високи нива на капиталовите буфери, и в момента всяка една банка поотделно ги покрива), делът на лошите кредити в България намалява, и, което е по-важно, те остават много добре покрити с провизии и капитал. И това е въпреки факта, че българските банки не са замесвани никога в международни скандали и лоши банкови практики. Изключението с една местна институция (КТБ), затворена поради локални политико-икономически борби за преразпределяне на активи, по-скоро подкрепя правилото.

МНОЗИНА БИХА ВИДЕЛИ ДВОЕН СТАНДАРТ и при обвиненията за пране на пари. Преди години Deutsche bank и BNP Paribas отнесоха милиардни глоби от американските власти за подобни действия като тези на ABLV, но такива остри обвинения не бяха изказвани на глас и европейските надзорни органи останаха безмълвни. След налагането на Единния надзорен механизъм няколко европейски банки бяха спасявани, но за латвийската банка ЕЦБ избра пътя на ликвидацията - твърде лесно и твърде бързо, смятат някои анализатори. В последно време дейността на Единния надзорен механизъм и надзорните функции на ЕЦБ са обект на критики както от Европейската сметна палата, така и в комисиите на Европейския парламент (и то не само по латвийския случай, който германският евродепутат Свен Гийголд нарече "унизителен провал на надзора", а и по начина, по който бе реагирано на кризата в испанската Banco Popular). През януари Европейската сметна палата официално заяви, че ЕЦБ има "пропуски" в

процедурите си за идентифициране и третиране на банки в криза.

Конкретно за провала в латвийския случай алибито бе, че функциите срещу прането на пари са оставени в ръцете на местните надзори. Но това не е съвсем вярно – Единният надзорен механизъм отговаря за цялостната оценка на риска на надзираваните банки и би могъл да налага допълнителни капиталови и ликвидни изисквания при идентифицирането на лоши практики. Като доказателство, че случаят с ABLV не е напълно прозрачен, люксембургски съд спря действията за затваряне на тамошния клон на латвийската банка, като отчете, че той притежава достатъчно ликвидност и може да продължи да функционира. Факт, който ръководството на ABLV не престава да повтаря и по отношение на цялата банка.

ПРИ ТОВА РЕШЕНИЕТО за затварянето ѝ бе на ЕЦБ, но конкретните действия, отговорности (а и щети върху репутацията) останаха у местния регулатор. Който въпреки натиска от всички страни - включително и чрез ареста на гуверньора Илмар Римшевич на 18 февруари, по обвинения в корупция от друга банка - успя да преговетвори разпространението на ликвидната криза към останалите банки на пазара и, поне досега, управлява успешно процеса по ликвидация на банката.

Акционерите на ABLV публикуваха наскоро финансовите и надзорни отчети за първото тримесечие и настояха, че банката отговаря на всички нормативни показатели. Те дори са наели специализирани компании да ги представляват пред американските власти за сваляне на забраната. В опит да запазят активите на банката, акционерите на ABLV взеха решение да преминат към доброволна ликвидация, като контролират процеса чрез избран от тях ликвидатор. Според тях всички банкови клиенти ще успеят да получат парите си при завършване-

то на процеса. Изплащането на депозитите стартира седмица след прекратяване на дейността, като за месец са изплатени над 83 млн. евро на над пет хиляди клиенти.

РАЗБИРА СЕ, СКАНДАЛ С ТОЛКОВА ГОЛЯМА за местния пазар институция отеква и на политическо ниво. Латвийските власти предприеха спешни срещи с американските си колеги за предпазване от зараза върху целия сектор. Бяха обявени забрани за трансакции с офшорни компании, прикриващи действителните собственици; много клиенти на латвийски банки загубиха разрешенията си за пребиваване; бяха публикувани специални указания за банките, работещи с клиенти нерезиденти; латвийските банкови асоциации приеха специални декларации за действия от местните бутикови банки, обслужващи главно чужди финансови потоци. Всички тези действия обаче се случват пост фактум, след като икономиката на страната вече пострада от скандала. Затворената банка и холдингът зад нея бяха в основата на най-големия проект за жилищно строителство в Рига, който сега вече няма да се развие според плановете. Рейтинговите агенции вече поставиха на мушката рейтинга на Латвия, а това ще има широко отражение върху всички икономически субекти в страната.

РАЗБИРА СЕ, ЛАТВИЯ Е ДАЛЕЧ от България и връзките между двете икономики не са особено значими. Но случаят с ABLV е доста красноречиво предупреждение за онези, които разглеждат Единния надзорен механизъм като панацея за българския банков сектор. И убедително доказва нуждата от силен и независим местен регулатор. Защото истината е, че големите надзорни институции далеч не са непогрешливи на интереси, недозглеждащи и пропуски. Единствената разлика е, че при тях ефектът от пропуските е в съвсем друг - и доста по-опасен - мащаб. ■

ВОЙНАТА НА СЕМЕЙСТВО ТРЪМП

ЕС на пръв поглед е най-застрашен от напрежарата с мита.
Но всъщност още повече рискува американският бизнес

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Ако ви трябва илюстрация за състоянието на обръкност, което все повече владее човечеството в ерата на неограничената информация, трябва просто да видите репортажа на CBS от завода на Harley-Davidson в градчето Меномони Фолс, в щата Уисконсин.

ЕМБЛЕМАТИЧНИЯТ ПРОИЗВОДИТЕЛ на мотоциклети неочаквано се оказва в самия епицентър на започнатата от Доналд Тръмп търговска война. В миналото компанията бе сочена от президента като образец за смел, борбен и патриотичен бизнес, който успява да оцелее на американска земя въпреки неправдите на глобалната търговия (Тръмп тогава удобно пропускаше факта, че Harley отдавна е изнесъл част от производството си в Тайланд, Индия и Бразилия). Но сега Harley изведнъж се оказва от погрешната страна на президентския гняв, защото обявя, че може да изнесе част от производството си в Европа, за да избегне предвидените от Европейския съюз мита върху американски мотоциклети. Те на свой ред бяха родени от решението на Тръмп да обложи вноса на алуминий и стомана от Европа.

ТРЪМП, РАЗБИРА СЕ, НЕ РЕАГИРА добре на това "предателство". В един от знаменитите си туитове президентът писа, че Harley Davidson "никога не може да бъде правен в друга страна - никога!". Служителите и клиентите на компанията вече били много недоволни от нея, подчерта Тръмп, и добави, че ако все пак Harley премести производството в Европа, това ще е "началото на края" за компанията, която ще бъде "облагана с данъци както никога преди!".

Погодна закана от Белия дом, макар и направена в социална мрежа, веднага се отрази на ценните книжа на компанията, търпайки ги надолу с цели 6%.

Но Тръмп е прав поне за едно: работниците на компанията, или най-малкото мнозинството от тях, са на негова страна. И подкрепят мерките му, които е твърде вероятно да ги оставят без работа.

CBS интервюира много от тях в Меномони Фолс, където се правят двигателите за мотоциклетите. Отговорите се простираха от "той знае какво прави, много умнен бизнесмен е" до "блъфира, за да ги накара да седнат на масата и да преговарят" - въпреки теза, която се споделя и от по-сериозни анализатори. "Все още вярвам, че Тръмп просто води преговори на ръба на бръснача, за да намали максимално търговския дефицит на САЩ с редица страни. Реална търговска война не би била от полза за никого",

коментира икономистът Георги Найгенов пред Bloomberg TV Bulgaria.

ВЪЗМОЖНА ЛИ Е ИЗОБЩО такава "реална" търговска война? Тя е точно толкова неуправляема и склонна към ескалации като истинската война - и е твърде възможно главен потърпевш от нея да е самият Тръмп. В политическо отношение опитите на президента да се хареса на избирателите от т. нар. "Ръждив пояс" на Америка - от щатите със западащи металургични, стоманодобивни и машиностроителни индустрии - изглежда логичен. Тъкмо крехката преднина в щати като Върмонт, където от 30 години не бе печелил републиканец, направиха Тръмп президент. Но ако методът на президента да се хареса на тези избиратели включва да страдат други - от едрия бизнес до земеделците, които ще са следващата жертва при евентуална размяна на митнически удари с ЕС - тогава самата солидна основа под Тръмп ще се разпадне.

ДАЛИ ОБАЧЕ ВСИЧКИ ЩЕ СТРАДАТ ЕДНАКВО от едно безмилостно ограничаване на търговията? Сухата статистика дава известно основание на Тръмп. Едва 12% от Брутния вътрешен продукт на САЩ идват от износ на стоки и услуги; за Китай този дял е 21%, а за Европейския съюз - цели 27%. Това въпреки напълно обяснява и решимостта на европейците този път да не се поддават на натиск. Митата върху американското уиски са ясен израз на тази решимост. Прословутото Jack Daniels например се прави единствено в Линчбърг, Тенеси. Една преграда по пътя към европейския пазар ще засегне сериозно гиганта Brown-Forman, който го произвежда.

ОТ ОБРАТНАТА СТРАНА НАЙ-УЯЗВИМИ изглеждат автомобилните производители. Много анализатори дори смятат, че мерките на Тръмп са прицелени именно в европейската автомобилна индустрия. Но така ли е наистина?

Автомобилният експорт от Стария континент към САЩ е наистина внушителен: 20.2 милиарда долара годишно от Германия, 8.6 милиарда долара от Великобритания, 4.8 милиарда долара от Италия... Консултантите от Evercore ISI изчисляват, че ако бъде въведено предлаганото 25-процентово мито върху европейски автомобили, само групата Fiat-Chrysler ще загуби 743 милиона евро от годишните си печалби. И вероятно ще бъде принудена да затвори завода на Fiat в Мелфи, край Неапол, където се прави изнасяният за Америка Jeep Renegade. Компании като Jaguar Land Rover или като Rolls-Royce Motor Cars, за които американският

пазар е основен, ще понесат тежък удар. Но повечето германски гиганти - сочени като главната мишена за действията на Тръмп - въсъщност са достатъчно защитени срещу тях.

"НИЕ ВИАГИ СМЕ ИЗПОВЯДВАЛИ философията, че свободната търговия е най-добротото решение за света като цяло", казва пред Bulgaria ON AIR Питер Нота, новият директор на BMW Group по продажбите и маркетинга. "Но ако наистина се появят бариери, ние сме достатъчно диверсифицирани географски да преодолеем негативните ефекти". BMW отдавна вече произвежда повечето си модели за щатския пазар в Спартанбърг, Южна Каролина. Нещо повече - през миналата година баварската група е била най-големият износител на автомобили... от САЩ.

Daimler, който произвежда конкурентната марка Mercedes-Benz, също има свой американски завод в Алабама, и още миналата есен инвестира 1 милиард евро в разширяването му. Volkswagen направи същото с фабриката си в Тенеси.

Митата биха имали и обратен ефект: всички големи американски производители имат заводи и в Мексико. При издигане на твърде високи търговски бариери работните места въсъщност ще потекат от САЩ натам, а не обратното.

И НАКРАЯ ОСТАВА ЕФЕКТЪТ върху американските граждани, членове на най-потребителски ориентираното общество на планетата. Според северноамериканската браншова организация на автомобилните производители въвеждането на мита от Тръмп ще увеличи средната цена на един нов автомобил в страната с 5800 долара. Това би било равносилно на увеличаване на данъчната тежест с 45 милиарда долара, изчисляват компаниите, и прогнозираят, че "въвеждането на нови тарифи ще доведе до увеличение на разходите, на производствените разходи, и оттам - до спад в продажбите и съкращения на работни места. Рейтинговата агенция Moody's също предупреждава, че вносните мита за автомобили ще се отразят отрицателно на всеки сегмент от тази промишленост: производители, доставчици, дилъри и така нататък. Вероятно има доза истина в думите на Сесилия Малмстрьом, еврокомисаря по търговията, че плановете на Тръмп ще бъдат осуетени от същия този американски бизнес, който той уж иска да защити. "Американските компании ще реагират, и ще притиснат американската администрация да каже: чакайте малко, това не е добре за американската икономика", казва Малмстрьом. ■

The War of the Trumps

At first glance, the EU is most endangered by the tariffs race.
But, in fact, American business is even more at risk

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

If you need an illustration of the confusion that is increasingly overwhelming mankind in the age of unlimited information, you just need to see the CBS report from the Harley-Davidson plant in Menomonee Falls, Wisconsin.

THE ICONIC MOTORCYCLE MAKER unexpectedly found itself at the very centre of the trade war sparked by Donald Trump. In the past, the company was cited by the President as a model of a brave, resilient and patriotic business which was managing to survive on American soil despite the injustices of global trade (at the time Trump conveniently omitted the fact that Harley had long moved part of its production to Thailand, India and Brazil). But now Harley suddenly incurred the President's ire when it announced that it may relocate part of its production to Europe to avoid the tariffs contemplated by the European Union for motorcycles made in the USA. The EU tariffs in question retaliate for Trump's decision to impose tariffs on aluminium and steel imports from Europe.

NATURALLY, TRUMP DID NOT REACT well to this "betrayal". In one of his famous tweets, the President wrote that "A Harley-Davidson should never be built in another country-never!" The employees and customers of the company are already very angry at them, Trump said and added that if Harley moves its production to Europe, this will be "the beginning of the end" for the company which will be "taxed like never before!"

This threat from the White House, made as it was in a social network, immediately pressed the company's stock down by as much as 6%.

But Trump is right about one thing at least: the company's workers, or at least the majority of them, side with him. And support his measures, which are quite likely to leave them without a job.

CBS interviewed many of them in Menomonee Falls, where the motorcycle engines are produced. The answers ranged from "he knows what he's doing, he's a very smart businessman" to "he's bluffing to make them sit down and negotiate" – in fact, an argument that is also shared by more serious analysts. "I still think that Trump is simply negotiating on the razor's

most German giants – identified as the main target of Trump's actions – are actually sufficiently protected against them.

"WE HAVE ALWAYS ADHERED TO THE TENET that free trade is the best solution for the world as a whole," Pieter Nota, BMW Group's new Chief Marketing Officer, told Bulgaria ON AIR. "But if barriers should indeed be put up, we are geographically diversified enough to overcome the negative effects." BMW has long been assembling most of its models for the US market in Spartanburg, South Carolina. What is more, last year the Bavarian group was the biggest importer of cars ... from the US.

Daimler, which produces the rival brand Mercedes-Benz, also has an American plant in Alabama, and as recently as last autumn invested 1 billion euros in its expansion. Volkswagen did the same with its plant in Tennessee. Tariffs would also backfire: all major American manufacturers have plants in Mexico. Imposing too high trade barriers will actually make jobs leave the US for Mexico rather than in the opposite direction.

FINALLY, THERE IS THE EFFECT on the American citizens, members of the world's most consumer-oriented society. According to the North American automakers' association, the imposition of tariffs by Trump will increase the average price of a new car in the country by \$5,800. This would be tantamount to adding \$45 billion to the tax burden, companies estimate, and predict that the introduction of new tariffs will lead to an increase in costs, in production costs, and hence a decline in sales and job cuts. Moody's credit rating agency also warned that the import tariffs for cars will have an adverse impact on every segment of this industry: manufacturers, suppliers, dealers, and so on. There is probably a fair amount of truth in the words of EU Trade Commissioner Cecilia Malmström that Trump's plans will be thwarted by the very same American business he allegedly wants to protect. "American companies will react and they will put pressure on the American administration to say, 'Hey, hold on a minute. This is not good for the American economy'," Malmström said. ■

edge to minimize the US trade deficit with a number of countries. Nobody stands to gain from a full-scale trade war," economist Georgi Naidenov told Bloomberg TV Bulgaria.

IS SUCH "FULL-SCALE" TRADE WAR at all possible? It is just as unmanageable and prone to escalations as a war proper – and Trump himself could well bear its worst brunt. Politically, the President seems to have a good reason to attempt to appeal to voters in the so-called Rust Belt of America – states with declining metal, steel and mechanical-engineering industries. It was precisely the slim lead in states like Vermont, where a Republican had not won in 30 years, that gave Trump the presidency. But if the President's method to appeal to these voters involves harming others – from big business to farmers, who will be the next victims if the US and the EU exchange tariff blows, then the solid foundation under Trump's feet will crumble.

BUT WILL EVERYBODY SUFFER EQUALLY from a ruthless restriction on trade? Dry statistics show that Trump has a point – to a certain extent. Only 12% of the US GDP is generated by the export of goods and services; for China this share is 21%, and for the European Union 27%. This, in fact, fully explains the Europeans' resolve not to buckle to pressure this time. The tariffs on bourbon are a clear expression of this resolve. The famous Jack Daniels, for example, is made only in Lynchburg, Tennessee. A barrier on the road to the EU market will hit hard Brown-Forman, the giant that produces it.

ACROSS THE ATLANTIC, CAR MAKERS seem most vulnerable. Many analysts even believe that Trump's measures target precisely the European automotive industry. But is this really the case?

Car exports from the Old Continent to the US are impressive indeed: \$20.2 billion a year from Germany, \$8.6 billion from the UK, \$4.8 billion from Italy... Evercore ISI consultants estimate that if the proposed 25% tariff on European cars is imposed, the Fiat-Chrysler Group alone will lose 743 million euros in annual profits. And will probably be forced to shut down the Fiat plant in Melfi, near Naples, which makes the Jeep Renegade that is exported to America. Companies such as Jaguar Land Rover or Rolls-Royce Motor Cars, for which the US is a key market, will take a severe blow. But

Since 1979

Since 2016

Beratungs- & Orga-Control AG

Nordstrasse 1
CH-6302 Zug
boc@boczug.com

Blvd. Totleben, 53-55
BG-1606 Sofia
www.boczug.com

Our Services

- Setting up companies and fiduciary services
- Private Banking and exchange transactions network
- Moving to Switzerland
- Gold transactions
- Tax and auditing
- Representation / assignments abroad
- International Trade Platform

ТОЛ СИСТЕМАТА ЩЕ НИ ДАДЕ РЕСУРСА ДА ОПРАВИМ ВСИЧКИ ПЪТИЩА

Николай Нанков, министър на регионалното развитие
и благоустройството, през Bulgaria ON AIR

Текст РАЛИЦА ПЕЙЧЕВА, КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-н Министър, имаше период в миналото, когато наричаха МРРБ "министерството на трите магистрали". Ще остане ли пътното строителство главен приоритет и за бъдеще?

Още в първите дни от управлението си заявихме, че фокусът на министерството няма да бъде само пътното строителство, но е факт, че сектор „Пътища“ е сред най-важните. Пътните артерии са с огромно икономическо значение за страната. Те са предпоставка за развитието на бизнеса, за привличането на инвестиции. Виждате какво се случва в Южна България и икономическите зони там и как те се развиват с автомагистрала „Тракия“. Тя е истинска ос между Източна и Западна България. Рехабилитираме пътища и строим магистрали, но не с нужните темпове и качество, признавам. Има хиляди километри трасета, които не са виждали ремонт повече от 40 години. Няма как пътищата да не бъдат приоритет. В миналото малко е мислено по тези въпроси, но ние полагаме всички усилия. Опонентите ни казват, че „асфалтът не се яде“, но всички икономически дейности са свързани с пътищата и инфраструктурата. Така че е напълно логично това да бъде основен приоритет.

Кога реалистично може да бъде завършена магистрала „Хемус“?

До 5-6 години, такива са анализите. Северна България ще започне с бърз темп да настига Южна като икономически потенциал. Магистралата е притегателен център за чужди инвестиции.

Правилно ли България залагаше приоритетите в пътното строителство в последните десетилетия? В

Европа нашумял пример са Португалия и Испания, които избраха различни подходи през 80-те. Португалия разви основно вътрешни артерии; Испания заложи най-вече на търговските си връзки с Европа. Немалко анализатори смятат, че това е в основата и на различното икономическо развитие на двете страни. България следва по-скоро португалския пример: първата ни работа бе да свържем София с морето; Вигин и Калотина, двете връзки с основния ни търговски партньор ЕС, са оставени сякаш за финала...

Наистина беше поставен силен акцент на пътищата в Южна България, но политиката досега категорично не е грешка. Има диспропорция в насочването на средствата спрямо Северна България, но в момента успешно ги преодоляваме. Всички магистрали, които са изградени досега и ще се строят занапред, са част от международната европейска транспортна мрежа. България не е толкова богата на природни ресурси, но пък е с изключително добро геостратегическо положение. Това е може би едно от най-ценните ни качества, които ни отличават от останалите в региона.

Освен работата по „Хемус“ и „Тракия“ обаче, е много важно да се обърне внимание и на пътищата, които са част от Коридор IV. Говоря за трасето от Вигин до Ботевград, както и Ботевград – Мездра, също и свързването на Ботевград с „Хемус“. Това е наш приоритет.

До месец ще стартираме и последната част от магистралата от София до Калотина, в момента тече процедура по избор на изпълнител.

Относно „Струма“, там сме изключително напреднали, предстои да пуснем 25 км от Сандански до Кресна в месеца предсрочно. Очакваме експертното становище на ▶

"България не е толкова богата на природни ресурси, но пък е с изключително добро геостратегическо положение. Това ни отличава от останалите в региона"

► археолозите за разкопките край Благоевград, за да преценим как реално ще защитим интереса на всички. Факт е, че за да се заобиколят разкопките, ще са нужни 3-4 години и проектът ще се осъществи с 40 до 80 милиона лева.

Колкото до тунела "Железница", за който изчезнаха документи по време на служебното правителство на президента Радев, вече стартирахме обществената поръчка и съкратихме срока за изпълнение с почти една година. Остава само тежкия участък в Кресненското дефиле, за който вече излезе съдебното решение в полза на варианта, избран от Агенция „Пътна инфраструктура“. Целта е до април-май 2019 да започнем фактическото строителство.

Решението да се разделят двете платна там и да се използва съществуващият път E79 за едното платно компромисно ли беше?

Не, това е най-ефективното решение - и като пътна безопасност, и като икономическа целесъобразност. От финансова и екологична гледна точка – също. В дефилето ще изградим цялата необходима инфраструктура за опазването на биологичните видове, ще оставим възможност за местните хора да развиват бизнеса си, ще бъдат обособени местата за рафтинг... Ще обезопасим всички тези зони. Дългият тунел, който се обсъждаше, щеше да осъществи проекта с близо 1.2 млрд. лева и да наложи копаене в най-сеизмичния и неустойчив терен. Там има и радиоактивни скали, които трябва да бъдат транспортирани и депонирани. Другият вариант - да се изнесат и двете платна над дефилето - също щеше да осъществи работата с близо 800 милиона.

През миналата година заради ремонта на тунелите на Витиня се наложи да се ползва разбитият стар път. Изглежда, сякаш само големите пътни артерии са приоритет, а по-второстепенните пътища са оставени на произвола...

Хубав въпрос, който веднага ни препраща към темата за тол системата. Тя е безспорно най-важният ни проект. Можем още дълги години да си караме, така както го момента, но истината е, че ние успяваме да съберем от винетки 300-350 млн. лева. Само поддръжката на 20 хиляди километра републиканска пътна инфраструктура изисква между 500 и 600 млн. лева годишно. В това не се включва новото строителство. Освен това сегашната система не е справедлива, защото за различна експлоатация на пътната мрежа от различните камиони, се плаща една и съща сума. Няма значение, че единият е минал 20 000 километра, а другият - 40 000.

Макар и последни в Европа, ще се възпол-

ваме от всички съвременни дигитални технологии и ще въведем тол системата. Тя ще генерира необходимия ресурс от около милиард лева годишно, с който да поддържаме всички пътища. Има трасета, които не са ремонтирани от 50 години поради недостиг и неефективно разходване на средства.

Забележете, от тези 350 милиона лева от винетки, 250 милиона са от леки автомобили, а само 100 милиона - от товарни. Навсякъде в Европа е обратното. Ние сме транзитна страна, по нашите пътища минават много тежкотоварни камиони към и от Близкия Изток. Ако вземем за пример един турски тир, той плаща 13 евро за преминаването от Капитан Ангреево до Калотина. За да премине през Сърбия, плаща по 50-60 евро.

Очаквате така наречената "тол" система да утрои приходите. Това на практика означава, че превозвачите ще плащат доста повече напред. Може ли тази промяна да има по-сериозен ефект върху бизнеса? Примерно да осъществи чувствително куриерските услуги, които у нас са сред най-добре развитите и достъпни в Европа?

Тези приходи не се генерират само от български превозвачи. Повече от половината от досега събираните такси са от транзитния трафик. Въвеждането на тол системата ще се отрази на разходите на превозвачите, но пък подобряването на пътната инфраструктура ще компенсира – ще доведе до намаляване на разходите им за горива, ремонти, амортизация на автопарка, време, разходи за персонал. Да не забравяме, че ще бъде подобрена достъпността, което е предпоставка за разширение на бизнеса. Отчитаючи всички тези положителни страни, дори не мисля, че трябва да има повишаване на услугите за крайните потребители.

Има ли вече ясна концепция кои пътища ще обхване системата и при какви тарифи?

В края на юли ще сме готови с тарифирането за отделните класове превозни сред-

ства. Ще има пет ставки за различните тежкотоварни автомобили. За начало в обхвата на тол системата ще включим автомагистралите, първокласните и второкласните пътища, които са в добро състояние.

За леките автомобили се запазват винетните такси, без промяна в тарифите. Как обаче ще функционират новите електронни винетки?

Плановите ни са от 1 януари догодина да преминем само на електронни винетки. Работим заедно с колегите от КАТ. Ще спестим значителни средства от разпечатване и съхранение на хартиените стикери. Удобство за гражданите ще е, че вече няма да чистят стъклата си и да лепят поредния стикер. А тежкотоварните автомобили ще могат да предплащат маршрути. Когато имаме готовност, ще представим детайли по новата система, ще направим и разяснителна кампания, за да се постигне плавен преход.

Преди петнайсетина години публично-частните партньорства бяха представяни като най-рационалния вариант за големи инфраструктурни проекти. Сега отново се споменават във връзка с тунелите под Шипка и Петрохан. Защо те не се случиха в миналото, и какво се е променило оттогава, за да ги направи възможни днес?

Усилията ни да привлечем чуждестранни инвеститори са провокирани от ограничения ресурс. След няколко години, след като поработи тол системата, може и да нямаме тези нужди, но сега все още се намираме в сериозен дефицит на средства. Може би и чуждестранните инвеститори узряха, макар и трудно, че България няма да предоставя държавни гаранции за частни инвестиции в публична инфраструктура. Много от китайските и арабските фирми вече приеха този факт и не поставят на масата за преговори предоставянето на държавни гаранции. Няколко китайски компании вече са заявили интерес за участие в инфраструктурни проекти, но все още е рано да обясним подробности. Само ще кажа, че става дума за скоростния път Русе – Велико Търново, за продължаването му до Шипка, за автомагистрала „Черно море“, за скоростен път от Вигин до Ботевград и за третия мост над река Дунав. Връзките север-юг са много важни.

Защо се стигна до рокадите в АПИ точно в този момент?

Няма грама там. Дончо Атанасов остава в екипа, той е отличен експерт, може би най-добрият специалист по пътищата. Няма конфликт между нас. Просто рокадата в ръководството на пътната агенция ще

"Един турски ТИР
плаща 13 евро за
преминаването от
Капитан Ангреево
до Калотина. За
да премине през
Сърбия, плаща по
50-60 евро"

доведе до по-добро разпределение на функциите и отговорностите. Предстоят стотици километри да бъдат построени и едва ли може АПИ да има по-добри ръководители в лицето и на инж. Атанасов, и на инж. Светослав Глосов, който вече е председател на Управителния съвет.

Мащабната програма за саниране предизвика немалко спорове. В същото време е факт, че значителна част от населението продължава да живее в панелни сгради от социализма, с предвиден при строителството живот от 50 до 70 години. За много от тях този срок изтича още идното десетилетие. Как може да се реши този проблем?

По-голяма част от собствеността в България е частна и както всеки има права върху притежанията си, така трябва да има и задължения. Преди 50 години не е имало регламент за това, че след някакво време по сградите трябва да се случат определени дейности, за да бъдат безопасни. Има добра воля на някои от собствениците, но законова разпоредба е липсвала.

Още при пилотната част на програмата през 2008 година, финансирана от ПРООН, се видяха добрите резултати от нея. Това е огромен инструмент, който решава именно този проблем с остарелите сгради. С тези 2 млрд. лева, които се дадоха през последните 3 години за програмата, около 160 хиляди български домакинства се възползваха от мерките за енергийна ефективност. Не може да не се отбележат ползите от

програмата. За съжаление има денонощна критика към това, че с публични средства се поправят частни домове, в медиите непрекъснато се говори за единични случаи на лоши ремонтни дейности, но това наистина са единични случаи. Все пак некачествената работа е за сметка на изпълнителя. През юни на оперативно заседание на правителството мина Националната жилищна стратегия, която в момента е пусната за обществено обсъждане. На нейна база ще можем да разработим нови механизми за бъдещо продължаване на програмата. От програмата за енергийна ефективност има много икономически позитиви, включително и за строителния бранш. Ако не беше тя, много малки и средни фирми щяха да фалират. Тя е с изключително висока социална стойност. Всеки спестен лев от отопление отива в джоба на хората за потребление или за нещо друго. Над 920 килотона спестени емисии парникови газове, над 1 млн. мегаватчаса годишна база спестена електроенергия - това говори достатъчно ясно.

Законът за устройство на територията е променен почти 80 пъти за едва 17 години. Какво налага поредното му преработване? И какво мислите за предложението от строителния бранш той да се раздели на два нормативни акта - един за устройството на територията и друг, отделен, за строителната дейност?

Имаме работна група, която да предложи изцяло нов подход в инвестиционния процес

и устройственото планиране. Още през 2012 дадохме предложението да се раздели ЗУТ на две части. Спорно е обаче къде е границата между устройственото планиране и инвестиционния процес. До три месеца работната група трябва да даде отговор на този въпрос и след това с колеги архитекти и юристи да се изготви нов законопроект.

Промените, които в момента се обсъждат, са по наше предложение, но засягат предимно намаляването на бюрокрацията и административната тежест. Тези текстове са във връзка с административната реформа. Покрай това бяха предложени поне още 10 промени, до една ключови, по които сме дали становища. Някои искания са резонни, но за пореден път се ремонтира закон, който всъщност трябва да бъде изцяло пренаписан. Не е коректно например да имплементираме западен опит, без да се съобразяваме с нашата народопсихология. Да, трябва контрол, но в същото време процедурите за по-дребното строителство е необходимо да бъдат облекчени. Непрекъснато търсим баланс, защото често браншови организации опитват да прокарат свои политики. Но ние като министерство трябва да защитим обществения интерес. Защото ако например човек реши да си преустрои гаража, в който да започне да продава семки и минерална вода, защо както предлагат някои браншовици, да му се иска проект от 5 части, струващ минимум 5 хиляди лева. В пъти повече от стойността на самия ремонт. Няма логика. ■

THANKS TO TOLL SYSTEM REVENUE, NO ROAD WILL REMAIN UNREPAIRED

Nikolay Nankov, Minister of Regional Development and Public Works, talks to Bulgaria ON AIR

By RALITSA PEICHEVA, KALIN NIKOLOV / Photography IVAILO PETROV

Mr Nankov, at one point in the past the Ministry of Regional Development and Public Works was dubbed “the three motorways ministry”. Will road construction remain a top priority in future, too?

As soon as we took office, we said that the Ministry will not focus on road construction alone, but the roads sector is indeed one of the most important ones. Road arteries are of enormous economic importance for the country. They are a prerequisite for the growth of business, for attracting investments. You can see what is happening in Southern Bulgaria and its economic zones and how they are developing with the Trakia Motorway. It is a real axis between Eastern and Western Bulgaria. We rehabilitate roads and build motorways, although not as fast and as adequately as we should, I admit. Thousands of kilometres of road have not seen repairs for more than 40 years. Thus, roads must simply be prioritized. Little thought was spared for this in the past, but we are doing what we can. Our opponents say that “you can’t eat asphalt”, but all economic activities depend on roads and infrastructure. Having good and properly maintained roads is therefore an absolute must and identifying this as a top priority makes perfect sense.

What is the realistic deadline for the completion of the Hemus Motorway?

Five to six years, according to analyses. Northern Bulgaria will rapidly start catching up with Southern Bulgaria in terms of economic potential. Mo-

torways are a magnet for foreign investment.

In this sense, was Bulgaria right to prioritize road construction in recent decades? Portugal and Spain are a much cited example in Europe. They chose different approaches in the 1980s. Portugal developed mainly its internal arteries, while Spain focused on its trade relations with Europe. Quite a few analysts also see this as underlying the two countries’ different development. Bulgaria tends to follow the Portuguese example: first thing we connected Sofia to the Black Sea. Vidin and Kalotina, the two connections with our main trade partner, the EU, seem to be left for last...

A strong emphasis was indeed placed on the roads in Southern Bulgaria, but our policy so far has definitely not been mistaken. There is some disproportion in allocating funds to Northern Bulgaria, but we are now successfully redressing the balance. All the motorways that have been

"A Turkish truck pays 13 euros to transit Bulgaria from Kapitan Andreevo to Kalotina. Transiting Serbia costs 50-60 euros"

built so far and will be built in the future, are part of the Trans-European Transport Network. Bulgaria is not particularly rich in natural resources, but it has an extremely good geostrategic location. This is perhaps one of our most valuable assets that sets us apart in the region.

Besides work on the Hemus and Trakia motorways, however, it is also very important to pay attention to the roads that are part of Pan-European Corridor IV. I am referring to the route from Vidin to Botevgrad, the route from Botevgrad to Mezdra, as well as the link between Botevgrad and the Hemus Motorway. This is our priority. Within a month we will also start off the last part of the motorway, from Sofia to Kalotina, a procedure for the selection of contractor is in progress right now.

Regarding the Struma Motorway, we are well advanced there and the 25 km stretch from Sandanski to Kresna will be operational shortly, six months ahead of schedule. We are only waiting for the expert opinion of archaeologists on the excavations near Blagoevgrad to decide how to protect the interests of all. It is a fact that a bypass of the excavations would take 3-4 years to build and would add 40-80 million leva to the cost of the project.

Concerning the Zhelezniitsa Tunnel, some of the bidding documents for which disappeared under the caretaker cabinet [January-March 2017], we have already launched a public procurement procedure and have cut the implementation period by almost a year. All that remains is the difficult section in the Kresna Gorge, for which the court has

already adjudicated in favour of the option chosen by the Road Infrastructure Agency (RIA). The idea is to start actual construction by April-May 2019.

Was the decision to separate the two carriageways and use the existing European road E79 for one of the carriageway a compromise?

No, this is the most effective solution – both in terms of road safety and economic feasibility, as well as in terms of financial and environmental protection. In the gorge we will build all the infrastructure necessary for the protection of biological species, locals will still have the opportunity to develop their business, the rafting locations will be designated... We will safeguard all these areas.

The long tunnel that was being considered would have hiked project costs by almost 1.2 billion leva and required digging in the most seismic and unstable terrain. There are also radioactive rocks there that have to be removed and deposited in landfills.

The other option – to move both carriageways above the gorge – would also have increased costs by nearly 800 million leva.

Last year, as the Vitiniya tunnels were closed for repairs, traffic had to be detoured along the old potholed road. It seems that only major road arteries get priority treatment, while secondary roads are left to crumble...

That's a good point, which immediately takes us to the subject of the road toll system. It is un-

doubtedly our most important project. We could stick to the old ways for years to come, but the truth is that we only manage to collect 300-350 million leva from vignettes. The maintenance of the 20,000 km-long national road infrastructure alone costs between 500 and 600 million leva per year. This does not include new construction. Moreover, the current system is not fair because different types of trucks are charged the same amount of money for road use regardless of the distance covered. It doesn't matter that one has logged 20,000 km and another 40,000 km.

Although last in Europe, we will take advantage of all cutting-edge digital technologies and implement an electronic toll system. It will generate the 1 billion leva or so a year necessary for the maintenance of all roads. Some road sections have not been repaired for 50 years because the money for this was unavailable or misspent.

I should say that of the 350 million leva revenue from vignette sales, 250 million leva come from passenger cars and only 100 million from trucks. It's exactly the other way round everywhere in Europe. We are a transit country, many heavy duty trucks use our roads en route to and from the Middle East. For example, a Turkish truck pays 13 euros to transit Bulgaria from Kapitan Andreevo to Kalotina. Transiting Serbia costs 50-60 euros.

You expect the toll system to treble your revenues. In practice, this means that carriers will pay a lot more in future. Could this change have a serious impact on business? For example, skyrocket the price of courier

services, which in Bulgaria are among the most ramified and affordable in Europe?

These revenues are not generated by Bulgarian carriers only. More than half the charges collected now come from transit traffic. The implementation of the toll system will affect the costs incurred by carriers but, to make up for it, the upgrading of the road infrastructure will enable them to cut their spending on fuel, repairs, fleet depreciation, time, and staff. Let's not forget that accessibility will be improved, which is a prerequisite for business expansion. Considering all these positive aspects, I do not even think there should be an increase of prices for end-user services.

Do you already have a clear concept which roads the system will cover and what tolls will apply?

We will be ready with the tolls to be charged for the different classes of vehicles at the end of July. There will be five rates for the different trucks. Initially, the toll system will cover motorways, first-class roads and secondary roads in good condition.

Vignette charges for passenger cars will remain unchanged. But how will the new electronic vignettes work?

As of January 1, 2019, we plan to only have electronic vignettes. We are working together with the Traffic Police. We will save considerably on dispensing with the printing and storing of paper stickers. Drivers will no longer have to clean their windscreens and paste the new sticker. And ►

► heavy goods vehicles will be able to prepay routes. When we are ready, we will make public details of the new system and launch an awareness campaign to enable a smooth transition.

Some 15 years ago, public-private partnerships were touted as the most feasible option for major infrastructure projects. Now they are again mentioned in connection with the tunnels under Shipka and Petrohan. Why didn't they happen in the past, and what has changed since then to make them possible today?

Financial constraints compel us to try to attract foreign investors. In a few years, after the toll system has been in operation for some time, we may not need them, but right now we are still seriously short of funds. Perhaps foreign investors, too, have come to realise, although with difficulty, that Bulgaria will not provide sovereign guarantees for private investments in public infrastructure. Many Chinese and Arab companies have already accepted this fact and do not set sovereign guarantees as a condition when they negotiate. Several Chinese companies have already expressed interest in participating in infrastructure projects, but it is still too early to be more specific in public. I will only say that it concerns the Ruse – Veliko Tarnovo express road, its extension to Shipka, the Chernomorec Motorway, the Vidin – Botevgrad express road, and the third bridge over the Danube. The north-south links are very important.

What prompted the recent reshuffles in the Road Infrastructure Agency?

There's no drama there. Former RIA Management Board Chair Doncho Atanasov stays with the team, he is an excellent expert, perhaps the best road specialist there is. There is no conflict between us. The reshuffles in the management of RIA will simply help distribute funds and responsibilities better. Hundreds of kilometres of road are to be constructed, and RIA could hardly have any better leaders than engineer Atanasov and engineer Svetoslav Gloskov, the new chairman of the board.

The large-scale energy renovation programme for residential buildings has sparked much controversy. At the same time, it is a fact that a large part of the population continues to live in prefabs built under socialism with a design life of 50 to 70 years. The life span of many of these buildings will run out as early as in the next decade. How can this problem be addressed?

The bulk of the real estate in Bulgaria is private-

"Financial constraints compel us to try to attract foreign investors. In a few years, after the toll system has been in operation for some time, we may not need them, but right now we are still seriously short of funds"

ly owned, and property ownership entails both rights and obligations. Fifty years ago there were no regulations envisaging what should be done with the buildings after a certain time to make sure that they are safe. Some of the owners are willing to do something about it, but there was no law providing for that.

Even the pilot part of the energy renovation programme in 2008, financed by the UNDP, produced good results. This is a huge facility to tackle precisely this problem with the worn-out buildings. About 160,000 Bulgarian households benefited from the energy efficiency measures on the 2 billion leva allocated under the programme in the last three years. The advantages of the programme cannot go unnoticed. Unfortunately, we come under a barrage of fire that public funds are spent on renovating private homes, the media keep reporting particular cases of shoddy repair work, but these are indeed isolated cases. After all, substandard performance is at the expense of the contractor.

In June, the National Housing Strategy was adopted by the Cabinet and has now been submitted to public consultation. Based on it, we will be able to develop new mechanisms for a future extension of the programme. The economy at large and the construction industry in particular benefit a lot from it. Were it not for the programme, many small and medium-sized companies would have gone bankrupt. Its social value is extremely high. People can spend each lev saved from heating on consumption or something else. Over 920 kilotons of saved greenhouse gas emissions, over 1 million MWh saved electricity every year – the numbers speak for themselves.

The Spatial Development Act has been amended on almost 80 occasions in just 17 years. What necessitates its latest revision? And what's your take on the proposals of the construction industry to divide it into two statutory instruments: one on spatial development, and another, separate one, on construction activity?

We have a working group which will propose a completely new approach to development-project design and spatial planning. Back in 2012 we proposed that the Act be divided into two. It is debatable, however, where spatial planning ends and development-project design begins. Within three months, the working group will have to answer this question and then join forces with architects and lawyers to draft a new bill.

We have proposed the amendments that are being discussed, and they are intended mainly to cut red tape and reduce the administrative burden. These provisions are related to the administrative reform. Along with this, at least another ten amendments have been proposed, all of them of key importance, on which we have expressed an opinion. Some proposals have a leg to stand on, but yet again they try to improve a law that actually needs to be completely rewritten. For example, it is not correct to transplant Western experience without reckoning with our national mentality. Yes, control is needed, but at the same time the procedures for smaller construction have to be simplified. We are trying to strike a balance because the branch organisations often try to push through their own policies. But we as a ministry have to protect the public interest. Because if somebody decides, say, to convert his garage into a retail outlet for snacks and mineral water, why should he be required, as some members of the industry suggest, to submit a five-part design which costs at least 5,000 leva – several-fold more than the remodelling itself? It makes no sense. ■

С поглед към твоето бъдеще

Пенсионно осигуряване

Животозастраховане

Общо и здравно застраховане

ПРЕОТКРИЙ ЛЯТОТО В СТОЛИЦАТА НА ОТКРИВАТЕЛИТЕ.

РЕЗЕРВИРАЙТЕ НА СПЕЦИАЛНИ ЦЕНИ ДО КРАЯ НА ЛЯТОТО
С ВКЛЮЧЕН БАГАЖ ДО 23 кг!

А ДО 31.07. МОЖЕТЕ ДА ВЗЕМЕТЕ НА БОРДА
БЕЗПЛАТНО И ВАШИЯ ДОМАШЕН ЛЮБИМЕЦ.

Лисабон

ОТ
€ 109 ✈️
еднопосочна
цена

ОТ
€ 199 ✈️
двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг, 1 бр. регистриран багаж до 23 кг, кетъринг на борда, безплатен check-in. Услугата „Превоз на домашни любимци“ подлежи на допълнително потвърждение спрямо наличността на съответния полет и е валидна за период на пътуване 1-31 юли 2018 г.

"АСТОР ГАРДЪН":

БЪЛГАРСКОТО МОРЕ ТАКОВА, КАКВОТО ТРЯБВА ДА БЪДЕ

Има едно място, което напълно опровергава клишетата за българския морски туризъм, и това е "Св. Св. Константин и Елена". Най-старият (вече на 110 години) черноморски курорт открай време носи дух на изтънченост, какъвто трудно ще откриете на места като Слънчев бряг. А сега тази изискана атмосфера получава идеалния комплимент с новия "Астор Гардън" - първия петзвезден хотел от портфолиото на "Св. Св. Константин и Елена холдинг".

ТУК Е СЪБРАНО НАЙ-ДОБРОТО, което българското Черноморие може да ви предложи: китна зеленина, прекрасни градини (продължаващи традицията, заложена тук още преди век от прославения чешки градинар Антон Новак), фантастична морска панорама.

"Астор Гардън" е посветен не просто на почивката, а и на здравето. Местните топли минерални извори имат доказано благотворно влияние, особено в съчетание с моретерапия. Буквално на една крачка е Aquahouse Thermal & Beach – най-новото и модерно водно съоръжение по българското крайбрежие, с 14 басейна и всевъзможни СПА и wellness предложения. "Астор Гардън" възражда и гроздолечението с практиките на прочутата някога Първа гроздолечебна станция, съществувала през 30-те години.

РАЗБИРА СЕ, ДОБРИЯТ ОДИХ е невъзможен без добра храна. Тук за кулините удоволствия се грижат два ресторанта - "Азаро" и "Монти", в който можете да опитате оригиналната кухня на шеф Андре Токев. В тон с името си, елегантната зала "Романтика" е идеална за сватби и тържества, а за

по-прагматично настроените гости хотелът предлага свръхмодерен конферентен център. Той е също притегателна точка за изкуствата (наскоро приключи скулптурен пленер) и за спорта, с акцент върху тениса.

МОРЕ, СПА, ПРОСТОР, красиви изгледи и изтънчена кухня: "Астор Гардън" е тъкмо това, към което българският морски туризъм би трябвало да се стреми.

"ASTOR GERDEN": THE BULGARIAN SEASIDE THE WAY SHOULD BE

There is a place, which completely refutes the clichés with regard to the Bulgarian maritime tourism, and that is "Saints Constantine and Helena". The oldest (already 110 years old) Black Sea Resort has for a long time been carrying a refined spirit that you will hardly find at places such as Sunny Beach. And now this refined atmosphere is receiving the ideal compliment with the new "Astor Garden" - the first five-star hotel from the portfolio of "St. St. Constantine and Helena Holding JSC".

Here is where the best that the Bulgarian Black Sea coast may offer to you, is brought together in one place: lovely greenery, marvelous gardens (that are continuing the tradition, laid down here as early as a century ago by the famous Czech horticulturist Anton Novak), a fantastic sea panorama.

"Astor Garden" is dedicated not only to relaxation, but also to health. The local hot mineral springs have a proven beneficial influence, especially when combined with thalassotherapy. Aquahouse Thermal & Beach is literally a step away - the newest and most modern water facility on the Bulgarian seaside, with 14 pools and all kinds of SPA and wellness offers. The thermal complex is reviving ampelotherapy as well, with the practices of the once famous First grape therapy station, which existed during the 1930s.

Of course, the good repose is impossible without good food. Here two restaurants are taking care of the culinary pleasures - "Azzaro" and "Monty", in which you can taste the original cuisine of Chef Andre Tokov. In line with its name, the elegant "Romance" hall is ideal for weddings and celebrations, and for the more pragmatically disposed guests the hotel is offering a state-of-the-art conference centre. It is also a magnet for the arts (a sculpture plein air ended recently) and for sport, with emphasis on tennis.

Sea, SPA, open space, beautiful vistas and exquisite cuisine: "Astor Garden" is precisely the thing that the Bulgarian maritime tourism should strive for.

46 | ТУРЦИЯ НА БЕЛИТЕ И ЧЕРНИТЕ

TURKEY OF THE WHITE AND BLACK

56 | КАК СТОИЧКОВ УДАРИ ШАМАР НА ПАПАТА
HOW STOICHKOV SLAPPED THE POPE IN THE FACE

50 | ЗА ЕДНОТО КРАСНО ИМЕ
FOR THE GOOD NAME

Най-големият британски автомобилен производител заплаши да напусне страната

Най-големият британски автомобилен производител заплаши да напусне страната, ако Brexit се състои според плановете на правителството в Лондон. Актуалният "твърд" вариант на скъсване с ЕС ще струва по 1.2 милиарда лири всяка година само от мита, коментира Ралф Шпет, главен изпълнителен директор на Jaguar Land Rover.

ОПАСЕНИЯТА НА JLR и останалите автомобилни производители на Острова са, че кабинетът на Тереза Мей води преговорите към излизане от европейския митнически съюз. Това би принудило британските компании да търкуват по спогодбите на Световната търговска организация. Не желаем да заплашваме никого, само да направим напълно ясни последствията от такова развитие, предупреди Шпет. Германският мениджър, работил преди за BMW и Ford, изведе Jaguar Land Rover до няколко поредни години на рекордни продажби и печалби.

Сърцето и гушата на компанията са във Великобритания, но ако преместването е единственият шанс тя да оцелее, то ще се случи, заяви Шпет. В момента JLR

дава работа на 40 000 души пряко и на близо 300 000 косвено на Острова, и изнася продукция на стойност над 20 млрд. евро годишно.

КОМПАНИЯТА СЕ ГОТВИ за сериозна трансформация и преход към електрическо задвижване. Планираните инвестиции за целта надхвърлят 90 милиарда евро, но Шпет е категоричен, че JLR ще се нуждае от доста повече сигурност за бъдещето, преди да ги вложи именно в Обединеното кралство. "Ние изградихме тази компания

за осем години, но сега всичко постигнато може много бързо да изтече в реката", казва мениджърът, цитиран от The Financial Times.

Шпет твърди, че само до момента плановете за справяне с Brexit са стрували над 12 милиона евро, и че в последната година компанията трудно привлича инженери и дизайнери отвън, заради несигурността около трудовия пазар на Острова. Междувременно компанията строи свой завод в Словакия и планира да изнесе част от производството в Словения, във фабрика-та на подизпълнителя си Magna Steyr.

90

млрд. евро - инвестицията, която Jaguar Land Rover готви през следващите пет години, за да създаде изцяло нова гама от електрически и автономни автомобили, според главния изпълнителен директор г-р Ралф Шпет

ДРУГИТЕ ВОДЕЩИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ във Великобритания, като BMW и Nissan, също предупредиха, че при възникване на митнически бариери между страната и Европейския съюз ще трябва да преместят поне част от продукцията си другаде. BMW проучва възможността да прехвърли поточните линии за MINI в Холандия. Впрочем евентуалните мита биха тежали и в двете посоки: над 40% от компонентите, които ползват британските производители, се правят в континентална Европа, включително и в България. ■

BREXIT SEEMS EVER MORE FRIGHTENING

The biggest British automobile manufacturer threatened to leave the country

The biggest British automobile manufacturer threatened to leave the country, in case Brexit takes place in accordance with the plans of the government in London. The current "hard" variant of breaking with the EU will cost 1.2 billion pounds sterling each year from customs duties alone, Ralf Speth, chief executive director of Jaguar Land Rover comments.

THE MISGIVINGS OF JLR and the other automobile manufacturers in the United Kingdom are that Theresa May's cabinet is leading the negotiations towards an exiting from the European Customs Union. This would force the British companies to trade in accordance with the agreements of the World Trade Organization. We do not want to be threatening anyone, just to make the consequences of such a

development, Speth forewarned. The German manager, who worked for BMW and Ford before, took Jaguar Land Rover to several consecutive years of record sales and profits. The heart and soul of the company are in Great

Britain, but if the relocation is the only way for it to survive, it will happen, Speth stated. At the moment JLR is providing jobs to 40 000 people directly and to almost 300 000 indirectly in the UK, and is exporting produce worth over 20 billion euro per year.

90

euros: the investments Jaguar Land Rover plans to make in the next five years in order to create new lineup of electric and automated vehicles, according to the CEO Dr. Ralf Speth.

THE COMPANY IS PREPARING for a serious transformation and a transition to electric drive. The planned investments for the purpose are over 90 billion euro, but Speth is categorical, that JLR will need a lot more safety for the future, before investing it precisely in the United Kingdom. "We built this company in eight years, but now all that has been achieved may quickly get washed away into the river", the manager said, cited by The Financial Times.

Speth asserts that until the present moment alone, the plans for coping with Brexit have cost over 12 million euro, and that in the last year the company is hardly attracting engineers and designers from abroad, due to the uncertainty around the labour market in the UK. Meanwhile the company is building its factory in Slovakia and is planning to outsource a part of its manufacturing in Slovenia, in the factory of its subcontractor Magna Steyr.

THE OTHER LEADING MANUFACTURERS in Great Britain, such as BMW and Nissan, are also warning that with the emerging of customs barriers between the country and the European Union they will have to relocate at least a part of their production elsewhere. BMW is examining the possibility of relocating the MINI assembly lines to the Netherlands. By the way the eventual customs duties would weigh in both directions: over 40% of the components that are being used by the British manufacturers, are produced in continental Europe, including in Bulgaria. ■

Д-р Ралф Шпет / Dr. Ralf Speth

ТУРЦИЯ НА БЕЛИТЕ И ЧЕРНИТЕ

Как Южната ни съседка се отдалечи от Запада, за да се приближи към собственото си минало

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Странно е да наблюдаваш събитията отблизо.

Все едно си на пищен обяд. Вниманието ти привлича ту салатката, ту топлото предястие, ту вкусът на виното, ту гарнитурата към основното, ту язгодките по тортата. И само час по-късно подробностите няма да имат значение. Ще изплува един-единствен, пътен спомен. А ти ще се чудиш защо не си имал сетивата да го уловиш на момента.

ТАКА Е С ГОЛЕМИТЕ ИСТОРИЧЕСКИ ПОВРАТИ. Разбираш важното едва, когато вече го няма; когато си го изпуснал и не можеш да го вкусиш повече. Затова се питам какво ли ще остане у нас след турските избори на 24 юни и поредната, може би най-голяма победа на Реджеп Тайип Ердоган?

Нека оставим за момент приказката за „султана“, който е взел в ръце цялата власт. И да помислим какво реално се промени в Турция през 15-те години на неговото управление.

ОЩЕ ОТНАЧАЛО БЕ ЯСНО: води се грандиозна битка между два елита. Старият, кемалистите, отбелязва последните си бастиони. Наследници на безмилостните модернизационни усилия на големия революционер Мустафа Кемал Атаатюрк, който не само премахна султаната и империята, а смени и азбуката, те защитаваха т.н. „бели“ турци: про-европейци (включително по произход), светски (до крайност), националисти и аристократи. Заг тях доскоро стоеше силата – и насилието; армията и тайните служби. Европа обаче все не отговаряше на любовния им порив, а дългите години власт и влияние ги изнежиха и корумпираха.

СРЕЩУ ТЯХ ЕРДОГАН успешно мобилизира „черните“ турци от Мала Азия: младата и амбициозна анадоличка средна класа, сравнително бедна и доста по-религиозна. Нарекох я „ислямските калвинисти“: подобно на техните европейски побратими, те бяха ревностни и в работата, и във вярата. И понеже бяха – и са – мнозинство, те спокойно заложиха на демокрацията и изборите срещу окопалия се светски елит в Анкара и Истанбул. Така го победиха, няколко пъти.

МЮСЮЛМАНСКАТА СУНИТСКА РЕЛИГИЯ и анти-армейската риторика на „ислямските калвинисти“ и тяхната Партия на справедливостта и развитието приобщиха части от кюрдската общност, но пък отблъснаха неортодоксалните алевити, близки до шиитите. Първото даде възможност на Ердогановото мнозинство да се представи като справедливо, демократично и дори европейско, поне в началото; второто укрепи религиозната му решимост. Нещо пове-

че, Ердоган и неговите баирактари смело мечтаеха: след като в Европа има християндемократи, защо да няма мюсюлман-демократи? Претенцията им бе толкова мощна, че техният модел на умерен политически ислям започна да се предлага за продан в Африка и Близкия изток.

ПОСЛЕ ДОЙДЕ СИЛНАТА ВЛАСТ и нейните изкушения. Тъкмо те, изкушенията, разделиха вътрешно двата елита. При „черните“ турци Ердоган се скара с проповедника Фетула Гюлен. А пък „белите“ бяха напуснати от крайните националисти на Девет Бахчели и неговата Партия на националистическото действие.

„БЕЛИТЕ“ НЕ МОЖЕХА ДА ПРИЕМАТ хората на Гюлен при себе си. „Гюленистите“, с техните полу-конспиративни мрежи и религиозна отдаденост, бяха всичко, което старият елит ненавиждаше. Но Ердоган някак с лекота се съюзи с Бахчели. В резултат неговите хора станяха по-големи националисти, а националистите – ислямисти. Мечтите на Турция за глобално величие разбудиха призрака на Османската империя, а кюрдите в Сирия станяха цел на турското оръжие. Флиртът с Европа бе изоставен. С нея Ердоган иска да говори само от позиция на силата.

ВСИЧКО ТОВА НЕ МИНА БЕЗ ПРОБЛЕМИ. Някои от националистите се разбунтуваха срещу шефа си Бахчели. Енергичната Мерал Акшнер се отцепи и поведе битка срещу Ердоган. Но засега бунтът ѝ се оказва неуспешен.

Така Ердоган загуби едно мнозинство, но спечели друго, по-голямо. Неговата Партия на справедливостта и развитието няма да има самостоятелно мнозинство в Межджиса и изпада в зависимост от националистите. Но от друга страна, новото мнозинство е стабилно в своята най-дълбока емоция. То съчетава двете най-големи страсти на обществото: вярата и нацията. Съвсем логично, въпросното мнозинство е анти-западно, анти-европейско и анти-елитарно. В днешния свят се харчи тъкмо това, даже в самия Запад.

РАЗБИРА СЕ, ТОЗИ АНАЛИЗ не отдава дължимото на ключови процеси в съвременна Турция, преди всичко икономиката. Но той докосва същността на всяка революция: как новият елит преборва стария; как старият губи заради своите грехове – и как в борбата лъсват греховете на новия. Това може би отговаря на въпроса как Турция се отдалечи от Запада и се приближи към собственото си минало. ■

Turkey of the White and Black

How our southern neighbour drifted away from the West
to come nearer to its own past

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

It's odd to watch events from up close.

It's like attending a sumptuous lunch. Your eyes wander from the salad to the entrée, your attention is divided between the taste of the wine, the garnish to the main course, the strawberries on the cake. And just an hour later, the details will no longer matter. Just a single distinct memory will remain. And you'll wonder why your senses failed to register it at once.

THAT'S HOW IT IS WITH HISTORIC TWISTS AND TURNS. You realize what is really important only after it's gone, when you've missed it and can no longer relish it. That's why I ask myself what will happen in Bulgaria after the Turkish elections on June 24 and the latest, arguably biggest victory for Recep Tayyip Erdogan?

Let's leave aside for a moment the tale of the "Sultan" who took over all

the power. And focus on what has really changed in Turkey in the 15 years of his rule.

IT WAS CLEAR RIGHT FROM THE START: a grand battle is waged between two elites. The old one, the Kemalists, put up a last-ditch resistance. Successors to the ruthless modernisation efforts of the great revolutionary Mustafa Kemal Atatürk, who besides doing away with the Sultan and the Empire also changed the alphabet, they stand up for the so-called “White Turks”: pro-Europeans (including by origin), secular (in the extreme), nationalists and aristocrats. Until recently they were backed by force – and enforcement; the army and the secret services. However, Europe never answered their love call, and the long years of government and clout spoiled and corrupted them.

AGAINST THEM ERDOGAN successfully mobilized the “Black Turks” from Asia Minor: the young and ambitious Anatolian middle class, relatively poor and much more religious. It was dubbed the “Islamic Calvinists”: like their European equivalents, they were zealous in both work and faith. And because they were – and are – a majority, they had no qualms about staking on democracy and the elections against the secular elite entrenched in Ankara and Istanbul. That’s how they defeated it, repeatedly.

THE MUSLIM SUNNI RELIGION and the anti-army rhetoric of the “Islamic Calvinists” and their Justice and Development Party won over parts of the Kurdish community, but put off the unorthodox Alevis, who are close to the Shiites. The former gave Erdogan’s majority the opportunity to pose as just, democratic and even European, at least in the beginning; the latter strengthened its religious determination. Moreover, Erdogan and his standard-bearers were boldly dreaming: since there are Christian Democrats in Europe, why not have Muslim Democrats? Their claim was so powerful that their model of moderate political Islam went on sale in Africa and the Middle East.

THEN CAME THE STRONG POWER with its temptations. It was these, the temptations, that opened a rift within each of the two elites. In the case of the “Black Turks”, Erdogan fell out with the preacher Fethullah Gülen. While the “White Turks” were deserted by the extreme nationalists of Devlet Bahçeli and his Nationalist Movement Party.

THE “WHITE TURKS” COULD NOT PUT UP WITH Gülen’s followers. The “Gülenists”, with their semi-conspiratorial networks and religious devotion, were everything that the old elite detested. But Erdogan somehow easily teamed up with Bahçeli. As a result, his followers became stauncher nationalists, and the nationalists became Islamists. Turkey’s dreams of global grandeur conjured up the spectre of the Ottoman Empire, and Turkish arms were trained at the Kurds in Syria. The flirtation with Europe was abandoned. Erdogan would only speak with it from a position of strength.

ALL THIS DID NOT GO SMOOTHLY. Some of the nationalists rebelled against their chief Bahçeli. The energetic Meral Akşener split off and waged a battle against Erdogan. For now, however, her rebellion has failed. Thus Erdogan lost one majority, but won another, bigger one. His Justice and Development Party won’t have an outright majority in the Meclis and will depend on the nationalists. On the other hand, however, the new majority is solid in its innermost emotion. It combines the two greatest passions of society: faith and nation. It makes perfect sense that the majority in question should be anti-Western, anti-European, and anti-elitist. In today’s world it is precisely this that sells, even in the West itself.

OF COURSE, THIS ANALYSIS does not pay due attention to key processes in modern Turkey, above all the economy. But it does touch on the essence of every revolution: how the new elite overpowers the old one, how the old one loses because of its sins – and how the sins of the new one come to light in the strife. Perhaps this explains how Turkey drifted away from the West and came nearer to its own past. ■

“Great deals from Europcar Bulgaria”

moving *John's* way

from
€ **19**
per day*

N°1
IN EUROPE

Benefit from an exclusive offer when you rent a car

Leading car rental and operational leasing company in Bulgaria

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

Discover Bulgaria with a rental car from Europcar. For reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page EuropcarBulgaria.

*daily rate for economy car group for minimum 7-day rental

ЗА ЕДНОТО КРАСНО ИМЕ

Македония най-после има одобрено от съседите ѝ име, с което да върви към ЕС и НАТО. Въпросът е трябва ли България да е доволна от това

Човек живее, както казваше един герой на Иван Вазов, за едната чест и за едното красно име. При гържавите не е много по-различно: Македония например вече четвърт век не може да намери пътя си към Европейския съюз и НАТО, защото жителите и съседите ѝ не можеха да се разберат как точно трябва да се нарича.

СЕГА, СЛЕД БЛИЗО 27 ГОДИНИ, двете основни страни в този спор - правителствата в Атина и Скопие - най-сетне постигнаха разбирателство по въпроса. "Бившата югославска федеративна република Македония" напред ще се нарича просто Република Северна Македония - най-старото предложено от Гърция компромисно решение - и вече може да мисли за пълноправна интеграция в НАТО и Европейския съюз. Въпросът е само дали това име, за което си стиснаха ръцете Атина и Скопие, е благоприятно и за София.

ПРЕГОВОРИТЕ МЕЖДУ ПРЕМИЕРИТЕ Зоран Заев и Алексис Ципрас, и техните външни министри Никола Димитров и Никос Кодзияс, навлязоха в решителна фаза преди шест месеца. И завършиха успешно въпреки острите протести на опозицията в Македония (ВМРО-ДПМНЕ), на опозицията в Гърция (най-вече "Нова демокрация") и на гръцката православна църква. На 17 юни в селището Псарагес, недалеч от Преспанското езеро, Ципрас и Заев подписаха споразумението. Присъстваха посредникът на ООН Матю Нимиц, истински ветеран в този спор, а също върховният представител на ЕС за външната политика на ЕС Федерика Могерини и комисарят по разширяването Йоханес Хан. Нимиц призна, че това е най-големият подарък за рождения му ден, а Заев подари вратовръзката си от церемонията на Ципрас (жест, отключил доста язвителни подмятания в гръцкия опозиционен печат).

НОВОТО ИМЕ ОБАЧЕ не се приема съвсем еднозначно в България. Официално София ►

Премиерите Бойко Борисов и Зоран Заев
Prime Ministers Boyko Borisov and Zoran Zaev

► подкрепи и дори окуражаваше преговорите. Но немалко анализатори се тревожат, че точно този избор би могъл да открие пътя един ден към териториални претенции от страна на Македония към България и търсенето на права за т.нар. "македонско малцинство" в Пиринския край.

От днешна гледна точна вероятността за това изглежда почти нулева, макар може би да не бива да се изключва напълно. България получи писмени гаранции срещу подобни хорове в сключения миналото лято Договор за приятелство и добросъседство между двете страни. Но въпреки този договор духът на т. нар. "македонизъм" (виж карето) не е съвсем напуснал Скопие: в потвърждение на това Заев представи договорения с Ципрас компромис като защита на "македонската идентичност и дух". Познавачи на деликатните отношения в региона се питат дали опитната гръцка дипломация не прехвърли горещия картоф на македонизма в ръцете на София.

ЧУВАТ СЕ И ГЛАСОВЕ, ЧЕ БЪЛГАРИЯ е проспала преговорния процес с декларираното желание да не се меси в спора. На това мнение е Кирил Дрезов, известен познавач на балканската проблематика и преподавател по европейска политика в Университета Киъл във Великобритания. Дрезов настоява, че приемането на името "Северна Македония" е всъщност голям удар за България, макар и засега неосъзнат. Атина, казва той, е могла да предложи всяко друго име в преговорите, но е избрала тъкмо това, към което от години България има ясни възражения (през 2017 и премиерът Бойко Борисов изрази възраженията си към него). Това едва ли може да се тълкува като приятелски жест на Атина към София, подчертава Дрезов пред "Фокус".

НЕМАЛКО НЕЗАВИСИМИ АНАЛИЗИ - и в Скопие, и в София - настояват, че най-голямото решение на спора ще е името да е

"Вардарска Македония". Но това вече са закъснели дискусии. Най-важното е, че юго-западната ни съседка най-после получава възможността да тръгне по същия цивилизационен път, по който върви и България. Но това съвсем няма да е лесно.

Пред окончателното утвърждаване на името има все още три препятствия. Първо, парламентът в Скопие трябва да промени конституцията по настояване на Гърция, за да изключи т. нар. "иредентизъм" (движение за анексиране на територии от други държави на етнически принцип). После името трябва да бъде потвърдено от очаквания през септември или октомври референдум. Засага е ясно, че етническите албанци в Македония ще го подкрепят; за останалата част на населението социолозите още не се наемат с прогнози. И накрая споразумението трябва да бъде утвърдено от македонския президент - а Георге Иванов ясно заяви, че няма да го подпише.

УПРАВЛЯВАЩОТО МНОЗИНСТВО на Заев намекна за импийчмънт на президента, което може още повече да задълбочи кризата в страната и да наруши крехкия политически баланс. Изобщо официалното раждане на Република Северна Македония се очертава също толкова сложно, колкото и кръщението ѝ.

Все пак всички тези въпроси не трябва да отклоняват вниманието от положителната страна на нещата. Една дългогодишна сива зона на Балканите е на път да изчезне - и то благодарение на договорки, постигнати по време на Българското председателство в ЕС. Добро или спорно, новото име отваря пътя към преговори за членство в ЕС и бързо влизане в НАТО. И изважда го голяма степен Скопие от орбитите на влияние на Русия и Турция. И, разбира се, на Сърбия, която според една популярна шега във Facebook занаят пред щяла да се нарича "Още по-северна Македония". ■

НАЙ-МЛАДАТА НАЦИЯ THE YOUNGEST NATION

"Македонската" нация и народ не са съществували до 1944 година. В провежданите от западни изследователи проучвания мнозинството обитатели на днешните територии на Република Македония се самоопределят като българи. Македония е политически проект, който се появява с декрет на Коминтерна и бившия СССР. Като република тя влиза в състава на СФР Югославия по времето на Йосип Броз - Тито, а Белград засилва антибългарската си пропаганда.

По същото време (40-те и 50-те години на XX век) започва процес на насилствена македонизация не само в югозападната ни съседка, но и у нас по нареждане на БКП в Пиринския край. Хиляди българи от Македония са убити по време на Кървавата Коледа през 1945, а други са вкарани в затворите на Титовия режим в СФРЮ.

The "Macedonian" nation and people did not exist until 1944. Surveys conducted by western researchers found that the majority of people inhabiting the present-day territory of the Republic of Macedonia identified themselves as Bulgarians. Macedonia is a political project that emerged by decree of the Communist International and the then USSR. As a republic, it was a constituent of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia under Josip Broz Tito, and Belgrade intensified its anti-Bulgarian propaganda. At the same time (the 1940s and 1950s) a process of forced Macedonisation was launched not only in our south-western neighbour but also in the Pirin area of Bulgaria by order of the Bulgarian Communist Party. Thousands of Bulgarians from Macedonia were killed during the bloody Christmas of 1945, and others were imprisoned under Tito's regime in the SFRY.

For a Good Name

Macedonia finally has a name approved by its neighbours,
under which it can make progress towards the EU and NATO.
The point is, should Bulgaria be happy with this

By NIKOLAY KRASTEV / Photography OLEG POPOV

"What does a man live for? For his honour and good name," one of Ivan Vazov's characters said. It's much the same with countries: thus, for 25 years now Macedonia's way to the European Union and NATO has been blocked because its residents and neighbours were unable to agree on exactly how it should be called.

NOW, AFTER ALMOST 27 YEARS, the two main parties to this dispute – the governments in Athens and Skopje – have finally reached agreement on the issue. From now on, "The Former Yugoslav Republic of Macedonia" will simply be named "the Republic of North Macedonia" – the oldest com-

promise solution proposed by Greece – and can start thinking about full integration into NATO and the European Union. The only point is whether this name, on which Athens and Skopje shook hands, is agreeable to Sofia, too.

THE NEGOTIATIONS BETWEEN PRIME MINISTERS Zoran Zaev and Alexis Tsipras, and their foreign ministers Nikola Dimitrov and Nikos Kotzias, entered a decisive phase six months ago. And ended successfully despite the vehement protests from the opposition in Macedonia (VMRO-DPMNE), the opposition in Greece (mainly the New Democracy party) and the Greek Orthodox Church. On June 17, Tsipras and Zaev signed the agreement in

the village of Psarades near Lake Prespa. The meeting was attended by UN Special Representative Matthew Nimetz, a true veteran in this dispute, as well as by the EU High Representative for Foreign Affairs and Security Policy Federica Mogherini and EU Enlargement and European Neighbourhood Policy Commissioner Johannes Hahn. Nimetz said that this was the biggest gift for his birthday, and Zaev presented Tsipras with the tie he wore at the ceremony (a gesture that triggered some rather scathing insinuations in the Greek opposition press).

THE NEW NAME, HOWEVER, met with an ambivalent response in Bulgaria. Officially, Sofia backed and even encouraged the negotiations. But many analysts fear that precisely this choice could one day pave the way to Macedonia's territorial designs on Bulgaria and to claims for "Macedonian minority" rights in the Pirin area.

From today's point of view, the likelihood of this seems near zero, although perhaps it should not be completely ruled out. Bulgaria received written guarantees against such moves in the Treaty of Friendship, Good-Neighbourliness and Cooperation between the two countries. Yet despite this Treaty, Skopje has not entirely abandoned the spirit of the so-called "Macedonism" (see box): this is evidenced by Zaev presenting the compromise agreed with Tsipras as upholding the "Macedonian identity and spirit". Insiders to the sensitive relations in the region wonder whether the experienced Greek diplomacy did not pass on the hot potato of Macedonism to Sofia.

THERE ARE ALSO THOSE WHO SAY THAT BULGARIA wasted its chance to join the negotiating process by declaring a desire to stay out of the dispute. This is the opinion of Kyril Drezov, a well-known expert on Balkan problems and lecturer on European politics at Keele University in the UK. Drezov insists that the adoption of the name "North Macedonia" actually deals a big blow to Bulgaria of which the latter is not yet aware. Athens, he says, could have proposed any other name in the negotiations, but chose precisely the one to which Bulgaria has been raising clear objections for years (in 2017 Prime Minister Boyko Borissov also took exception to it). This can hardly be interpreted as a friendly gesture by Athens towards Sofia, Drezov told the Focus Information Agency.

MANY INDEPENDENT ANALYSES – both in Skopje and in Sofia – insist that the name "Vardar Macedonia" would be the best solution to the dispute. But these discussions come after the fact. The most important thing is that our south-western neighbour finally gets the chance to join Bulgaria on the same civilizational road. This, however, will be by no means easy. Three hurdles remain to the final approval of the name. First, the parliament in Skopje must amend the Constitution at Greece's insistence to drop the so-called "irredentism" (a movement that seeks to annex territories from other countries on an ethnic basis). Next, the name has to be confirmed by a referendum expected in September or October. For now, it is clear that the ethnic Albanians in Macedonia will support it, whereas sociologists are still non-committal about the rest of the population. Finally, the agreement has to be endorsed by the Macedonian President – and Gjorge Ivanov clearly stated that he would not sign it.

ZAEV'S RULING MAJORITY has hinted that the President may be impeached, which could deepen the crisis in the country still further and upset the fragile political balance. In general, the formal birth of the Republic of North Macedonia is likely to be just as complicated as its christening. Still, all these issues should not divert attention from the positive side of things. A long-standing grey area in the Balkans is about to disappear – and that thanks to agreements reached during the Bulgarian Presidency of the Council of the European Union. Good or debatable, the new name paves the way for negotiations on EU membership and quick entry in NATO. And largely extracts Skopje from the spheres of influence of Russia and Turkey. And, of course, of Serbia which, according to a popular joke on Facebook, would call itself from now on "Even Northernmore Macedonia". ■

World Luxury
Spa
Awards
WINNER 2015

RAMADA
SOFIA

VICTORIA SPA

THE REAL ASIAN SPA

www.victoria-spa.com

Victoria spa is the biggest spa in Sofia, situated in Ramada Princess hotel on 3500 sm .

There are on your disposal:

INDOOR SWIMMING POOL ; CHILDREN POOL ; VITAMIN BAR; FITNESS CENTER & SPORTS HALL FOR GROUP CLASSES; FINNISH SAUNA, SALTED SAUNA, STEAM BATH; TURKISH BATH HAMMAM WITH ORIENTAL PEELING / kese /; 8 LUXURY MASSAGE ROOMS WITH JAKUZZIES; COSMETICS; V.I.P SPA APARTMENT; HAIR DRESSERS SALOON WITH MANICURE & PEDICURE; SUN BED; MORE THEN 150 DIFFERENT MESSAGES AND SPA RITUALS; INTERNATIONAL SPA TEAM FROM BALI, THAILAND AND THE PHILIPPINES; 5 STARS SERVICE

+ 359 895 79 29 38

КАК СТОИЧКОВ УДАРИ ШАМАР НА ПАПАТА

Фалшивите новини процъфтяват не защото изпълняват
политически поръчки, а защото носят много добри и
лесни печалби

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Десетина дни след изчезването на прославения български алпинист Боян Петров в Хималаите тази пролет, един никому неизвестен сайт съобщи, че той е открит. Новината веднага бе изобличена като фалшива; стотици хиляди възмутени потребители я споделиха в социалните мрежи като пример до какво гъно е стигнала българската журналистика.

Макар и справедливо възмутени, всички тези хора грешаха по две точки: първо, тази статия нямаше нищо общо с журналистиката; и второ, от публичното им заклеймяване нейният автор е станал доста по-богат. Кое то именно е била и целта му.

ДОПРЕДИ ДЕСЕТИНА ГОДИНИ ползвахме гугли като "фалшиви" и "менте" най-вече по адрес на жени със силиконови гърди и на китайски маратонки с марки като Adidas. Днес тези термини са почти изцяло узурпирани от потока измислени новини, които ни залива от социалните мрежи. Често тези "новини" нямат нищо общо с журналистиката: такъв бе споменатият случай с измислицата за Боян Петров, която водеше към сайт с реклами на еротични пособия. След множеството подадени възражения сайтът бе свален; но за неизвестния му собственик това е без значение, той е осребрил предизвикания трафик и утре спокойно може да създаде друг такъв сайт, който да припечели с друга също толкова възмутителна измислица. Но има и журналисти, които са превърнали фалшивите новини в своя професия и в източник на (съвсем нелоши) доходи. На гугли гиганти като Google и Facebook са категорично против фалшификациите. Но в реалността техните алгоритми винаги оставят вратички за злонамерените - защото въпреки целия напредък на изкуствения интелект все още е необходим човек, и то много добре образован човек, за да различи измислиците от фактите в една информация.

ПРИЧИНАТА ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ да процъфтяват не е в политическия им ефект. Бумът им се дължи на нещо много по-просто: от тях се печелят пари. И то доста. Компанията за софтуерна сигурност Trend Micro например твърди, че в прословутата "тъмна мрежа" - Dark Web - се предлагат всякакви услуги в областта на дезинформацията. Например кампания от фалшиви новини, която да провокира улични протести, струва 200 000 долара. За дискредитиране на политик са нужни 80 000 долара. За дискредитиране на журналист - 55 000.

Но това са по-скоро изключения. Огромната част от създателите на измислици печели съвсем легално и на светло, от рекламни платформи като Google AdSense, Media Net, Infolinks, Chitika, Kontera, MadAds Media и

така нататък. Това е рекламен пазар, който по някои данни през миналата година е достигнал 137 милиарда долара.

ОСНОВНИЯТ ПРИНЦИП НАВСЯКЪДЕ е един: собствениците на сайтове, ползващи тези платформи, си осигуряват рекламни приходи не чрез предлагане на качествени новини, а в зависимост от това дали публикациите им се превръщат в хит в мрежата. Според изследване на Лондонското училище по икономика и политически науки, проведено през 2017, за да достигне една "новина" до максимална аудитория, се нуждае от три компонента: привлекателно (стряскащо, сензационно, шокиращо) заглавие, ефективна снимка и да съдържа най-популярните ключови думи. Самото ѝ съдържание е нещо второстепенно.

Основна причина за разпространяване на фалшивите новини е начинът, по който работи днес рекламата в интернет, твърди проф. Деймън Тамбини от London School of Economics. Принципът е прост: колкото повече кликания - толкова повече пари.

Във Великобритания образец е таблоидът Daily Mail, който печели близо 700 000 евро месечно само от онлайн изданието си. Но това се постига с много инвестиции и солиден състав от журналисти - 444 само за онлайн изданието. А когато не разполагаш с такъв ресурс, какво правиш? Естествено, имитираш същата схема. Създаваш цяла върволица от паразитни сайтове, които крадат и разпространяват същите новини. Според някои анализатори в България има множество такива сайтове - bradva.bg, bultimes.com, The Bulgarian Times, Newsfront и така нататък.

ИНДУСТРИЯТА НА ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ вече създаде и своите суперзвезди - като например американеца Пол Хорнър, който почина през 2017, едва 38-годишен. Той имаше личен сайт News Examiner, а по време на изборната кампания през 2016 добави към него цял рояк от сайтове с показателни имена - cnn.com.de, cbsnews.com.co, nbc.com.co и ABCnews.com.co.

Чрез тях той разпространяваше фалшиви новини, които изглеждаха като истински и неизменно се класираха на първата страница в търсачката Google. Всъщност неговите измислици се разпространяваха дори от мениджъра на кампанията на Тръмп - Кори Леванговски, от Ерик Тръмп и дори от самите ABC News и Fox News.

Хорнър се оправдаваше по-късно, че пускал тези фалшиви новини, за да „принуди привържениците на Тръмп да изглеждат като идиоти“. Когато няма достатъчно материал за фалшиви новини, той включвал себе си в играта и в един момент пускал новина, че „Пол Хорнър“ е първият човек с приса ▶

► гена глава. По този начин Хорнър печеле по 10 000 долара на месец само от Google AdSense. Точно заради тези новини Google блокира наведнъж „200 издатели“ на сайтове за фалшиви новини, а след това още и още. Но те така и не свършват.

ДРУГА ВОДЕЩА ФИГУРА Е Джестин Коулър който стартира бизнеса с фалшиви новини през 2013, като създава компанията Disinformedia. Преди това е продавал абонаменти за списания, за кратко е работил на хонорар и за International Yachtsman.

В неговото портфолио са сайтове като NationalReport.net, USAToday.com.co, WashingtonPost.com.co. Техните адреси са свързани с един-единствен сървър, взет под наем от Amazon Web Services. Първоначалната му идея е да прави новини, с които да изобличава белите националисти от алтернативна десница. Идеята е елементарна: измисля новина за несъществуващо събитие, пуска я в социалните мрежи, а след това я опровергава. Междувременно десните реагират и стават за смях. Но самият Коулър останал изумен колко лесно хората вярват на измислиците му. Например историята как клиентите на магазин за марихуана в Колорадо използват купоните за храна, за да си купуват трева. След публикуването на тази басня депутат от местния парламент внася законопроект, който забранява да се използват купони за храна за купуване на наркотици. Измислицата ражда съвсем истински закон.

По време на предизборната кампания Коулър поддържа екип от 25 репортери, които да пишат фалшиви новини. Примерно тази, че агентът на ФБР, виновен за изтичане на мейлите на Хилъри Клинтън, е бил убит. Резултатът: 1.6 милиона прочитания. Хората искат да четат подобни новини, трябва само да ги напишеш, обяснява Коулър. Той не говори за доходите си, но според някои източници печели между 10 000 и 30 000 долара на месец.

НАЙ-НАШУМЕЛИЯТ ЦЕНТЪР за фалшиви новини обаче не е в Америка. Той се намира само на три часа път с автомобил от София, в македонския град Велес.

Група тамошни младежи създаде истинска фабрика за измислици, която изигра ключова роля в щатските президентски избори. Някога Велес (по онова време Титов Велес) бе прочут като производител на най-добрия порцелан в Югославия. Сега е известен най-вече като столица на фалшивите новини. Около изборите в САЩ младежите привличаха по 5-6 млн. импресии на ден с фалшиви заглавия, предлагани от сайтове с привидни „американски имена“ (newsfrompolitics.com, 365USANews.com, allpoliticalnews.com, worldpoliticalus.com, usanewspolitics.com,

24newsflash.com). Техният дизайн е идентичен, елементарен и удобен за множеството рекламни банери. Предлагат заглавия изключително само на английски и без автор. След това тези новини циркулират из социалните мрежи, споделят се и се разпространяват от потребител на потребител, и така трупат аудитория от милиони. А това носи пари, много пари.

В Америка вероятно никой не би се занимавал с това, но за нашите стандарти 5000 долара на месец е много добра заплата, обясни пред CNN собственикът на един от тези сайтове, наричан пред камерата „Михаил“. Той събирал огромна аудитория с фалшиви новини като „Барак Обама създаде „Ислямска държава“ или „Бил Клинтън на съд за убийства“. В пика на предизборната кампания печалбата му стигала 2500 долара на ден. Купил си къща и платил следването на сестра си.

ВETERАН В ТОЗИ БИЗНЕС в Македония е Мирко Чешелкоски, който днес има агенция за обучение на мераклии да го последват, наречена „Максимум Маркетинг“. „Най-важното за една новина е заглавието, всичко останало е пълнеж“, съветва Чешелкоски. „Вземаш новината, слагаш пред нея Shocking, Breaking news или Spread this!, и събираш кликвания“.

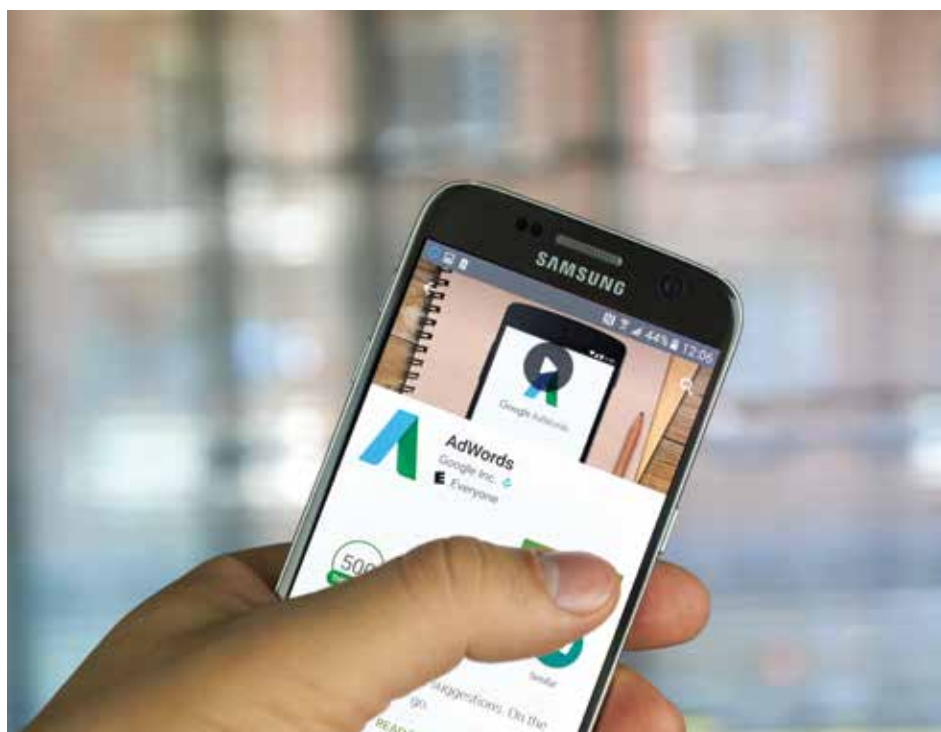
Днес повече от 100 млади македонци, завършили неговия курс, поддържат и работват добре с информационни сайтове, разпространяващи фалшиви новини за аудиторията в САЩ. В интервюто си за CNN Мирко се хвали, че четирима от неговите „ученици“ вече са „интернет-милионери“.

След скандала с Cambridge Analytica основените интернет играчи като Facebook, Google, YouTube и Twitter промениха алгоритмите си и вече водят активна кампания срещу фалшивите новини - вероятно и с мисъл за следващите президентски избори в САЩ през 2020. Но Чешелкоски и компания мислят за същото.

СЪЗДАТЕЛЯТ НА FACEBOOK Марк Зукърбърг обеща и пред Конгреса, и пред Европарламента да организира надежден контрол върху разпространението на фалшиви новини. След промяната в алгоритмите Facebook следи определени модели на поведение на сайтовете – като например повтарящо се постване на едно и също съдържание или внезапно увеличение на съобщенията от сайта. Освен това социалната мрежа поставя предупреждения срещу определени страни, бяха направени стъпки и за ограничаване на досегашния бизнес модел за разпространение на фалшивите новини.

Google също предприе кампания срещу фалшивите новини, но отказва да разкрие конкретни данни за закрити рекламни акаунти. Гигантът вече работи с включена автоматизирана система, която открива „лоши издатели“ и тя постоянно се актуализира. Освен това вече разполага и със специален екип, който постоянно ревизира сайтове и предприема конкретни стъпки. Но все още най-добрата защита си остава собственият ви здрав разум.

Просто пред следващото сензационно заглавие си спомнете гумите на Джестин Коулър. И за нищо на света не го споделяйте. Дори от възмущение. ■

Избери пенсионните
фондове на **ЦКБ Сила,**
защото **мечтите**
се нуждаят от **закрила.**
И не спирай.

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 г.
КЪМ 31.03.2018 г. – С 420 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1,2 МИЛИАРДА ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ
(ДАННИ НА КФН WWW.FSC.BG).

ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 г.

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

С грижа за Вас!

HOW STOICHKOV SLAPPED THE POPE IN THE FACE

Fake news are flourishing not because they are
implementing political orders, but because they are bringing
very good and easy profits

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

Around ten days after the disappearance of the famous Bulgarian alpinist Boyan Petrov in the Himalayas this spring, an unknown to anyone website announced that he has been found. The news was immediately exposed as being a fake one; hundreds of thousands of outraged users shared it in the social networks as an example of the kind of bottom that Bulgarian

journalism has hit.

Although justly indignant, all those people were wrong in two points: firstly, this article had nothing to do with journalism; and secondly, from their public stigmatization its author became much richer. Which was precisely his aim.

UP UNTIL TEN YEARS AGO we were using

words such as “fake” and “bogus” mostly about women with silicone breast implants and Chinese sneakers from brands such as AdiBas. Today these terms are almost entirely usurped by the flow of fabricated news, which is flowing over us from the social media. Quite often these “news” have nothing to do with journalism: such was the case with the abovementioned case with

from the fiction in a given information.

THE REASON FOR FAKE NEWS to flourish is not in their political effect. Their boom is due to something quite simpler: money is being made out of them. And quite a lot of it at that.

The software security company Trend Micro for example is asserting that in the notorious "Dark Web" all kinds of services are being offered, within the field of disinformation. A fake news campaign for example, which is to provoke street protests, is worth 200 000 dollars. One that is to discredit a journalist - 55 000. But these are rather exceptions. The huge portion of the inventors of fabrications is earning money absolutely legally and out of cover, from advertisement platforms such as Google AdSense, Media.Net, Infolinks, Chitika, Kontera, MadAds Media and so on. This is an advertisement market, which according to some data has reached 137 billion dollars during the last year.

THE MAIN PRINCIPLE EVERYWHERE is the same: the owners of websites that are using these platforms, are providing themselves with advertisement income not by offering quality news, but rather depending on whether their publications are becoming a hit on the net.

According to a study by the London School of Economy and Political Science, carried out in 2017, in order for a "piece of news" to reach a maximum audience, it needs three components: an attractive (startling, sensational, shocking) title, a spectacular photo and containing the most popular keywords. Its contents themselves are a thing of secondary importance. A main reason for the dissemination of fake news is the manner in which internet advertising is working today, Prof. Damian Tambini from the London School of Economics asserts. The principle is a simple one: the more the clicks are, the more the money is.

A model in Britain is the tabloid Daily Mail, which is earning nearly 700 000 EUR per month just from its online edition. But this is achieved with a lot of investment and a solid team of journalists - 444 just for the online edition. And when you don't have such a resource, what are you to do then? Naturally, you are imitating the same set up. You create a whole string of parasite websites, which are stealing and disseminating the same news. According to some analysts there is a multitude of such websites in Bulgaria - bradva.bg, bultimes.com, The Bulgarian Times, newsfront and so on.

THE FAKE NEWS INDUSTRY has already created its superstars - such as for example the American Paul Horner, who died in 2017, just 38 years old. He had a personal website - News Examiner, and during the election campaign in 2016 he added to it an entire swarm of sites with indicative names - cnn.com.de, cbsnews.com.co, nbc.com.co and ABCnews.com.co.

Through them he was disseminating fake news, which looked like real ones and invariably ranked on the first page with the Google search engine. In fact fabrications of his were being disseminated even by the manager of Trump's campaign - Corey Lewandowski, by Eric Trump and even by ABC News and Fox News themselves.

Horner later pleaded he created these fake news, in order to make Trump's supporters look like idiots ("to make Trump's supporters look like idiots for sharing my stories"). When there's not enough material for fake news, he included himself in the game and at one point put into circulation the news that "Paul Horner" is the first human being with a transplanted head. This way Horner was earning 10 000 dollars per month just from Google AdSense alone. It is precisely due to these news that Google blocked at once "200 publishers" of websites for fake news, and there more and more. But they still never end.

ANOTHER LEADING FIGURE IS Jestin Coler, who started the fake news business in 2013, by creating the company Disinformedia. He had been selling subscriptions to magazines before that, he had shortly been working for fees for International Yachtsman as well.

Websites such as NationalReport.net, USAToday.com.co, WashingtonPost.com.co. are in his portfolio. Their addresses are connected to a single server, borrowed from Amazon Web Services. His initial idea was to make news, by means of which to denounce the white nationalist alt-right. The idea is an elementary one: he makes up a piece of news about a non-existent event, puts it into circulation in the social media, and then refutes it. Meanwhile the right-wing are reacting and becoming a laughing stock.

But Coler himself was astounded by how easily people believe his fabrications. For example the story of how the clients of a marijuana shop in Colorado are using the food coupons in order to buy themselves weed. After the publication of this fable a member of the local parliament submitted draft legislation, which prohibits the use of food coupons for buying drugs. The fabrication gave rise to a quite real law.

During the electoral campaign Coler was maintaining a team of 25 reporters, who were to write fake news. For example the one stating that the FBI agent, responsible for the leaking of Hillary Clinton's e-mails, has been murdered. The result: 1.6 million readings. People who want to read such news, you just have to write them, Coler explains. He does not talk about his income, but according to some sources he is earning between 10 000 and 30 000 dollars a month.

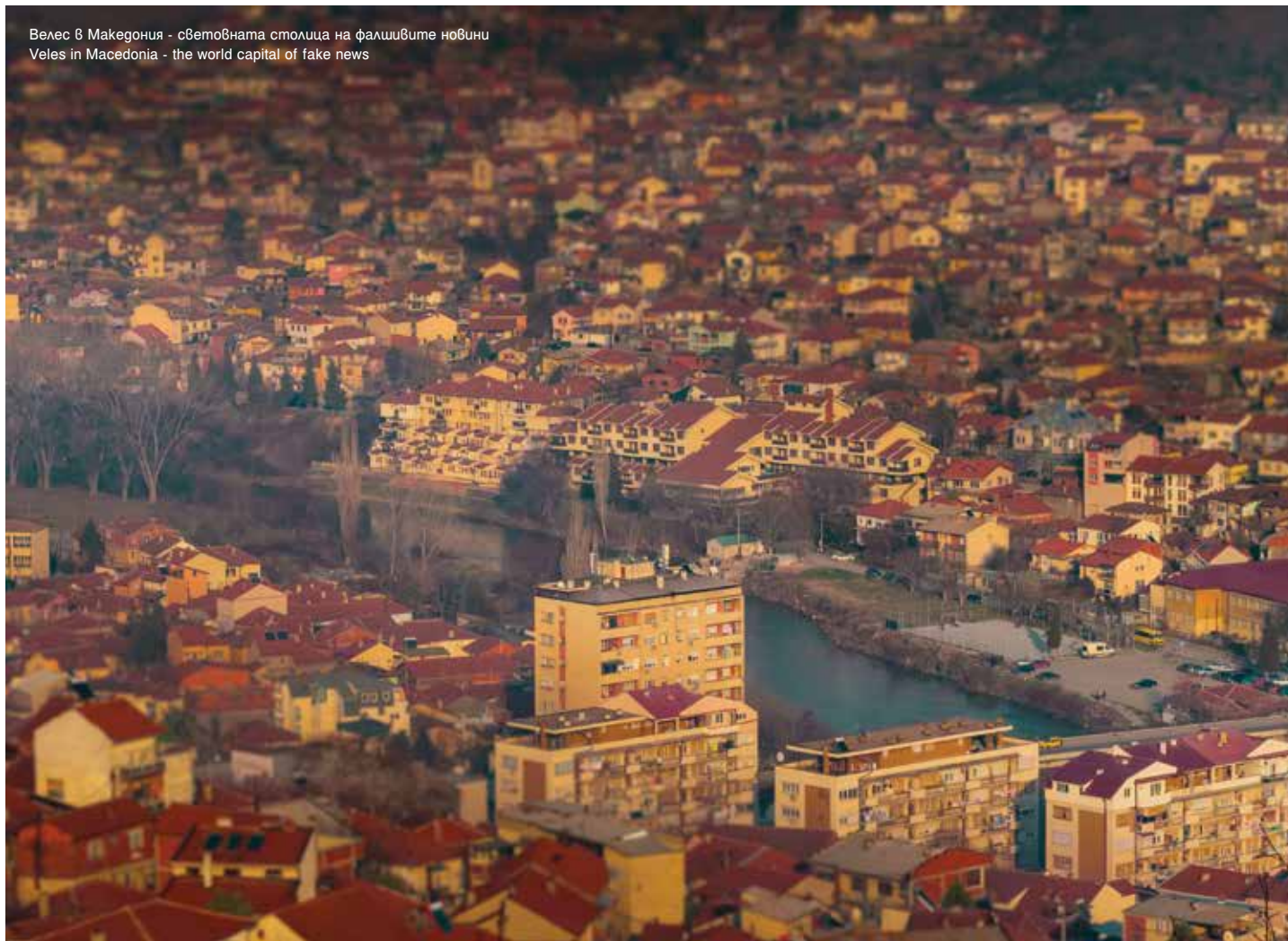
THE MOST WIDELY DISCUSSED centre for fake news though is not in America. It is to be found three hours' car drive away from Sofia, in the Macedonian city of Veles. A group of local young people has created a real factory for ►

the tall story about Boyan Petrov, which led to a website with advertisements of erotic appliances. After the many submitted objections the site was removed; but to its unknown owner this is of no significance at all, he has cashed in on the traffic caused and tomorrow he may just as easily create another such site, which to earn money with another, just as outrageous fabrication. But there are journalists as well, who have turned fake news into their profession and a source of (quite good) earnings.

In words, giants such as Google and Facebook are categorically against the falsifications. But in reality their algorithms are always leaving loopholes for the ill-natured - because despite all of the entire progress of artificial intelligence there is still a human being necessary, and quite well-educated at that, in order to discern the facts

Велес в Македонија - световната столица на фалшивите новини
Veles in Macedonia - the world capital of fake news

► tall-stories, which played a key role in the U.S. presidential elections.

Once Veles (then Titov Veles) was renowned as a manufacturer of the finest porcelain in Yugoslavia. Now it is known mostly as the capital of fake news. Around the elections in the USA, the group of young people were attracting 5-6 million impressions per day with fake headings, offered by websites with ostensible "American names" (newsfrompolitics.com, 365USANews.com, allpoliticalnews.com, worldpoliticus.com, usanewspolitics.com, 24newsflash.com). Their design is identical, elementary and convenient for a multitude of advertisement banners. They are offering titles that are exclusively in English and without an author. After that this news is circulating through the social media, they are being shared and disseminated from one user to another, and thus they are amassing an audience of millions. And this brings money, a lot of money.

In America probably no one will have to do with this, but for our standards 5000 dollars a month is a very good salary, the owner of one of these websites, called "Mihail" in front of the camera, explained for CNN. He was amassing a huge audience with fake news such as "Barack Obama created "Islamic State" or "Bill Clinton on trial for

murders". At the peak of the electoral campaign his profit was reaching 2500 dollars a day. He bought himself a house and paid his sister's studies.

A VETERAN IN THIS BUSINESS in Macedonia is Mirko Cheshelkoski, who is today owning an agency for teaching people who wish to follow in his steps, called "Maximum Marketing". The most important thing for a piece of news is the heading, everything else is padding", Cheshelkoski advises. "You take the piece of news, put Shocking, Breaking news or Spread this! under it and you are collecting clicks".

Today more than 100 young Macedonians, who have completed his course, are maintaining and earning well by means of informational websites that are disseminating fake news for the audience in the USA. In his interview for CNN Mirko boasts that four of his "students" are already "internet-millionaires". After the scandal with Cambridge Analytica the main internet players such as Facebook, Google, YouTube u Twitter changed their algorithms and are already leading an active campaign against the fake news - probably also with a thought for the next presidential elections in the USA in 2020. But Cheshelkoski and Co. are thinking of the same thing.

THE CREATOR OF FACEBOOK Mark Zuckerberg promised to both the Congress and the European Parliament to organize a reliable control over the dissemination of fake news. After a change in the algorithms Facebook is following certain behavioral patterns of the websites - such as posting the same content repeatedly or a sudden increase of the messages from the site. Besides that the social network is placing warnings regarding certain parties, steps were made in the direction of restricting the hitherto existing business model for dissemination of the fake news as well.

Google has also started a campaign against fake news, but it refuses to disclose concrete data on closed advertisement accounts. The giant is already working with a switched on automated system, which discovers "bad publishers" and it is constantly being updated. Besides it also has a special team at its disposal, which constantly reviews websites and is taking concrete steps. But still the best protection remains your own common sense.

Simply when facing the next sensational heading, remember Jestin Coler's words. And not for the world don't share it. Even out of indignation. ■

Продажбите на нови автомобили

в България са се повишили с 34%

През месец май са били регистрирани 3308 нови автомобили. За сравнение през същия период на миналата година броят е бил 2457.

Следете бизнес трендовете онлайн:

bloombergtv.bg

facebook.com/BloombergTVBG

**Bloomberg
TV Bulgaria**

ОТ СВЯТ НА СВЯТ

Откривай нещо ново всеки ден
с документалните поредици по Bulgaria ON AIR.

ON
AIR
BULGARIA

66 | **ОДА ЗА
СКУКАТА**
AN ODE TO BOREDOM

70 | **ВЪЛШЕБНА ПРЪЧИЦА ЗА ВСЕКИ**
A MAGIC WAND FOR EVERYONE

78 | **"НАРОДНА КОЛА"?**
'PEOPLE'S CAR'?

ОДА ЗА СКУКАТА

Най-досадно прекараното време всъщност може да отключи творчеството и дори гениалността ни

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Някъде през 30-те години на миналия век един професор в Оксфорд имал натрупани купчини студентски работи за проверка. Изтощителната и особено отегчителна работа толкова го била натоварила, че когато попаднал на предаден празен лист, той си казал: „Великолепно. Няма какво да чета.“ И вместо да изхвърли хартията, написал върху нея: „В една дупка в земята живееше хобит.“ Тази история разказва самият Джон Р. Р. Толкин в интервю за BBC през 1968 по повод създаването на знаменитата му творба, а на нас тя ни се струва чудесна илюстрация на тезата на различни психолози, че не трябва да подценяваме ролята на скуката в ежедневието ни.

ВСЯКА ЧОВЕШКА ЕМОЦИЯ ИМА ФУНКЦИЯ – така действа природата. Скуката, която винаги е носила тъмната окраска на неприятно усещане, се нарежда до гнева като най-потисканите човешки емоции. А не би трябвало да е така. „Скуката кара хората да се занимават с активности, които им се струват по-смислени от тази, с която са заети в момента,“ казва професорът от Университета в Саутхемптън Винанг ван Тилбург. Подобно на страха, за който ви разказахме неотдавна, скуката може да се смята за един от основните импулси, довели до нови научни, географски и творчески открития.

САНДИ МАН, ПСИХОЛОГ И АВТОР на книгата *The Upside of Downtime: Why*

Boredom Is Good, решава да проведе серия от експерименти, в които участниците са принудени да се занимават с особено отегчителни задачи. Проучването ѝ е базирано на класическия тест за креативност, разработен през 1967 от психолога Джой Пол Гилфорд. Обектите на Ман били накарани в продължение на 20 минути да преписват телефонни номера от указателя, след което получили две картонени чашки, за които трябвало да измислят необичайна употреба. Контейнери за дреболии и саксиики било първото, което им хрумвало. Ман решила да задълбочи нещата – помолила участниците в течение на 20 минути не да преписват, а да четат на глас телефонния указател. Хората, на които това им се сторило забавно, били изключени от експеримента. Затова пък останалите, отегчени до смърт, решили в последствие, че картонените чаши могат да се превърнат в обеци, музикални инструменти и дори в сутиен в стил „Магона от 80-те“.

„ОТЕГЧЕНИТЕ ХОРА СА ПО-КРЕАТИВНИ от неотегчените“ доказва тезата си Ман и пояснява, че скуката ни кара да търсим стимули извън прякото си обкръжение и конкретната дейност, с която се занимаваме. Което означава, че обръщаме поглед навътре. Ето защо втората най-потискана емоция се оказва пряко свързана с креативността. Когато оставим мисълта ни да се рее, съзнателното и несъзнателното в главата ни си дават среща, а от

нея се раждат нови идеи – от това какво да сготвим за вечеря до някое революционно научно откритие. Неврологът Маркъс Райхъл го обяснява по-сериозно – в мозъкът ни има райони, които се грижат за активните задачи и други, оставени в default mode. С втория термин той обяснява мозък в почивка, който не е зает със задача, зададена му от външния свят. Райхъл провежда голяма част от изследванията си с помощта на функционалната магнитно-резонансна томография (разновидност на ядрено-магнитния резонанс), при която се изследват мозъчните функции. Оказва се, че когато мозъкът ни е в default mode, той използва 95 % от енергията, която използва при активни задачи – не особено голяма разлика, нали?

СКУКАТА КАТО КАТАЛИЗАТОР на гениалността – това се опитват да ни убедят всички тези психолози и невролози. Към тях се присъединява и Андреас Елпидору от Департамента по философия в Университета в Луисвил, автор на статията „The Bright Side of Boredom“. Той пише, че отегчението ни мотивира да търсим нови цели, когато сегашните ни се струват не достатъчно значими и задоволителни. „Без скуката бихме останали приклекени в неудовлетворяващи ситуации и бихме пропуснали много емоционални, опознавателни и социални преживявания, които иначе ни обогатяват.“ Щяхме да пропуснем и удоволствието да прочетем „Хобит: Билбо Бегинс или дотам и обратно“. ■

An Ode to Boredom

The most boringly spent time may in fact unlock our creativity or even our genius

By CRISTINA NIGOHOSEYAN / Photography SHUTTERSTOCK

Sometime back in the 1930s a professor in Oxford had heaps piled up of works by students for examination. The exhausting and particularly tedious work had burdened him so much that when he stumbled upon a submitted blank sheet of paper, he said to himself: "Splendid. There is nothing to be read". And instead of throwing the paper away, he wrote upon it: "In a hole in the ground there lived a hobbit." This story was told by John R. R. Tolkien in an interview for BBC in 1968 on the occasion of the creation of his famous work, and to us it seems as a marvelous illustration of the thesis of various psychologists, that we shouldn't underestimate the role of boredom in our daily round.

EACH HUMAN EMOTION HAS A FUNCTION - that is how nature works. Boredom, which has always carried the negative tone of an unpleasant feeling, ranks next to anger as the two most suppressed human emotions. And it should not be like this. "Boredom makes people engage in activities that may seem more meaningful than the one they are engaged in at the moment," Professor Wijnand Van Tilburg from the University of Southampton says. Like fear, of which we related not long ago, boredom may be considered one of the main impulses, which led to new scientific, geographic and creative discoveries.

SANDI MANN, PSYCHOLOGIST AND AUTHOR of the book *The Upside of Downtime: Why Boredom Is Good*, decided to carry out a series of experiments, the participants in which were compelled to engage in particularly dull activities. Her research is based on the classic creativity test, elaborated in 1967

by the psychologist Joy Paul Guilford. Mann's subjects were made to transcribe for 20 minutes telephone numbers from the directory, after which they were given two cardboard cups, for which they had to devise an uncommon use. Containers for oddments and little flowerpots were the first thing that occurred to them. Mann decided to make things go deeper - she asked the participants not to transcribe the telephone directory, but to read it aloud for a period of 20 minutes. The people, to whom this appeared entertaining, were excluded from the experiment. On the other hand the rest, bored to death, decided subsequently that the cardboard cups may be turned into earrings, musical instruments and even a bra in the style of "Madonna from the 80s".

„PEOPLE WHO ARE BORED ARE MORE CREATIVE than the ones who are not" Mann proves her thesis and explains that boredom makes us seek stimuli outside our immediate surroundings and the concrete activity that we are engaged in. Which means that we turn our view inwards.

Therefore the second most suppressed emotion turns out to be directly connected with creativity. When we let our thoughts rove, the conscious and the subconscious in our heads meet and new ideas are born from it - from what are we to prepare for dinner to some revolutionary scientific discovery. The neurologist Marcus Riha is explaining it in a more serious manner - there are regions in our brain, which are taking care of the active tasks and others that are left in a default mode. With the second term he is describing a brain at rest, which is not occupied with a task, given to it by the outside world. Riha is conducting a large part of his studies with the aid of Functional magnetic resonance imaging (a variety of Nuclear magnetic resonance), with which the functions of the brain are being examined. It turns out that when the brain is in default mode, it is using 95% of the energy that is being used with active tasks - not a particularly big difference, right?

BOREDOM AS A CATALYST of genius - that is what all those psychologists and neurologists are trying to convince us of. They are joined by Andreas Elpidorou from the Department of Philosophy at the University of Louisville, author of the article „The Bright Side of Boredom". He writes that boredom motivates us seek new goals, when the present ones seem to us not being important and satisfactory enough. "Without boredom we would remain stuck in unsatisfactory situations and we would miss many emotional, informational and social experiences, which are otherwise enriching us." We would have also omitted the pleasure of reading "The Hobbit, or There and Back Again". ■

 Burgas Airport

 Varna Airport

WOW!

We Offer Wins

Shop in our stores for your chance to win:

**ASTOR GARDEN
HOTEL**

Sts. Constantine and Helena Resort

★★★★★
ALL-INCLUSIVE HOLIDAY

+ €1000 FLIGHT
TICKET VOUCHER

**DISCOUNTS
UP TO* 50%**
*VALID FOR NEXT PURCHASE ON
THE SAME DAY EXCL. PRODUCTS ON
PROMOTION. MAXIMUM DISCOUNT €100.

**MANY OTHER
PRIZES**

 NUANCE
A DUFREY Company

Bricco **RELAY** **BOTTEGA**
PROSECCO BAR
SKY SNACK BAR
• pizza • sandwiches • salads •

 PUMA

* Full campaign rules can be found
at www.varna-airport.bg
and www.burgas-airport.bg

ВЪЛШЕБНА ПРЪЧИЦА ЗА ВСЕКИ

Този налудничав на вид фитнес аксесоар бързо се превърна в незаменима част от живота ни

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Фитнес индустрия произвежда стотици продукти, които обещават на потребителите си по-стегнато тяло, по-здрав организъм, намаляване на килограми, увеличаване на мускулна маса и какво ли не. Сред морето от тренажори, лежанки, велоергометри, степери, колани за отслабване, тежести, топки и какво ли още не преди известно време се появи и фоумролерът. Непретенциозният наглед уред е изработен от меки или малко по-твърди материали, устойчиви на натиск, и е изключително лесен за използване. Освен това е препоръчван не само на спортуващите, но и на хората с напрегнато ежедневие, разбериай – на всеки.

ПРОСТИЧЪК, ЕВТИН И ЕФИКАСЕН, фоумролерът помага за освобождаване на напрежението от мускулите и намаляване на стреса. Той действа директно на фасция-

та – съединително-тъканната ципа, която обвива и разграничава отделните мускули и мускулни групи. Когато стресът или мускулното напрежение се натрупат, фасцията се схваща и става твърда. Под нея се намират нервите и лифните възли, което обяснява защо само няколко минути масаж с фоумролера ще облекчи не само мускулите, но и цялостното ви напрежение.

ПОЛЗИТЕ ОТ ФОУМРОЛЕРА са много. Освен отпускането на фасцията, той подобрява цялостната циркулация в тялото и позволява по-бързото насищане с кислород на кръвта, лимфния дренаж и освобождаването на токсините. Схванати сухожилия, „дървени“ мускули и скрити възпаления бързо се обаждат при допира с меката му повърхност, а редовното „мачкане“, както го наричат спортните консултанти, ус-

пява да се справи с хроничните проблеми. Уредът е препоръчителен и за хора, които почти не се занимават със спорт, особено ако са преминали 40 години – след тази възраст мускулите започват да се срастват, а масажът спомага за намаляване на този процес.

НАПЪЛНО РАЗЛИЧНИ СПОРТНИ РЕЖИМИ могат да се възползват от предимствата на масажа с фоумролер. Той е обединяващото звено между кардио тренировките, трупането на мускули, пилатеса, йоговата, джогинга, спортните тренировки и каквото друго се сетите. Освен че влияе добре на циркулацията и хидратацията на организма и подобрява гъвкавостта, мекото руло може да се ползва за възстановяване след контузии, за облекчаване на мускулната треска, за загрявка преди или отпускане

след тренировка, както и за намаляване на целулита. Досадният козметичен дефект е сред най-манипулираните от фармацевтичната и козметична индустрии, но спортните специалисти твърдят, че с него може да се справим само с евтин антицелулитен крем и фоумролер. Масажът с двете едновременно стимулира образуването на повече съединителна тъкан и предотвратява размножаването на мастните клетки, настанили се между кожата и мускулите.

ИЗБИРАНЕТО НА ПРАВИЛНИЯ ФОУМРОЛЕР е първата част от ефикасните занимания с него. Масажорите са основно два вида – меки и твърди. Първите се състоят от по-плътна ядро и по-мека външна част и са подходящи за хора, които по-рядко се занимават с физически активност, имат по-нежна мускулатура и по-крехки кръвоносни

съдове. Твърдите могат да са гладки или релефни, като при вторите има „пълчици“, масажирани още по-ефикасно и оказващи благотворно влияние върху лимфния дренаж. Те са подходящи за хора с по-здрава мускулатура, която има нужда от по-силен натиск. Твърдите са и по-издръжливи и ще ви служат по-дълго време. С правилния фоумролер и правилна техника масажирането би трябвало да ви се отрази благотворно. Дори да изпитвате физическа болка, тя не би трябвало да е остра, а напомняща усещането когато мацкате схванат мускул. Ако болката обаче е остра и неприятна, се консултирайте с фитнес специалист, който да ви обясни как точно да използвате уреда.

ОСНОВНИТЕ ГРЕШКИ ПРИ ПОЛЗВАНЕТО му са няколко. Ако сте начинаещ, е добре да започнете с мекия вариант, за да не си на-

вредите, вместо да си помогнете. Никога не масажирайте върху цервикалния (шийен) отгел на гръбначния стълб, както и в лумбалната му част (така наречената „опашка“) - там прешлените са покрити само с тънък слой мускули и масажът върху тях може да е болезнен.

КОГА ДА „МАЧКАМЕ“ с фоумролера? По всяко време. На спортуващите се препоръчва 5-10 минутен масаж преди тренировка и същото – след физическа активност. За хората, работещи неподвижно през деня (например пред компютър) уредът може да е особено ефикасен вечер, когато 15-минутен масаж ще отпусне схванатите мускули и напрегнатия ум. Потърсете в youtube практически указания как да масажирате мускулите си с фоумролер или се посветвайте със спортен консултант. ■

A Magic Wand for Everyone

This crazy looking fitness accessory has quickly become an irreplaceable part of our lives

By CRISTINA NIGOHSYAN / Photography SHUTTERSTOCK

The fitness industry is producing hundreds of products that are promising to their users a firmer and healthier body, reduction of weight, increase of muscle mass and what not. Amidst the sea of trainers, bench presses, stationary bicycles, steppers, belts for losing weight, weights, balls and what not, a while ago the foam roller emerged. The unpretentiously looking piece of equipment is made from soft or a bit harder materials that are resistant to compression, and is extremely easy to use. Besides that, it is being recommended not only to the ones engaged in sports, but also to people with a strenuous daily round, that is to say - to everyone.

SIMPLE, CHEAP AND EFFICIENT, the foam helps for relieving the strain from the muscles and for reducing stress. It acts directly on the fascia – the connective tissue membrane, which envelops and sets apart the various muscles and muscle groups. When the stress or muscle strain accumulate, the fascia gets stiff and becomes hard. Under it is where the nerves and lymph nodes are located, which explains why just a few minutes of massage with the foam roller will relieve not only the muscles but also your overall tension.

THE BENEFITS FROM THE FOAM ROLLER are many. Besides the relaxation of the fascia it improves the overall circulation in the body and allows for the quicker oxygen saturation of the blood, the lymphatic drainage and the releasing of the toxins. Stiff tendons, “wooden” muscles and hidden inflammations are quickly being revealed at the touch of its soft surface and the regular “kneading”, as the sports consultants are calling it, manages to get rid of the chronic problems. The piece of equipment is also suitable for people who almost do not engage in sports, especially if they are past the age of 40 – after that age the muscles start to coalesce and the massage helps for reducing this process.

COMPLETELY DIFFERENT SPORT REGIMES may benefit from the advantages of the massage with a foam roller. It is the focal point of cardio workouts, muscle building, pilates, yoga, jogging, sports training and whatever else you may think of. Besides having a good effect on the circulation and the hydration of the body and improving the flexibility, the soft roll may be used for recuperation after contusions, for relieving muscle soreness, for warming up before, and relaxing after a workout, as well as for reducing cellulite. The annoying cosmetic defect is among the ones being manipulated the most by the pharmaceutical and cosmetic industries, but sports specialist are asserting that we can cope with it by using just a cheap anti-cellulite cream and a foam roller. The massage with both simultaneously stimulates the forming of more connective tissue and prevents the multiplication of the adipose cells that have ensconced between the skin and the muscles.

CHOOSING THE RIGHT FOAM ROLLER is the first part of the effective pursuits with it. The pieces of equipment for massage are mainly two types – soft ones and hard ones. The first con-

sist of a denser core and a softer outer part and are suitable for people, who more seldom engage in physical activity, have more tender muscles and more delicate blood vessels. The hard ones may be smooth or in embossed, the latter having “knobs”, which are massaging even more efficiently and are beneficial to the lymphatic drainage. They are suitable for people with stronger muscles, which needs higher levels of pressure. The hard ones are more resilient and will serve you for a longer period of time. With the right foam roller and a correct technique the massage should be beneficial to you. Even if you are feeling physical pain, it should not be a sharp one, but rather resembling the feeling of kneading a stiff muscle. If the pain is sharp and unpleasant though, you should consult a fitness specialist, who is to explain to you how exactly to use the appliance.

THE MAIN MISTAKES WITH USING one are several. If you are a beginner, it is good to start with the soft variant, in order not to harm yourself, instead of helping yourself. Never massage on the cervical (neck) section of the spine, as well as in its lumbar section (the so-called “tail-bone”) – there the vertebrae are covered by just a thin layer of muscle and massaging on them may be painful.

WHEN TO „KNEAD“ with the foam roller? At any time. For the ones who are engaging in sports a 5-10 minutes massage is recommended before a workout and the same thing – after the physical activity. For the people who are working in a static position during the day (for example in front of a computer) the appliance may be especially effective in the evening, when 15 minutes of massage will relax the stiff muscles and the strained mind. Do a search in YouTube for practical instructions on how to massage your muscles with a foam roller or seek advice from a sports consultant. ■

Когато жабите Влязоха в храма

Църквата "Свети Козма и Дамян" в Мърводол е преживяла седем столетия, но вероятно ще изчезне след година-две

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

В"Угасващи съкровища" вече сме ви разказвали за църквата "Свети Никола" в Сапарева баня. Този уникален храм е на почти хилядолетие, от XII век, и е старателно реставриран от българската държава още през 30-те години. За да бъде после заключен и позабравен. Независимо, че е съвсем лесно достъпен, в самия център на едно от процъфтяващите туристически градчета на България.

СЕГА ТАМ НАЙ-ПОСЛЕ започват истински възстановителни работи, със средства от еврофондовете, и можем само да се надяваме, че това прекрасно място догодина отново ще бъде отворено за публика.

Решихме обаче да използваме повода да посетим два други храма наблизо - от приблизително същата епоха и в сходен стил, но със съвсем различна съдба. Дупнишката духовна околия по начало е извънредно богата на средновековни църкви и манастири. "Този край действително е изпъстрен с храмове", съгласява се Георги Чараклиев, създател на сайта и фондацията "Свети места", посветени на опазването им. "Аз имам за себе си обяснение защо е така - по тези земи османлиите идват малко по-късно, а и тяхното присъствие не е било така осезаемо, като в Източна България".

ПЪРВАТА НИ СПИРКА е в съседното (на 2 км) село Сапарево, където ни очаква приятна изненада.

Тукашният храм, също "Свети Никола", е строен през XIV век, оцелял е при османското нашествие и при опустошителните походи на Мурад I, само за да бъде срутен от неволно предизвикан пожар през 1952 година.

Днес от храма е оцеляла само апсидата, с няколко безценни фрагмента от стенописи. В продължение на госта години те са били изложени на ветровете и дъждовете, и почти очакваме да не ги зава-

рим. Но се оказва, че по инициатива на местния кмет останките са покрити под солиден покрив. Нуждата от реставрация на фреските си остава, но поне вече не е чак толкова спешна. "Свети Никола" в Сапарево може и да дочака по-добри времена. За разлика от други.

ОТ САПАРЕВО ПОЕМАМЕ в посока Кюстендил, отбиваме се към звучно кръстените села Блато и Локвата, и накрая стигаме до крайната си цел - Мърводол. В това изчезващо селце с едва тридесетина жители е описан един от най-ценните архитектурни паметници в областта - храмът "Свети Козма и Дамян".

Намира се южно от селото, в местността Извора. Или по-точно се е намирал. Едва откриваме жалките останки сред бурната растителност.

НЯКОГА ТОВА Е БИЛО кръстополна църква, същата като "Свети Никола" в Сапарева баня. Асен Василиев я изследва през 60-те години, и я датира към епохата на цар Иван Александър. По онова време още има следи от стенописи, и храмът е вписан като паметник на културата от национално значение. Институтът за паметниците на културата е направил някои гребни укрепителни работи - и после напълно го е изоставил. "Има доста спорове за този институт, за неговото бъдеще...", отбелязва Георги Чараклиев. "Както и в много други сфери, като че ли държавата е абдикирала от тези отговорности".

ДНЕС ДОРИ НЕ МОЖЕ ДА СЕ СТИГНЕ до останките - заради близката помпена станция те вече са по средата на дълбоко блато. Водата подкопава основите им, а израслите напоследък гръвчета заплшват окончателно да ги съборят. Вероятно е въпрос само на година-две това място, преживяло почти седем столетия, да остане само за жабите. ■

When the Frogs Entered the Temple

The St. Cosmas and Damian Church in Marvodol has survived for seven centuries, but will probably disappear in a year or two

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

In our Fading Treasures series, we have already told you about the St. Nicholas Church in Sapareva Banya. This unique church is almost a millennium old, dating from the 12th century, and was carefully restored by the Bulgarian state back in the 1930s. Only to then be locked up and forgotten. Despite the fact that it is easily accessible, rising in the very centre of one of Bulgaria's thriving tourist towns.

AT LONG LAST, the real restoration work is now starting there with the help of EU funds and we can only hope that this wonderful place will again be open to the public next year. We also decided to make use of the occasion to visit two other churches nearby – dating from about the same time and built in a similar style, but with a very different fate. In fact, the Dupnitsa spiritual district abounds in mediaeval churches and monasteries. "This area is indeed dotted with churches," agrees Georgi Charakliev, founder of the Sacred Places Foundation and website, dedicated to their preservation. "I have my own explanation for this – the Ottomans arrived a bit later in these parts and their presence was not as tangible as in Eastern Bulgarian."

OUR FIRST STOP is in the neighbouring village of Saparevo (2 km away) where there's a nice surprise in store for us.

The village church, also called St. Nicholas, was built in the 14th century, survived the Ottoman invasion and the devastating conquests of Sultan Murad I, only to be destroyed in an accidental fire in 1952.

Today, only the apse remains from the church, along with a few precious mural fragments. For many years, they were at the mercy of the wind and rain, and we almost didn't expect to see any. It turns out, however, that at the initiative of the local mayor, the remains have been covered by a solid roof.

The need for the restoration of the murals remains, but at least it is no longer as urgent. St.

Nicholas in Saparevo might just live to see better days. In contrast to other churches.

FROM SAPAREVO WE HEAD in the direction of Kyustendil, stop over at the intriguingly named villages of Blato [Swamp] and Lokvata [Puddle], before reaching our final destination – Marvodol. This disappearing village with only thirty inhabitants, is home to one of the most valuable architectural monuments in the region – the St. Cosmas and Damian church.

It is located south of the village, in the Izvora locality. Or, more precisely, it was located there. We barely find its pitiful remains amid the lavish vegetation.

THIS WAS ONCE a cross-domed church, the same as St. Nicholas church in Sapareva Banya. Researcher Asen Vasiliev studied it in the 1960s, dating it to the time of Tsar Ivan Alexan-

der. At that time traces of murals could still be discerned and the church was declared a monument of culture of national importance. The National Institute for Monuments of Culture made some minor reinforcements, and then completely abandoned it. "There is a lot of controversy about this Institute, about its future...", Georgi Charakliev says. "As in many other spheres, the state seems to have abdicated from these responsibilities."

NOT EVEN THE RUINS can be reached today – due to the nearby pumping station, they are now in the middle of a deep swamp. The water undermines their foundations and the freshly grown vegetation threatens to completely destroy whatever is still left. It is probably just a matter of a year or two before this place, which survived for almost seven centuries, is left only to the frogs. ■

НОВИНИТЕ НЕЧАКАТ

Затова ние започваме по-рано

**ON
AIR** БЪЛГАРИЯ

централна емисия 18:30
късна емисия 21:30

www.bgonair.bg

"НАРОДНА КОЛА"?

Във Volkswagen наричат новия Touareg единствения си "премиум модел", и са се постарали да е заслужено

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Съвсем доскоро думата "туарег" означаваше обитател на Западна Сахара, член на едно сравнително малко племе, което обаче си спечели световна слава със смелостта си и с легендарната си неохота да се подчинява на колонизатори.

НО ПОСЛЕ ДОЙДЕ 2002 ГОДИНА и въпреки героизма на гордите номади Touareg вече означава нещо съвсем друго: това е най-големият модел в гамата на Volkswagen. А сега този узурпатор има ново, трето поколение. Пътувахме до Залцбург и австрийски Тирол, за да се запознаем с него.

РАЗЛИКАТА С ПРЕДИШНИТЕ генерации се вижда от пръв поглед. Това вече не е "баси големия Голф", както се шегуваха в Пернишко. Touareg е станал с почти 8 сантиметра по-дълъг, и с почти 5 по-широк. Освен това е по-нисък, а променената форма на светлините и изобилието от хромирани ленти отпред го отварят още повече. Всъщност отдалече този автомобил прилича повече на Audi, отколкото на Volkswagen. Точно внушението, което германците искат да ѝ дават, защото те самите определят Touareg като единствения си "премиум" модел. И като технологии, и като материали, и като цена това нещо окончателно е скъсало връзката с името "народна кола". ►

"PEOPLE'S CAR"?

Volkswagen calls the new Touareg its only "premium model" and has tried to make that well-deserved

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

Until quite recently, the word Touareg meant an inhabitant of Western Sahara, a member of a relatively small tribe, which, however, gained worldwide fame with its courage and legendary resistance to colonisers.

BUT THEN CAME 2002 and despite the heroism of the proud nomadic people, Touareg has come to mean something quite different: the largest model in the Volkswagen range. And now this usurper boasts a new, third generation. We travelled to Salzburg and the Austrian Tyrol to take a look at it.

THE DIFFERENCE WITH THE PREVIOUS gen-

eration is visible at first glance. This is no longer a "damn big Golf", as the joke goes. Touareg has grown almost 8 cm longer and almost 5 cm wider. It is also lower, and the changed shape of the headlights and the abundance of chrome bands in front emphasize its new-found visual dynamism. In fact, from afar this car looks more like an Audi than like a Volkswagen. The exact impression the Germans want to convey because they themselves define the Touareg as their only "premium" model. Both as technology, materials and price, this thing has broken for good with what used to be known as the "people's car".

INCIDENTALLY, THE RESEMBLANCE with Audi

is not just in design. The new Touareg uses exactly the same platform as the Q7, Porsche Cayenne, Lamborghini Urus and even Bentley Bentayga. And almost the same engines.

This autumn will see the appearance of a six-cylinder turbo petrol with 340 hp, and next spring – a V8 diesel with 420 hp. For now, however, the buyer's choice is simple: any engine they like, as long as it's a six-cylinder diesel.

THIS WHOLLY NEW ENGINE has 286 horsepower, an impressive 600 Newton metres torque, and is coupled with the eight-speed ZF automatic which, in our humble opinion, is the best on the market. In short, all ingredients for a

286
к. с. максимална мощност
hp max power

600
Нм максимален въртящ момент
Nm maximum torque

6.1
секунди 0-100 км/ч
seconds 0-100 km/h

6.9
л/100 км среден разход
l/100 km average consumption

rocket boost exist. But you won't experience it.

STEPPING ON THE GAS is followed by a pause that was typical of turbo engines of twenty years ago. Volkswagen urges us to get used to this feeling, caused by the new exhaust gas recirculation systems. Welcome to the world of real emission tests and the Euro 7 standard.

BUT DON'T THINK THAT the Touareg is slow. Six seconds from 0 to 100 km/h is no mean feat for a two-tonne hippo. The steering wheel is light, but pleasantly precise. The suspension and anti-roll bars have been improved and, as a result, the car does not lean at all in the curves, no matter how frantically you take them. Agility is also aided by the turning rear wheels.

WE'VE ALWAYS THOUGHT that a station wagon is preferable as a family car to a loudish SUV. But to our amazement, this Touareg drives as well as a Passat. The air suspension smooths out any bumps – not that there are many on the Austrian roads. Unbelievably, even the declared

consumption seems realistic. We recorded 8 litres per 100 km, but with frequent stops and starts, so that the official 6.9 percent seems quite possible.

WE EXPECT IT WILL ALSO DO WELL off-road, with the combination of Torsen differential and adaptive suspension, which, if necessary, can raise the car by 7 cm to a total 27.5 cm. Though we never tried it in the international test. Nor are customers likely to ever try it either.

THE TRULY BIG STEP forward is in the interior. Starting with a huge 15-inch touchscreen that is operated in exactly the same intuitive way as your smartphone or tablet. The materials are excellent – regardless of whether you choose the classic leather and wood, or the sportier aluminium elements. The seats are perfectly comfortable, with heating and ventilation. The boot holds the colossal 810 litres – more than two Golfs taken together.

THE ADAPTIVE CRUISE CONTROL uses not

only cameras and radars, but also GPS data to reduce speed before a turn or obstacle. The tech toys also include a Lane Keeping Assist that can take turns instead of you, and an infrared thermal image camera. But you'll hardly need it – the Touareg comes with a new generation of LED-lights with a total 128 diodes, computer controlled as to never blind oncoming cars.

IN FACT, IT WOULD HAVE BEEN QUITE DIFFICULT to find some flaw in this car. Luckily, the Volkswagen marketing team comes to the rescue. No "Volks" [popular] – this is actually the most expensive "wagen" [car] to ever be offered by the company. In Bulgaria the new Touareg will start around 108,000 leva, or 5,000 leva more than the present generation. True, you get more equipment – but not much more. The most tempting systems are still extra – and not particularly cheap - options.

On the other hand, as we already mentioned, Volkswagen considers this car as its only premium model. And, frankly, we did not see any reason at all to argue with this. ■

► **МЕЖДУ ДРУГОТО ПРИЛИКАТА** С Audi не е само в дизайна. Новият Touareg ползва абсолютно същата платформа като Q7, като Porsche Cayenne, Lamborghini Urus и дори Bentley Bentayga. И почти същите двигатели. Наесен ще се появи 6-цилиндров турбодизел с 340 коня, а идната пролет - дизелов V8 с 420. Но засега изборът на купувачите е съвсем лесен: какъвто поискат мотор, стига да е шестцилиндров дизел.

ТОЗИ ИЗЦЯЛО НОВ ДВИГАТЕЛ дава 286 конски сили, внушителните 600 нютонметра въртящ момент, и е съчетан с 8-степенната трансмисия на ZF, която по наше скромно мнение е най-добрият автоматик на пазара. Накратко, налице са всички съставки за ракетно ускорение. Но така и няма да го дочакате.

РЯЗКОТО НАТИСКАНЕ НА ГАЗТА е последвано от пауза, каквато имаха турбомоторите отпреди двайсетина години. От Volkswagen ни предупреждават да свикваме с това усещане - то е предизвикано от новите системи за рецикулация на отработилите газове. Добре дошли в света на реалните тестове за емисии и стандарта Евро 7.

ВСЕ ПАК НЕ МИСЛЕТЕ, че Touareg е бавен. Шест секунди от 0 до 100 км/ч е много добро постижение за двутонен хипопотам с челното съпротивление на хотел "Плиска". Воланът е лек, но приятно прецизен. Окачването и антирол барът са усъвършенствани

вани и в резултат колата изобщо не се накланя в завоите, колкото и истерично да ги взимате. За пъргавината помагат и завиращите задни колела.

НИЕ ВИНАГИ СМЕ СМЯТАЛИ, че едно комби е за предпочитане като семейна кола пред дебелашките SUV. Но за наше изумление този Touareg се кара не по-лошо от Passat. Въздушното окачване изглажда всякакви неравности - не че ги има много по австрийските пътища. Като никога дори и обявеният разход изглежда реалистичен. Ние отчетохме 8 литра на 100 км, но с чести спирания и потегляния, така че официалното 6.9 на сто изглежда съвсем постижимо.

ДОПУСКАМЕ, ЧЕ ЩЕ ГО БИВА и за офроуд, със съчетанието от Торсен диференциал и адаптивно окачване, което при нужда може да вдигне колата с цели 7 сантиметра, до общо 27 и половина. Но така и не го пробвахме на международния тест. А и клиентите вероятно никога няма да го пробват.

ИСТИНСКАТА ГОЛЯМА СЪПКА напред се забелязва отвътре. Като се започне с този огромен 15-инчов сензорен екран, който се управлява по абсолютно същия интуитивен начин като смартфона и таблета ви. Материалите са първокласни - независимо дали ще изберете класическия интериор с кожа и дърво, или по-спортния с алуминиеви детайли. Седалките са безукорно удобни, с

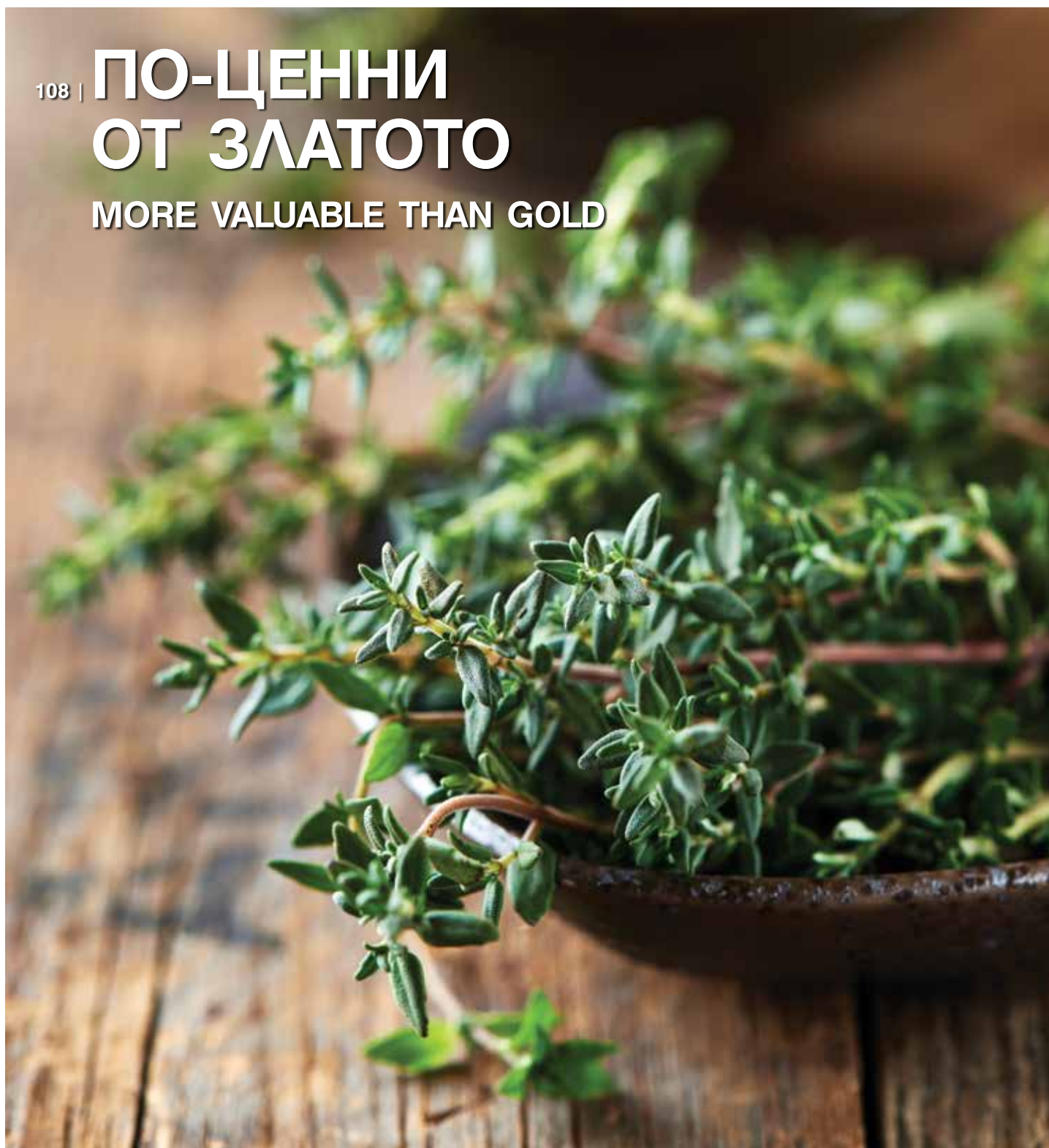
отопление и вентилация. Багажникът побира колосалните 810 литра - повече от два Голфа, взети заедно.

АДАПТИВНИЯТ КРУИЗ КОНТРОЛ ползва не само камери и радары, но и данни от GPS, за да намалява скоростта преди завои или препятствия. Технологичните играчки включват още асистент за поддържане на лентата, който може да взема завоите вместо вас, и инфрачервена камера за нощно виждане. Но тя едва ли ще ви трябва - Touareg идва с ново поколение LED-фарове, с общо 128 диода, управлявани от компютър така, че никога да не заслепят насрещните коли.

ИЗОБЩО ЩЕШЕ ДА НИ Е ДОСТА ТРУДНО да намерим някакъв недостатък на тази кола. За щастие на помощ ни се притичат господата от маркетинга на Volkswagen. Никакъв "Volks" - това е всъщност най-скъпият "wagen", предлаган някога от компанията. В България новият Touareg ще започва някъде от 108 000 лева, или с цели пет хилядарки над сегашното поколение. Вярно, че за тази разлика получавате повече оборудване - но не много повече. Най-съблазнителните системи все така си остават допълнителни - и не особено евтини - опции. От друга страна, вече споменахме, че във Volkswagen смятат тази кола за единствения си премиум модел. И, честно казано, не видяхме нито едно основание да спорим с тях. ■

108 | ПО-ЦЕННИ
ОТ ЗЛАТОТО
MORE VALUABLE THAN GOLD

86 | НЕКА ДА Е ЛЯТО
LET IT BE SUMMER

104 | ВЕРНИ СПЪТНИЦИ
FAITHFUL COMPANIONS

АФИШ

Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
юли

ФЕСТИВАЛ

HILLS OF ROCK // Рок фестивалът може да се състои едва за втора година, но участниците в него могат да зарадват и най-скептичните рок фенове. Абсолютните класици в стила Judas Priest, Iron Maiden и Sabaton ще свирят на основната сцена, а сред групите на тази и останалите две сцени – алтернативна и „на тъмно“, са американците Madame Mayhem, шотландецът Fish (от Marillion), финландците Battle Beast, французите Reaven, както и много други чужди и български изпълнители.

20 – 22 юли, Гребен канал, Пловдив

КНИГА

КОРАЛАЙН // Първо се докоснахме до зловещата, но красива история на малката Коралайн на кино. Екранизацията по романа на Нийл Геймън излезе още през 2009 г. и успя да накара гечича да потръпнат от ужас, а възрастни да се зачудят що за детска история е това. Романът разказва за един алтернативен свят, който момиченцето Коралайн открива в новия апартамент на семейството ѝ. Други майка и татко се опитват да я задържат в мрачна огледална версия на дома им и да не я пуснат да се върне.

Издателство „Бард“

КОНЦЕРТ

ZUCCHERO // Италианският изпълнител пристига за първи концерт в България година след издаването на албума „Wanted (The Best Collection)“. Той събира в себе си най-доброто от 30-годишната му музикална кариера, както и три нови песни, документален филм с кадри от бекстейдж на концертите му и интервюта. Две години след турнето си Black Cat World Tour, по време на което Зучеро пътува в 611 града, той ще изпълни в София „Senza una Donna (Without a Woman)“, „Il Volo“, „Baila (Sexy Thing)“, „Occhi“.

23 юли, Античен театър, Пловдив

EN

FESTIVAL

HILLS OF ROCK // The Rock festival may be taking place for just a second consecutive year, but the participants in it may make even the most sceptical Rock fans happy. The absolute classics in the genre Judas Priest, Iron Maiden and Sabaton will play on the main stage and among the bands on this one and the other two stages - an alternative one and “in the dark”, are the Americans madame Mayhem, the Scotsman Fish (from Marillion), the Finns Battle Beast, the French Reaven, as well as many other foreign and Bulgarian performers.

20th – 22nd of July, The Rowing Canal, Plovdiv

BOOK

CORALINE // We became first acquainted with the sinister, but beautiful story of the little Coraline in the movie theatres. The screen version of Neil Gaiman's novella came out as early as in 2009 and managed to make children tremble with horror, and grownups to wonder what kind of children's story is this. The novella tells of an alternative world, which the little girl Coraline discovers in her family's new apartment. Another mother and father are trying to keep her in a dark mirror version of their home and not to let her return.

“Bard” publishing house

CONCERT

ZUCCHERO // The Italian performer is arriving for a first concert in Bulgaria a year after the publishing of the album „Wanted (The Best Collection)“. It brings together the best of his 30-year music career, as well as three new songs, a documentary with sequences from the backstage of his concerts and interviews. Two years after his tour “Black Cat World Tour”, during which Zucchero sang in 611 cities, he will perform in Sofia „Senza una Donna (Without a Woman)“, „Il Volo“, „Baila (Sexy Thing)“, „Occhi“.

23rd of July, Roman theatre, Plovdiv

Events and
things that
will be
discussed in
July

POSTER

ДЖАЗ

A TO JAZZ 2018 // Традиционното лятно гжаз събитие на София празнува осмата си година. А тя е белязана от участието на Лала Хатауей – носител на „Грами“ за най-добър ритъм енд блус албум, Джазмея Хорн – победител в престижното състезание на Thelonious Monk Institute of Jazz и току-що издала първия си албум, инструменталния джаз поп оркестър Cory Henry & The Funk Apostoles, както и българските изпълнители Милица Гладнишка със секстетът на Мишо Йосифов, ГлоБалКан, Лили Илиева и други.

6 – 8 юли, Южен парк, София

КИНО

МАММА МΙΑ: ОТНОВО ЗАЕДНО // Това вероятно е най-чаканият и ведър филм в летния кино афиш. И има за какво – освен че съчетава класическите песни на АВБА с приказни картини от гръцкото море, той разполага и със завиден актьорски състав – Мерил Стрийп, Пиърс Броснан, Колин Фърт, Анджи Гарсия, Аманда Сейфрид, Лили Джеймс и много други. Втората част разказва предисторията на Дона и причините тя да се засели на остров в Гърция. Изненадата е участието на Шер като екстравагантната майка на Дона.

До 20 юли по кината

КЛАСИКА

МОЦАРТОВИ ПРАЗНИЦИ 2018 // Фестивалът с артистичен директор Христина Ангелакова години наред успява да събере в малкото градче музикално-сценични постановки, които обединяват различните видове изкуства. Основни участници в 14-то издание са Държавна опера-Стара Загора, Държавен куклен театър-Стара Загора и Академичен цирк „Балкански“. За първи път в България гостува Марионетната опера на Линдау, Германия. Специални представления отбелязват годишнини на Пучини, Гуно, Бърнстейн и Гершуин.

12 – 15 юли, Правец

EN

JAZZ

A TO JAZZ 2018 // The traditional summer jazz event in Sofia is celebrating its eight year. And it is marked by the participation of Lalah Hathaway - winner of a “Grammy” award for best rhythm and blues album, Jazzmeia Horn - winner in the prestigious competition of Thelonious Monk Institute of Jazz and just having published her first album, the instrumental Jazz and Pop orchestra Cory Henry & The Funk Apostoles, as well as the Bulgarian performers Militsa Gladnisha with the sextet of Misho Yosifov, GloBalkan, Lilly Ilieva and others.

6th – 8th July, Southern park, Sofia

CINEMA

МАММА МΙΑ: HERE WE GO AGAIN // This is probably the most anticipated and cheerful motion picture in the summer cinematic programme. And this is no accident - besides combining the classic ABBA songs with enchanting scenes from the Greek seaside, it has a noteworthy cast as well - Meryl Streep, Pierce Brosnan, Colin Firth, Andy García, Amanda Seyfried, Lily James and many others. The second part tells of Donna's background and the reasons for her to take up residence on an island in Greece. The surprise is the participation of Cher as Donna's extravagant mother.

In cinemas until the 20th of July

CLASSIC

MOZART'S CELEBRATIONS 2018 // The festival with Christina Anghelakova as its artistic director is managing for a number of years to bring together in the small town musical-theatre stagings, which are uniting the different types of arts. Main participants in the 14th edition are the Stara Zagora State Opera, the Stara Zagora State Puppet Theater and the Academic Circus “Balkanski”. The Marionette Opera of Lindau, Germany will guest-perform for the first time in Bulgaria. Special performances are marking anniversaries of Puccini, Gounod, Bernstein and Gershwin.

12th – 15th of July, Pravets

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

НЕКА ДА Е ЛЯТО

LET IT BE SUMMER

Om Novi Sad go Magrug u om Arctic Monkeys go
Pearl Jam: най-добрите рок фестивали в Европа

From Novi Sad to Madrid and from Arctic Monkeys
to Pearl Jam: Europe's best rock festivals

Лято, зелена трева, бира в пластмасова
чаша и жива музика: в душата и на най-асо-
циалните сред нас нещо трепва, когато
дойде време за рок-фестивалите на откри-
то. Дванайсет от най-добрите в Европа
това лято, селектирани от THE INFLIGHT
MAGAZINE.

Summer, green grass, beer in a plastic
cup and live music: the souls of even the
most antisocial among us trembles when
it's time for outdoor rock festivals. Eight of
Europe's best this summer, selected by THE
INFLIGHT MAGAZINE

MAD COOL FESTIVAL

Кога: 12-14 юли

Къде: Мадрид, Испания

Защо: Мадрид през лятото е всичко друго, но не и cool - прохладен. Без съмнение обаче това е най-силният състав това лято в Европа.

Кой: Pearl Jam, Depeche Mode, Tame Impala, Massive Attack, Nine Inch Nails, Alice in Chains, Queens of the Stone Age, Arctic Monkeys, Kasabian, Snow Patrol, Franz Ferdinand, Justice, Dua Lipa, Portugal. The Man

Колко: 85 евро за дневен пропуск.

Комбинираните за три дни са отпадна разпродадени.

Какво друго: Идете да разгледате шедьоврите на Гоиа и Ел Греко в музея "Праго".

Как: България Ер лети до Мадрид всеки ден (air.bg)

Link: www.madcoolfestival.es

When: July 12-14

Where: Madrid, Spain

Why: Madrid in July is anything but 'cool'. Yet this is by far the best line-up this summer.

Who: Pearl Jam, Depeche Mode, Tame Impala, Massive Attack, Nine Inch Nails, Alice in Chains, Queens of the Stone Age, Arctic Monkeys, Kasabian, Snow Patrol, Franz Ferdinand, Justice, Dua Lipa, Portugal. The Man

How much: 85 euro for a daily pass. Combined tickets were sold out ages ago.

What else: Go and see Goya's and El Greco's masterpieces in Prado Museum.

How: Bulgaria Air flies to Madrid on daily basis (air.bg)

Link: www.madcoolfestival.es

EXIT FESTIVAL

Кога: 12-15 юли

Къде: Петроварадинска крепост, Нови Сад, Сърбия

Защо: Най-близкият до България голям фестивал това лято, където значителна част от публиката (за добро или лошо) ще говори вашия език.

Кой: Adam Beyer, Richie Hawtin, Grace Jones, Ziggy Marley, Slaves, Dog Eat Dog, Brujeria, Exploding Head Syndrome, Mud Factory, Nina Kraviz, Solomun

Колко: 100 евро пакетен билет, с включен къмпинг. Обичаме цените в Сърбия.

Какво друго: столица на автономната провинция Войводина, Нови Сад е привлекателен град с отлична местна кухня.

Връзка: www.exitfest.org

When: July 12-15

When: Petrovaradin Fortress, Novi Sad, Serbia

Why: A significant part of the audience (for better or worse) at the nearest to Bulgaria major festival this summer will speak your language.

Who: Adam Beyer, Richie Hawtin, Grace Jones, Ziggy Marley, Slaves, Dog Eat Dog, Brujeria, Exploding Head Syndrome, Mud Factory, Nina Kraviz, Solomun

How much: 100 euros for a pass, includes camping. We like prices in Serbia.

What else: the capital of the province of Vojvodina, Novi Sad is a friendly city with excellent local cuisine.

How: By car, 5 hours of driving from Sofia.

Link: www.exitfest.org

BENICASSIM FIB

Кога: 19-22 юли

Къде: Кастейон де ла Плана, Испания

Защо: Хубава музика, слънце, море и испанско вино. В компанията на още 50 000.

Кой: Madness, The Killers, Liam Gallagher, Bastille, Belle & Sebastian, Eric Prydz, Justice, Pet Shop Boys, Rag'n'Bone Man, The Vaccines

Колко: 99 евро за събота и неделя.

Какво друго: насладете се на прочути плажове на Costa del Azahar - Брега на портокаловите цветове.

Как: С България Ер до Барселона или Аликанте, Беникасим е на около 2 часа с влак и от двесте. От летището в Барселона има и организирани автобуси.

Връзка: fiberfib.com

When: July 19-22

Where: Castellon de la Plana, Spain

Why: Good music, sunshine, sea and Spanish wine. In the company of 50,000 more people.

Who: Madness, The Killers, Liam Gallagher, Bastille, Belle & Sebastian, Eric Prydz, Justice, Pet Shop Boys, Rag'n'Bone Man, The Vaccines

How much: 99 euros for the weekend.

What else: Enjoy the famous Costa del Azahar beaches – the Orange Blossom Coast.

How: With Bulgaria Air to Barcelona or Alicante, Benicassim is about 2 hours away by train from both cities. There are shuttles from the airport in Barcelona.

Link: fiberfib.com

SUIKERROCK

Кога: 27-29 юли

Къде: Громе Маркт, Тинен, Белгия

Защо: Кръстен "захарен рок" в чест на първия спонсор - рафинерията за захар в Тинен. Един от големите фестивали в Европа, тази година чества 32-ото си издание.

Кой: Alanis Morissette, Kool & The Gang, Pitbull, Anouk, OMD, Goo Goo Dolls, White Lies, Lost Frequencies.

Колко: 115 евро за комбиниран билет, 49 за дневен.

Какво друго: В Тинен е най-старата жп гара в Белгия. Но по-интересно ще ви е в съседното Хугаарден, откъдето произлиза прословутата бяла бира.

Как: С България Ер до Брюксел.

Връзка: www.suikerrrock.be

When: July 27-29

When: Grote Markt, Tienen, Belgium

Why: Named "sugar rock" in honour of the first sponsor – the Sugar factory in Tienen. One of Europe's big festivals, this year marks the 32nd edition.

Who: Alanis Morissette, Kool & The Gang, Pitbull, Anouk, OMD, Goo Goo Dolls, White Lies, Lost Frequencies.

How much: 115 euros for a combined ticket, 49 for a single-day.

What else: Belgium's oldest railway station is in Tienen. However, the nearby Hoegaarden (known for the famous white beer) will be more interesting for you.

How: With Bulgaria Air to Brussels.

Link: www.suikerrrock.be

SZIGET

Кога: 8-15 август

Къде: остров Обуда, Будапеща, Унгария

Защо: Продължава цяла седмица. Събира хора от цял свят, така че няма да се чувствате като чужденци. И освен музика предлага състезания по плуване, уличен театър, карнавал в духа на 70-те и парти с прахови боу.

Кой: Arctic Monkeys, Gorillaz, Kendrick Lamar, Liam Gallagher, Goo Goo Dolls, Lana Del Rey, The War on Drugs, Mumford & Sons, Bastille, Aurora, Unknown Mortal Orchestra, Slaves, Cigarettes After Sex и още стотина други.

Колко: 325 евро за всичките 7 дни, с включен кампинг.

Какво друго: Будапеща в момента е една от най-горещите дестинации в Европа, с фантастичен нощен живот, вкусна храна и приятни цени.

Как: С България Ер до Будапеща.

Връзка: szigetfestival.com

When: August 8-15

Where: Obuda Island, Budapest, Hungary

Why: It's one-week long and gathers people from around the world so you won't feel like foreigners. Besides music, it offers swimming competitions, street performances, a 1970s-spirit carnival and a powder paint party.

Who: Arctic Monkeys, Gorillaz, Kendrick Lamar, Liam Gallagher, Goo Goo Dolls, Lana Del Rey, The War on Drugs, Mumford & Sons, Bastille, Aurora, Unknown Mortal Orchestra, Slaves, Cigarettes After Sex and many more.

How much: 325 euros for the whole 7 days, camping included.

What else: Currently Budapest is one of Europe's hottest destinations, with fantastic nightlife, delicious food and pleasant prices.

How: With Bulgaria Air to Budapest.

Link: szigetfestival.com

PUKKELPOP

Кога: 15-18 август

Къде: Хаселт, Белгия

Защо: Вторият най-голям фестивал на Белгия (след Rock Werchter) се слави с разнообразието от алтернативна музика и еkleктичната смесица от стилове. Единственият голям фестивал със сериозно българско участие, благодарение на все по-популярния KiNK, или Страхил Велчев.

Кой: Arcade Fire, Bonobo, Imagine Dragons, Kendrick Lamar, Aurora, Justice, Nina Kravitz, The War On Drugs, Flogging Molly, Roisin Murphy.

Колко: 205 евро за комбиниран билет, който включва и безплатно ползване на влакове и автобуси.

Какво друго: Хаселт се прочу като първия град в Европа, въвел напълно безплатен обществен транспорт (което увеличи броя на пътниците от 300 000 до 4 милиона годишно).

Как: С България Ер до Брюксел.

Връзка: www.pukkelpop.be

When: August 15-18

Where: Hasselt, Belgium

Why: It is the second largest music festival in Belgium after Rock Werchter. The program is noted for its wide variety of alternative music and eclectic mixture of styles. Who: Arcade Fire, Bonobo, Imagine Dragons, Kendrick Lamar, Aurora, Justice, Nina Kravitz, The War On Drugs, Flogging Molly, Roisin Murphy.

How much: 205 euros for a combined pass, including free use of trains and buses.

What else: Hasselt got famous as Europe's first city that introduced completely free public transport (which increased the number of passengers from 300,000 to 4 million a year).

How: With Bulgaria Air to Brussels.

Link: www.pukkelpop.be

READING

Кога: 24-26 август

Къде: Литъл Джонс Фарм, Рединг, Великобритания

Защо: По-лесно достъпен от Гластънбъри (и с все още налични билети), съставът включва няколко от най-нашумелите групи това лято.

Кой: Kings of Leon, Kendrick Lamar, Fall Out Boy, Travis Scott, Panic! At The Disco, Mike Shinoda, Dua Lipa, Courteeners, Papa Roach, The Vaccines.

Колко: 232 евро комбиниран билет с включен кампинг.

Какво друго: Няма развлечение, което съседният Лондон да не може да ви предложи.

Как: с България Ер до Лондон (air.bg), Рединг е на 37 км от летище "Хийтроу".

Връзка: readingfestival.com

When: August 24-26

Where: Little Johns Farm, Reading, UK

Why: More easily accessible than Glastonbury (and still with tickets available), including some of the trendiest bands this summer.

Who: Kings of Leon, Kendrick Lamar, Fall Out Boy, Travis Scott, Panic! At The Disco, Mike Shinoda, Dua Lipa, Courteeners, Papa Roach, The Vaccines.

How much: 232 euros for a combined pass, including camping.

What else: There's no kind of entertainment which nearby London can't offer.

How: With Bulgaria Air to London (air.bg), Reading is 37 km from Heathrow Airport.

Link: readingfestival.com

ROCK EN SEINE

Кога: 24-26 август

Къде: Сен Клу, Париж, Франция

Защо: Защото рок фестивал в Париж, на брега на Сена, е като да ти се сбъднат две мечти наведнъж.

Кой: Justice, Bonobo, Thirty Seconds to Mars, Cigarettes After Sex, Anna Calvi, Idles, First Aid Kit, The Black Angels.

Колко: 139 евро за трите дни, 59 евро за дневен билет.

Какво друго: Лувъра. Музеят Орсе. Монмартр. Нотр-дам. Айфеловата кула. Тюйлери. Версай. Люксембургската градина... Най-добре си купете туристически справочник.

Как: С България Ер до Париж.

Връзка: rockenseine.com

When: August 24-26

Where: St. Cloud, Paris, France

Why: Because the rock festival in Paris, on the banks of the Seine River, is like having two dreams come true at once

Who: Justice, Bonobo, Thirty Seconds to Mars, Cigarettes After Sex, Anna Calvi, Idles, First Aid Kit, The Black Angels.

How much: 139 euros for the three days, 59 euros for a single-day pass.

What else: the Louvre. The Museum d'Orsay. Monmartre. Notre-Dame. The Eiffel Tower. The Tuileries Palace. Versailles. Luxembourg Gardens... You'd better get a guidebook.

How: With Bulgaria Air to Paris.

Link: rockenseine.com

Ипотечен кредит **ДОМ ЗА ТЕБ**

лихва
от **3%**

*От Вкъщи
по-хубаво няма!*

- С ниски лихви
- Честен подход и прозрачни условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

An aerial photograph of a coral reef system. A large, circular lagoon with deep blue water is surrounded by a wide, light-colored sandy beach and a complex network of coral reefs. The water transitions from a deep blue in the lagoon to a vibrant turquoise and then to a lighter, almost white, shallow area near the shore. The overall scene is a stunning natural landscape.

ЙО-ХО-ХО, И ЧАША КАФЕ

Карибите не могат да се опишат – те трябва да се преживеят. И даже да се изтанцуват

Текст ДОНИКА РИЗОВА / Фотография НА АВТОРА, SHUTTERSTOCK

Карибите не могат да бъдат разказани. Те могат да бъдат изтанцувани в ритмите на салса или бачата. Карибите трябва да ти се случат, за да разбереш защо пиратите, авантюристите, богатите и известните обожават тези ширини. А най-лесният начин да ти се случат, естествено, е на борда на круизен кораб.

Голяма част от карибските круизи отплават от Форд Лодърдейл във Флорида. Първият ден минава в лежерно изтягане по палубата и дежурната разходка за опознаване на кораба. Чудовището е на цели 15 етажа и предлага СПА, голф, театър с внушителни размери, три етажа магазини, безброй ресторанчета, барове, клубове, кино и казино.

ПЪРВА СПИРКА: ГРАНД КАЙМАН. Открит от самия Колумб през 1503, най-големият остров от групата на Кайманите се славят като офшорна зона, данъчен рай и дом на 80% от всички хедж-фондове в света. В столицата Джорджтаун са и прочутите улици с магазини

за диаманти. Цените са без налози и с отстъпки за пътниците от круизните компании.

Стандартът на живот на Каймановите острови е един от най-високите в света. Местните се хвалят и с една от най-добрите кухни на Карибите. Но справочниците препоръчват твърде много атракции, а ние имаме само един ден. Затова избираме най-близката от тях – прочутия Seven Mile Beach. Смятат го за един от най-красивите плажове в света, и има защо: ситен пясък, вода в неописуеми оттенъци на синьото, очарователни барчета, от които се чува меренге и салса. Тъкмо започваме да си мислим, че това е раят на земята, и пристига един таксиметров шофьор с предложение да ни откара до Ага. И дори да ни върне. След десетина минути се озоваваме пред спретнатата бяла сграда с надпис: Пощенската станция на Ага. Пред нея кротко се размотават няколко кокошки. Самият "Аг" е всъщност голямо езеро от причудливо застинала черна лава. Но дава приятната възможност да пратите пощенски картички с марка и печат от преизподнята. ►

► **ВТОРА СПИРКА: КАРТАХЕНА ДЕ ИНДИАС.** Второто най-голямо пристанище на Колумбия е и един от най-старите градове на континента. Но първото, с което ни посреща, са група водолази от местната полиция, които се обучават да откриват наркотици. Второто е вездесъщата физиономия на Хуан Валдес с любимото му муле Кончита – събирателен образ, създаден от рекламистите да рекламира колумбийското кафе по света. Дон Хуан с Филип-Тотювския си мустак е буквално навсякъде. Но след първата глътка от тукашното кафе единодушно решаваме, че то изобщо не се нуждае от реклама. Трескаво търсим в интернет колко е разрешено то количество за износ.

В миналото почти цялата търговия на Испания с новите ѝ колонии е минавала през Картахена. Богатият град неведнъж е бил прицел за пиратите, самият Франсис Дрейк го е навестявал няколко пъти. За да се предпазят, местните са построили забележителна стена, висока 10 и широка 25 метра. Тя е добре запазена и до днес – предпочитано място за разходка на туристите. Част от защитата на града е и Сан Фелипе – най-голямата крепост в Латинска Америка. Разположена е на няколко хълма и има сложна система от подземни тунели.

Но най-впечатляващото тук е Ciudad Vieja – Старият град. Всяка къща в него е наслада за очите, боядисана в ярък цвят, с

балкончета с дърворезби или парпети от ковано желязо, с каскади от уханни цветя. По тесните улечки преминават файтони с украсени коне, а занаятчийски дюкянчета, кафенета и ресторанчета приютяват туристите. Слънчев часовник отмерва времето от фасадата на катедрала. На метри от Музея на Инквизицията, който пази зловещи спомени и уреди за мъчения, е статуята на папа Йоан Павел Втори. Магическият реализъм може да се усети на всяка крачка (тъкмо тук се развива действието в "Любов по време на холера" на Маркес). Жени, облечени в традиционни шарени рокли с волани, носят на главите си огромни плетени кошници с плодове. И разбира се, искат по долар за снимка.

От малко фамилно кафене си купуваме органично кафе Сан Алберто, с нотка на черен шоколад и карамел. Първото колумбийско кафе с три златни звезди от International Taste & Quality Institute Brussels. На опаковката четем, че това е кафе, което се прави с *rasion* – страст. Както и всичко наоколо.

ТРЕТА СПИРКА: КОЛОН. Панама ни посреща с горещо време и прогноза за дъжд. Решили сме да стигнем най-напред до Панамския канал – един от най-важните търговски пътища, паметник не само на инженерния гений, но и на неотклонната американска

амбиция. След разгорещен пазарлък на висок глас си уговаряме транспорт, но след малко шофьорът ни е спрял от полицията. Оказва се, че нямал застраховка, а полиците ни молят да изчакаме пристигането на лицензиран автобус.

Официалната туристическа платформа, от която се наблюдава преминаването на корабите през канала, избира около стотина души и разполага с бърз безжичен интернет. Брошурите припомнят, че 80-километровият воден път между Атлантика и Пасифика е започнат от французите през 1880, а през 1914 година преминава в ръцете на американците, които го експлоатират до 1977. В момента се строи втора отсечка, която ще свърже езерото Gatun с Тихия океан и така каналът ще може да поеме все по-нарастващия трафик.

Столицата Панама ни посреща с дъжд като от филм – из ведро. Опитите за разходка безславно пропадат. Вместо това хлътваме в магазинчетата около катедралата. Запознавам се с чаровна панамска шивачка, която ни предлага шалове, рокли и великолепни ръчно правени бижута. Прекарваме повече от час в разговори за материали и модерни цветове. После отиваме да видим Президентския дворец, увити в току-що купените ярки шалове. Дъждът спира, както е започнал – внезапно. Грейва слънце, колкото да разгледаме площада с ►

Картахена, Колумбия
Cartagena, Colombia

Подготви се
за лятото

Аптека puls.bg

СЛЕДЕТЕ ПРОМОЦИИТЕ НИ
ВСЯКА СЕДМИЦА И ВСЕКИ МЕСЕЦ

Поръчай онлайн на
apteka.puls.bg

► катедралата, църквите Санто Доминго и Сан Хосе, музея на Панамския канал и паметника на френските предприемачи, започнали строителството му.

ЧЕТВЪРТА СПИРКА: ПУЕРТО ЛИМОН. Въпреки че Коста Рика влиза в различни класации като държава с най-добър климат в света, и тук ни посрещат гъждовни облаци. Екзотичното име на Пуерто Лимон обаче ни е привлякло и решаваме да видим един от най-бедните градове в най-богатата страна в Централна Америка. Както подобава на беден град, цените в супермаркетите са доста завишени. Все пак си купуваме няколко пакета от местното кафе "Брит", което навремето предизвика скандал с рекламата "Хуан Валдес пие костариканско кафе" и люти съдебни битки с колумбийците. Разколебани сме чие кафе е по-хубаво. Но костариканското със сигурност е по-скъпо и удря в краката.

Целият живот тук кипи около пристанището и катедралата. Пуерто Лимон е най-големият атлантически порт на Коста Рика и оттук за цял свят се изнасят кафе, банани и други тропически плодове. За лош късмет обаче сме улучили неделя, когато всички са на литургия, а магазините са затворени. Напълно пусти са и плажовете с извят на канела. Повечето къщи са пъстри, но непретенциозни и солидно построени – така че да издържат честите тук тропически бури. Откриваме и най-романтичния зъболекарски кабинет в света, в който като компенсация за страданията през цялото време гледате вълните. Градът е заобиколен от джунгли, изумително богати на растения и животни. Но ние нямаме време за тях.

ПЕТА СПИРКА: ЛАМАНАЙ. Белиз е държава на полуостров Юкатан с най-много артефакти от времето на майте. Слабо известен факт, който остава в сянката на прочутите пирамиди на мексиканска територия. Тръгваме към Ламанай с моторни лодки и реката разкрива пред нас невероятна красота. Редуват се редки птици, водни лилии, кокетни къщи със сламени покриви наред джунглата. След 40 минути слизаме на брега пред табела "Ламанай – градът на потопения крокодил".

Руините на Ламанай са най-известният туристически обект в Белиз. Построен от майте, градът е удивително запазен. Разрешено е да се катериш по пирамидите, но имайте предвид, че стъпалата са огромни. Според екскурзоводката било нарочно, за да принудят изкачващите се да пълзят пред боговете.

На площада се виждат контурите и трибуните на малък стадион - арена на древен спорт, подозрително наподобяващ днешния

футбол. Капитанът на отбора-победител е бил принасян в жертва.

ШЕСТА СПИРКА: ЧИЧЕН ИЦА. След смайващите пирамиди на Ламанай ни чака среща с едно от чудесата на света - Чичен Ица. Круизните кораби акостират на най-големият мексикански остров Косумел. Пляя дел Кармен силно прилича на испанските курорти - прекрасно време, чуден пясък, огромни барове и латино ритми на високи децибели. Косумел е един от популярните курорти, в които можеш да съчетаеш дайвинг, атрефакти от времето на майте, спа процедури и шопинг.

От Косумел пътуваме с яхта до континента и оттам, по чисто новите магистрали, към Чичен Ица. На площадчето пред входа на храмовия комплекс гъмжи от автобуси и хора. Още на входа ваят предложения за изработване на картуши с името ти, написано на древния език на майте, или за личен хороскоп. Явно услугите са популярни, защото цените не подлежат на пазарлък и са солени. Един от главните архитектурни паметни-

ци на територията на Чичен Ица е Храмът на Кукулкан. 9-степенна пирамида с височина 24 метра, с широки стълбища по всяка една от страните. Симетричното разположение, строгата ориентираност по посоките на света и броят на стъпалата симболизират годишните времена, месеците и дните в годината. По време на пролетното и есенното равноденствие слънчевите лъчи падат върху камъните по такъв начин, че Пернатият змей Кукулкан, чиито глава и опашка са изсечени на върха и в основата на пирамидата, сякаш оживява и излита. Ако застанеш фронтално пред храма и започнеш да пляскаш с ръце, ехото ти отговаря „Ку-кул-кан“. Акустиката е смайваща. Но за разлика от Ламанай тук не е позволено да се качваш по стълбите и е доста по-лъскаво и туристическо. Отново ни показват игрището, където са се водили почти гладиаторски мачове. И тук най-добрите са били принасяни в жертва на боговете. Чудно ли е, че тази култура, която е наказвала таланта, е изчезнала без следа? Ще оставим отговора за следващия път. ■

Крепостта Сан Херонимо, провинция Колон
San Jeronimo fortress, Colon province

YO-HO-HO, AND A CUP OF COFFEE

The Caribbean is indescribable – one must feel it.
And even dance it.

By DONIKA RIZOVA / Photography OF THE AUTHOR, SHUTTERSTOCK

The Caribbean can't be told about. It can be danced in the rhythms of salsa or bachata. The Caribbean must happen to you so you can understand why pirates, adventurers, the rich and famous adore these latitudes. And the easiest way to make it happen is, of course, onboard a cruise liner.

A great part of the Caribbean cruises sail from Fort Lauderdale in Florida. We spend the first day lying in deck chairs and the mandatory walk around the ship. It's a 15-storey monster offering spa, golf, a huge theatre, three floors of shops, countless restaurants, bars, clubs, cinema and a casino.

FIRST STOP: GRAND CAYMAN. Discovered by Columbus himself in 1503, the largest of the Cayman Islands boasts of an offshore area, tax heaven and a home to 80% of all hedge funds in the world. The famous diamond shops streets are also in the capital city George Town. Prices are duty-free with discounts for the passengers of the cruise companies.

The standard of living on the Cayman Islands is one of the highest in the world. The locals boast of one of the best cuisines of the Caribbean. Guidebooks, however, offer too many attractions but we have only a day. That's why we choose the closest one – the famous Seven Mile Beach. It's considered one of the most beautiful beaches in the world, and there's a reason why: fine sand, water in indescribable shades of blue, lovely little bars with merengue and salsa music. We've just started thinking this is the Heaven on Earth, when a taxi driver comes with a suggestion to take us to Hell. And even to bring us back. In about ten minutes we find ourselves in front of a neat white building with a sign: Hell Post Office. Some hens hang out in front of it. "Hell" itself is actually a big black lava lake in strange shapes. Nevertheless, it gives you the nice opportunity to send postcards with a stamp and seal from hell.

SECOND STOP: CARTAGENA DE INDIAS. The second biggest port in Columbia is one of the oldest cities on the continent. The first thing it

welcomes us with, though, is a group of divers from the local police who train to find drugs. The second thing is the omnipresent face of Juan Valdez with his favourite mule Conchita – a collective image created by advertisers to promote Colombian coffee across the world. Don Juan with his huge moustache is practically everywhere. But after the first sip of the local coffee we unanimously decide that it needs no publicity whatsoever. We hectically search the Internet to see what the allowed amount to export is.

In the past, almost the entire Spanish trade with its new colonies passed through Cartagena. The rich city was many times a target for pirate attacks; Francis Drake himself visited it a few times. The locals built a remarkable wall – 10 metres high by 25 metres wide to protect themselves. It's well-preserved to date and it's tourists' preferable place to walk. Part of the city's protection is also San Felipe – the biggest fortress in Latin America. Situated on several hills, it has a complex system of underground tunnels. The most impressive thing here, however, is Ciu-

dad Vieja – the Old City. Each house there is a feast for the eyes, painted in a bright colour, with balconies with wood-carvings or wrought iron railings, with cascades of fragrant flowers. Carriages with decorated horses go down the narrow streets; there are craftsmen shops; cafes and restaurants accommodating tourists. A sundial on the cathedral façade tells the time. Metres away from the Museum of the Inquisition, which keeps ominous memories and torture equipment, there is a statue of Pope John Paul II. Magical realism can be felt in every corner (this is the setting of Marquez's "Love in the Time of Cholera"). Women, dressed in traditional colourful flounce dresses, balancing enormous wicker baskets with fruit on their heads. And of course, they charge a dollar per photo. We buy organic coffee San Alberto from a little family café, with a touch of dark chocolate and caramel. It's the first Colombian café with three golden stars from the International Taste & Quality Institute Brussels. On the package we read that the coffee has been made with passion. Like everything around.

THIRD STOP: COLON. Panama welcomes us with hot weather and rain forecast. We're determined to first get to the Panama Canal – one of the most important trade routes, a monument not only of the engineer genius, but also of the undying American ambition. After a heated bargain-

ing in a loud voice we arrange transportation, but in a while our driver is stopped by the police. It turns out he has no insurance and the police officers ask us to wait for a licensed bus.

The official tourist platform from where you can view the ships going through the canal is for about a hundred people and has fast Wi-Fi. Brochures remind that the 80-kilometre waterway between the Atlantic and the Pacific was started by the French in 1880, and in 1914 fell in American hands, who exploited it until 1977. A second segment is being built at the moment and it'll link the Gatun Lake with the Pacific Ocean so that the canal can handle the growing traffic load.

The capital city Panama welcomes us with rain like in the movies – it's pouring. Our attempts to go for a walk fail miserably. Instead, we get into little shops around the cathedral. We meet a charming Panamanian tailor who offers us scarves, dresses and fantastic handmade jewelry. We spend more than an hour talking about materials and trendy colours. After that we go and visit the Presidential Palace, wrapped the bright-coloured scarves we've just bought. The rain stops just like it started – suddenly. The sun comes out – just enough to be able to see the square with the cathedral, the Santo Domingo and San Jose churches, the Panama Canal Museum and the monument to the French entrepreneurs who began its construction.

FOURTH STOP: PUERTO LIMON. Although in different rankings Costa Rica is the country with the world's best climate, here we also see rainclouds. However, the exotic name of Puerto Limon has attracted us and we decide to visit one of the poorest cities in the richest country in Central America. It behooves a poor city to have quite high prices in the supermarkets. Anyhow, we buy a few packets of the local coffee "Britt", which once provoked a scandal with the advertisement "Juan Valdez drinks Costa Rican coffee" and fierce court battles against the Colombians. We're hesitant which coffee is better. But the Costa Rican one is certainly stronger and more expensive.

Life here is concentrated around the port and the cathedral. Puerto Limon is Costa Rica's biggest Atlantic port and it's the point of export of coffee, bananas and other tropical fruit to the entire world. Unfortunately, we've come on a Sunday when everyone is attending a mass and the shops are closed. The cinnamon-coloured beaches are also totally empty. Most houses are colourful but modest and solidly built – in order to stand the frequent tropical storms. We discover the world's most romantic dentist's office where as a compensation for the suffering you can contemplate the waves.

The city is surrounded by jungles, amazingly rich in plants and animals. But we have no time for them.

FIFTH STOP: LAMANAI. Belize is the country on the Yucatan peninsula with the most Mayan artefacts – a little known fact which is left in the shadow of the famous pyramids on the Mexican territory. We set off for Lamanai in motor boats and the river reveals incredible beauty before our eyes. We see rare birds, water lilies, neat houses with thatched roofs in the middle of the jungle. After 40 minutes we disembark in front of a sign saying "Lamanai – the city of the submerged crocodile".

Lamanai's ruins are the most famous tourist attraction in Belize. Built by the Mayas, the city is amazingly well-preserved. You're allowed to climb the pyramids, but bear in mind that the steps are enormous. According to the guide, it's done on purpose to make climbers crawl before the gods. On the square you can see the outlines and the seats of a small stadium – arena of an ancient sport suspiciously reminding today's football. The captain of the winning team was sacrificed.

SIXTH STOP: CHICHEN ITZA. After Lamanai's astonishing pyramids we're about to encounter one of the wonders of the world – Chichen Itza. Cruise ships moor on the largest Mexican island of Cozumel. Playa del Carmen strongly reminds Spanish resorts – wonderful weather, amazing sand, huge bars and loud Latino rhythms. Cozumel is one of the popular resorts where you can combine diving, Mayan artefacts, spa treatments and shopping.

From Cozumel we get to the continent in a yacht and from there, on brand new motorways to Chichen Itza. The square in front of the entrance of the temple complex it is packed with buses and people. Right at the entrance there are plenty of offers for cartouches with your name on, written in ancient Mayan language or a personal horoscope. The services are obviously popular as prices aren't subject to bargaining and are rather stiff.

One of the main architectural monuments on the territory of Chichen Itza is the Temple of Kukulcan – a nine-step pyramid, 24 metres high, with wide stairs on each side. The symmetrical location, strict orientation according to the cardinal directions and the number of steps symbolize the seasons, the months and the days of the year. At the spring and autumn equinoxes sunrays fall on the stones in a way that the Feathered Serpent Kukulcan, whose head and tail are engraved on the top and at the base of the pyramids, as if comes to life and leaves the ground. If you're standing directly in front of the temple and start clapping your hands, your echo answers "Ku-kul-can". The acoustics are amazing. In contrast to Lamanai, visitors here aren't allowed to go up the stairs and it's much more touristy and fancier. Once again they show us the ballcourt where nearly gladiator games used to be held. The best players were offered as sacrifice to the gods. Is it strange that a culture punishing talent disappeared without a trace? We'll leave the answer for the next time. ■

Graffit Gallery Hotel

Varna, Bulgaria | Knyaz Boris I Blvd. 65 | +359 52 989900 | fax +359 52 989902
reservations@graffithotel.com | www.graffithotel.com

СПЕЦИАЛНИ ЛЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

УИКЕНД ПАКЕТ | 10% ОТСТЪПКА
277.00 евро за две нощувки*

*двойна стая Ексклузив *плаж Rappongi: шезлонги, хавлии, напитки и плодове; удобен трансфер; 10% отстъпка за обяд или вечеря
Валидност на офертата 10.06. – 31.08.2018

SUMMER SPECIAL DEALS

WEEKEND PACKAGE | 10% OFF
EUR 277.00 for two nights**

**DBL Exclusive room **Rappongi Beach: sun beds, beach towels, drinks and fresh fruits; comfortable shuttle; 10% discount for lunch or dinner
Validity of the offer 10.06. – 31.08.2018

AQUAHOUSE
T H E R M A L & B E A C H

ВОДНО ЦАРСТВО КРАЙ МОРЕТО ...

ТЕРМАЛЕН КОМПЛЕКС „АКВАХАУС ТЕРМАЛ & БИЙЧ“

Аква зона | Детска зона | Термална зона | Уелнес зона

WATER KINGDOM ON THE SEASHORE ...

AQUAHOUSE THERMAL & BEACH COMPLEX

Aqua Zone | Kids Zone | Thermal Zone | Wellness Zone

Aquahouse Thermal & Beach | Sts. Constantine & Helena Resort | +359 52 812 812 | www.aquahouse.bg

В куфара на Александър Хангимана

Александър Хангимана е управляващ директор на ManpowerGroup Балкани. От май 2018 отговаря за България, след като преди това превръща ManpowerGroup Сърбия в най-бързорастящата компания в региона за консултантски услуги в областта на човешките ресурси. Не тръгва на път без:

Лаптоп HP Spectre: основен „спътник“ във всичките ми пътувания, включително личните, макар че невинаги е препоръчително работата да те застига, докато се наслаждаваш на личното си време. С лаптоп под ръка се чувствам спокоен, че ще мога да реагирам на спешни задачи и да комуникирам ефективно.

Книга: когато е възможно, си нося книга или списание - те зависят от интересите и настроението ми в конкретния момент. Много обичам бизнес списания и книги за история, политика, философия и здравословен начин на живот. В момента чета „История на красотата“ на Умберто Еко.

Часовник IWC Schaffhausen: Голям почитател на часовниците съм и винаги нося ръчен, когато пътувам. В днешно време часовниците не са вещи от първа необходимост, защото ги заместиха най-различни електронни устройства, но часовникът за мен е задължителен, тъй като добавя елемент на красота, докато съм на път.

Спортно облекло Nike: В зависимост от мястото, за където пътувам, и колко дълго ще остана там, взимам спортни грехи или бански костюм. Едно предстоящо пътуване означава, че най-вероятно ще наруша седмичната си тренировъчна програма, така че се опитвам да наваксам с редовните спортни дейности. За съжаление, рядко ми остава време да ги използвам. ■

In the Suitcase of Aleksandar Hangimana

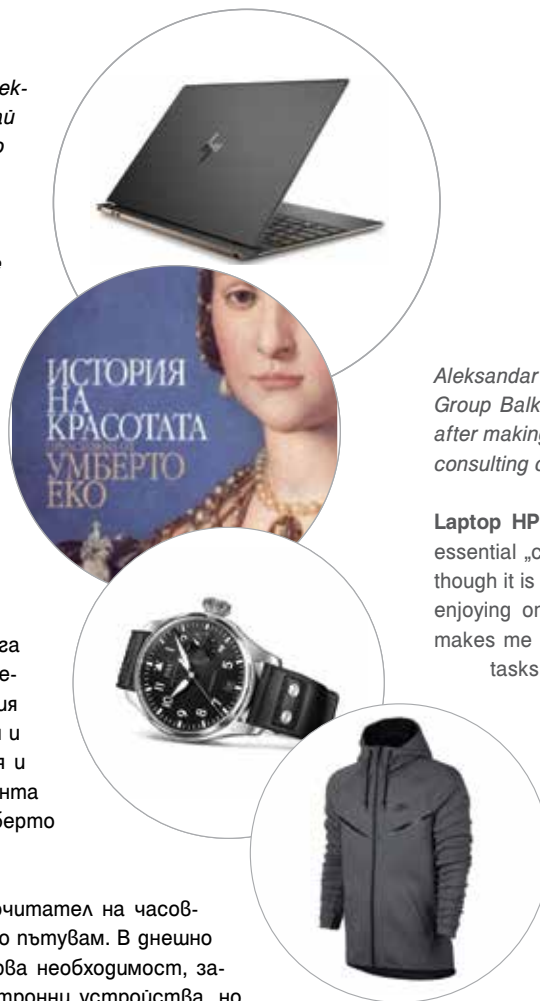
Aleksandar Hangimana is the managing director of ManpowerGroup Balkans. As of May 2018 he is responsible for Bulgaria after making ManpowerGroup Serbia the fastest growing HR and consulting company in the region. He never travels without:

Laptop HP Spectre: Being a businessperson, the laptop is an essential „companion“ on all my trips, even the private ones although it is not always recommended to be caught by work while enjoying one's private time. Having a laptop within my reach makes me feel at ease that I will be able to respond to urgent tasks and communicate in an effective manner.

Book: Whenever possible, I take a book or journal with me and they depend on my current interest and mood. I very much like business journals and books about history, politics, philosophy and healthy lifestyle. Currently I read Umberto Eco's „On Beauty“.

IWC Schaffhausen Watch: I'm a great fan of watches, so I always have one on my trips. Nowadays, watches are not indispensable items as they have been replaced by all kinds of electronic devices; however, a watch for me is a must-have as it adds a touch of beauty when on the go.

Nike Sportswear: Depending on the place I'm going to and how long I'm staying there, I take with me workout clothes or my swimming costume. Travelling means that I will most probably break my weekly training schedule so I try to catch up with my sports routine. Unfortunately, I rarely get spare time to use them. ■

Sams^onite

BY YOUR SIDE

CCB BONUS

Всяка карта
да си знае
bonus-a!

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050

www.ccbank.bg

ВЕРНИ СПЪТНИЦИ

Как да изберете дрехи според дестинацията,
за която сте тръгнали

Лятната отпускат – времето, което чакаме цяла година, старателно обмисляме, грижливо планираме и накрая то се изтъркулва неусетно и бързо. Едно от нещата, които не винаги се сещаме да обмислим са дрехите, които взимаме за ваканцията си. Защото е лесно да пхнем шорти, джапанки и три тениски, но всичко зависи от типа почивка, която сме планирали.

Изолиран релакс

Ако сте стигнали до този момент, явно ви е писнало от всичко. Кое то означава, че нямате намерение въобще да мислите за тоалети, защото няма и през тази една седмица да се съобразявате с нещо. Съветваме ви да не подхождате така – ако ще отпочивате тихо и на 100 %, си подсигурете и лукса да се чувствате удобно. Това може да означава свободна ленена или памучна риза, широки панталони с връзки на талията и удобни кожени сандали.

Градска отпускат

Има едно просто правило, според което да съобразим дрехите, които взимаме за ваканцията в голям или по-малък град: в космополитните градове носете космополитни дрехи. Кое то означава, че ако сте се запътили за Барселона или Виена, няма нужда да слагате в куфара туристически обувки и тричетвърти таки панталони. Вместо това облечете дрехите, които бихте носили в София през уикенда.

Активна почивка

Къмпинг в дивото, планински преход, малка яхта, която да управлявате сам – едва ли нещо би се сторило по-привлекателно на съвременен мъж, отегчен до болка от бизнес ежедневието си. Тук комфортът и съобразеността с обстановката са най-важни. Кое то не значи, че трябва да рискувате добрия си външен вид. И понеже ще сте с обувки, способни да обхоят всеки терен и яке, пригодно да ви предпази от гъжд и вятър, може да заложите на по-смели цветове за настроение. ■

7.

9.

8.

FAITHFUL COMPANIONS

How to choose clothes in accordance to the destination, towards which you are headed

The summer vacation – the time we have been waiting for the whole year through, we diligently think things over, carefully plan, and in the end it slips by imperceptibly and quickly. One of the things the we do not always think of are the clothes, that we take with us for our vacation. Because it is easy to tuck in shorts, flip-flops and three T-shirts, but it all depends on the type of vacation that we have planned.

Isolated relax

If you have reached this moment, you are obviously fed up with everything. Which means that you have no intention at all to think of dresses at all, because you won't take into consideration something this week as well. We advise you not to do that - if you are to be having a rest quietly and 100%, you better also ensure yourself the luxury of feeling comfortably. This may mean a free linen or cotton shirt, wide wide trousers with ties on the waist and comfortable leather sandals.

Urban vacation

There is one simple rule, according to which

we are to conform the clothes that we take with us for a vacation in a city or a town: in cosmopolitan cities you should wear cosmopolitan clothes. Which means that if you are headed towards Barcelona or Vienna, there is no need to put hiking shoes or knee-length khaki shorts in the suitcase. Wera the clothes that you would wear in Sofia during the weekend instead.

Active repose

Camping in the wild, a hike in the mountains, a small yacht, which you are to steer yourself - there is hardly anything that would seem more attractive to a modern man, severely bored with his business daily grind. Here the comfort and the compliance with the environment are the most important things. Which does not mean that you have to risk your good appearance. And because you will be wearing shoes, capable of walking through any terrain and a jacket, suited for protecting you from rain and wind, you may stake on bolder colours for a good mood. ■

1. Saint Laurent
2. Save Khaki United
3. Bottega Veneta
4. Brunello Cucinelli
5. Enlist
6. Tod's
7. Arc'teryx
8. Patagonia
9. ROA

Carpe Siem
complex

BALCHIK, BULGARIA

Luxurious complex
FIRST LINE

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE- AND TWO- BEDROOM APARTMENTS
WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT
*INVESTMENT-CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE
AND A GREAT REPUTATION

Комплекс люкс с видом на море
ПЕРВАЯ ЛИНИЯ

**ЭЛИТНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО **ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ С
ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ **ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ
**ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ
И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

MY-HOME.BG

+359 885 190390 | +359 888 603351

THE BAY - BEACH, FISH & BBQ... WHERE THE SKY KISSES THE SEA!
Sts. Constantine and Helena Resort +359 887 003 003 www.thebay.bg

The Bay
-fish & bbq-

ПО-ЦЕННИ ОТ ЗЛАТОТО

България е земята на най-древните ювелирни произведения в света, но притежава и галеч по-ценни съкровища

Текст МАРГАРИТА СПАСОВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Древните летописци описват България като земята на тайнства, златни съкровища и скъпоценни суровини. Не един и двама римски императори са идвали да лекуват тялото и гуха си в тукашните термални извори. Всеки знае, че българското розово масло влиза в състава на класическите шедроври на парфюмерията. Знаменити световни майстори на високата кухня разчитат на ароматните, редки видове гъби за своите творения. Ароматерапевти от цял свят заявяват гордо, че работят с българска лавангула. Но това не е всичко... Каним ви на разходка с елементи на тайнство и приключение сред вековни гори и благоуханни полета, за да открием суровините, влизали в рецептите на древните магове и съвременните майстори на кулинарията, парфюмерията и синестезията.

Роза

Според някои историците, култивирането на маслодайната казанлъшка роза в България следва да се отнесе към началото на 17 век, тъй като през 1650 г. розовата вода от Карлово и Казанлък е основна търговска стока на Одринския пазар, а през 1680 г. е донесен първият глоуп, тоест казан за двойна дестилация на розово масло. Но внимателният прочит на древните хроники разкрива, че розите били донесени на Балканския полуостров от воините на Александър Македонски след похода в Персия. От „Естествена история“ на Плиний Стари научаваме, че „тракийската роза“ е една от дванайсетте разновидности на царската на цветята, съществували по онова време, а ата-

рът от рози бил една от най-ценните парфюмерийни съставки, което ни навежда на мисълта, че още през 5 век пр. н. е. по нашите земи вече са се отглеждали рози. Нещо повече, Долината на розите граничи и гори съвпада в Долината на тракийските царе, а розата е често изобразяван символ по стените на тракийските гробници, съчетавайки ритуално и утилитарно предназначение. Тази традиция продължава през вековете, превръщайки розата в национален символ и запазена търговска марка на страната. Българското розово масло жъне успехи на световните изложения в Чикаго (1893), Лиеж (1905) и Милано (1906), за да получи златни медали в Париж, Лондон и Антверпен. Днес розовото абсолю, масло и атар от България присъстват в арсенала на висшата парфюмерия, козметиката, ароматерапията и алтернативната медицина, като в някои години цената им се доближава до тази на златото.

Лавангула

В средата на юни лавангуловите полета в България са покрити с цвят и излъчват радостно, стимулиращо ума и разведряващо сърцето уханье. Беритбата още не е започнала, така че романтиците могат да си направят синьо-лава разходка по залез слънце, за да попият фините вибрации на цененото от гърци, римляни, рицари и кралски особи растение. Етеричното масло от българска лавангула се цени особено високо в ароматерапията, тъй като благодарение на надморската височина и климата има по-мек аромат и по-деликатни свойства от средиземноморските разновидности. ►

► „Бабина гушица“

Машерката е една от 400-те лечебни билки, описани от Хипократ. Римляните готвели с машерка и пиели отвара от нея в края на пирове. Плиний Стари я препоръчва като лек срещу епилепсия и твърди, че болен трябва да спи на легло застлано с машерка, за да се успокои и заспи, и препоръчва отвара от нея срещу главоболие. Освен с отглеждането на машерка за кулинарни, лечебни и козметични цели, България има традиция в производството на специален вид лековит мед, добиван от пчели, събирателни цветен нектар от дива машерка.

Дъбов мъх

Вековните дъбови гори на България са източник на една от най-високо ценените съставки в парфюмерията – дъбовият мъх. Всъщност той представлява вид лишей – странна симбиоза между гъби и водорасли, – който расте по ствола и клоните на някои видове широколистни и иглолистни дървета, с цвят, който в зависимост от климата, сезона и влажността варира от тъмнозелено през резеда до бяло и форма, наподобяваща еленски рога. Разновидността от боровите гори се ценят особено високо от парфюмерите, тъй като притежава специфичен аромат на благовонна смола, без който най-красивите ориенталски аромати биха били невъзможни. България изнася тази ценна суровина за парфюмерийните фабрики в Грас, Франция, където се дестилира или извлича под формата на абсолю и конкрет, които на свой ред изграждат основата на знаменитите шипрови и фужерни парфюми. Деликатното, сухо и изменчиво присъствие на дъбовия мъх придава дълбочината на ароматите, осигурява тяхната трайност и отключва неподозирани метаморфози в общото ольфакторно впечатление.

Шафран

В България есенният минзухар вирее от векове, може би дори от хилядолетия, още от времето, когато гърците култивирали растението и започнали да го използват в медицината и кулинарията, но едва през последните няколко години се правят успешни стъпки за отглеждане на най-ценната и скъпа подправка в света. Представете си само – от 150 цвята шафранов минзухар се получава един грама подправка...

Шафранът се появява за първи път в асирийски ботанически справочник от 7 век пр.н.е., а славата му на универсален лечител е поразителна, тъй като се препоръчва при около 90 заболявания. Самата дума вероятно идва от акадски (основният език на Древна Месопотамия), но водещи в отглеждането и търговията с шафран били финикийците. Фрески от двореца Кносос на остров Крит, датирани от бронзовата ера,

изобразяват обучени маймуни да събират цветове минзухар, под зоркото наблюдение на жрица или богиня. Друга фреска в двореца представя жена, която налага цветове шафран върху убодения си, кървящ крак, което несъмнено говори за медицинските свойства на растението.

Тютюн

Трудно е да се определи кога точно започва пушенето и отглеждането на тютюн в България, тъй като данни липсват достоверни исторически източници, но в началото на XVI век тютюневото растение вече е пренесено и отглеждано като билка в земите ни. Народната медицина препоръчвала тютюневите листа за лечение на рани, кръвта и други заболявания на хора и добитък. Добър ориентир е фактът, че първият данък върху тютюна в Турската империя е наложен през 1687 г., като с указ се нарежда събирането на мито за изнасяния тютюн през пристанищата във Вигинско, Никополско, Силистренско и по Черноморското крайбрежие. Производството било сравнително малко. В страната ни са отглеждани тютюни от сортовете Кабакулук, Старо семе и Ръчка, главно по долното течение на реките Струма, Места и Марица. През 1942 г. годишното производство вече възлиза на 65 милиона килограма, а стойността на износа съставлява 40 % от целия експорт, а България се утвърждава на световните пазари като производител на висококачествени ориенталски сортове.

Гъби

Манатарки, жълт и златист пачи крак, челядинка, овчи крак... Това са само част от диворастящите гъби в Родопите, които

присъстват в менюта на най-прочутите готвачи в света. Знаменити ресторанти в Италия, Франция и Швейцария се снабдяват с манатарки – всепризнатата царица на гъбите по нашите земи, – именно от горите около Сърница, Широка Лъка, Смолян и Чепеларе. Гори, кристално чист въздух и обилни валежи пък са съставките за добър урожай.

Копринени буби

Докато крале и знатни особи в Европа разчитали на търговските кервани от Близкия Изток и Китай, за да се снабдят с прекрасна коприна, в България бубарството било традиционно занаят още през 7 – 9 век. През 20 век страната заема осмо място в света и първо в Европа по производство на сурови пашкули. Макар и странно на пръв поглед, това е напълно закономерно, имайки предвид основното изискване – наличие на черничеви дървета, които виреят добре в България, не изискват особени грижи и живеят от 80 до 300 години.

Сол

Солта винаги е била ценна стока, благодарение на свойството да овкусява и консервира храната и да действа като антисептик, но малцина знаят, че най-старите солници, а може би дори най-старият град в Европа се намират в България. През 2005 г. при археологически разкопки на Солницата край Провадия бяха открити масивни каменни стени, бранили най-стария известен засега праисторически град в Европа, несъмнено играл важна роля в добива и търговията с пречистени блокове сол, която в древността изпълнявала функцията на универсална валута. Селището е датирано между 4700 и 4200 г. пр. н.е. ■

MORE VALUABLE THAN GOLD

Bulgaria is the land of the most ancient jewelry items in the world,
but it has far more valuable treasures as well

MARGARITA SPASOVA / Photography SHUTTERSTOCK

The ancient chroniclers are describing Bulgaria as the land of mysteries, golden treasures and precious raw materials. Not one or two Roman emperors have come to heal their body and spirit in the local mineral springs. Everyone knows that the Bulgarian rose oil is a part of the composition of the classic masterpieces of perfumery. Famous world masters of the haute cuisine are relying on the aromatic, rare types of mushrooms for their creations. Aromatherapists from all over the world are proudly stating that they are work-

ing with Bulgarian lavender. But this is not all ... we are inviting you for a walk with elements of mystery and adventure among centuries-old forests and fragrant fields, in order to find the raw materials, which were part of the recipes of the ancient Magi and the modern masters of cuisine, perfumery and synesthesia.

Rose

According to some historians, the cultivation of the oil-yielding Kazanlak rose in Bulgaria has to

be referred to the beginning of the 17th century, because in 1650 the rose water from Karlovo and Kazanlak is among the main commodities traded at the Edirne market, and in 1680 the first giulap, i.e. still for dual distillation of rose oil, was brought in. But the careful reading of the ancient chronicles reveals that roses were brought to the Balkan Peninsula by the warriors of Alexander the Great after the Persian campaign. From Pliny the Elder's "Natural History" we are learning that the "Thracian rose" is one of the twelve variations

Lavender

In the middle of June the lavender fields in Bulgaria are covered in flower and are emitting a joyful fragrance that stimulates the mind and cheers up the heart. The harvesting has not yet begun, so romantics may take a bluish-purple stroll at sundown, in order to absorb the fine vibrations of the plant that was appreciated by Greeks, Romans, knights and royalty. The essential oil from Bulgarian lavender is particularly highly prized in aromatherapy, because due to the altitude and the climate it has a milder aroma and more delicate properties than the Mediterranean varieties.

„Babinadushitsa“

Thyme is one of the 400 medicinal herbs, described by Hippocrates of Kos. Romans used to cook with thyme or drink an infusion from it at the end of the feasts. Pliny the Elder recommends it as a cure for epilepsy and asserts that the sick person has to sleep on a bed that is covered with thyme, in order for him/her to calm down and fall asleep, and he recommends the infusion against headaches. Besides with the cultivation of thyme for culinary, medicinal and cosmetic purposes, Bulgaria has a tradition in the production of a special type of medicinal honey, produced by bees that have been collecting nectar from wild thyme.

Oakmoss

The centuries-old oak forests of Bulgaria are a source of one of the most highly valued ingredients in perfumery – oakmoss. It is in fact a species of lichen – a strange symbiosis between mushrooms and algae, - which grows on the trunk and branches of some deciduous and coniferous tree species, with a colour, which in accordance with the climate, season and humidity varies from dark green, through reseda to white, and a shape which resembles deer antlers. The variety from the pine forests is especially highly valued by perfumers, due to it having a specific aroma of fragrant resin, without which the most beautiful oriental aromas would be impossible. Bulgaria is exporting this valuable raw material to the perfumery factories in Grasse, France, where it is being distilled or extracted in the form of absolute and concrete, which are in turn forming the basis of the renowned chypre and fougère perfumes. The delicate, dry and changeable presence of oakmoss imparts the depth to the aromas, ensures their stability and unlocks unsuspected metamorphoses in the overall olfactory impression.

Saffron

The autumn crocus has been growing in Bulgaria for centuries, maybe even millennia, since as early as the time when the Greeks cultivated the plant and began using it in medicine and cuisine, but it is only during the last few years that successful steps are being made towards the growing of the plant that produces the most valuable

and expensive spice in the world. Just imagine this – from 150 saffron crocus flowers one gram of seasoning is obtained...

Saffron first made its appearance in an Assyrian botanical reference book from the 7th century BC, and its fame as a universal healer is staggering, because it is recommended for around 90 illnesses. The word itself probably derives from Akkadian (the main language of Ancient Mesopotamia), but the Minoans were the leaders in the cultivation of and trading in saffron. Murals from the Palace of Knossos on the island of Crete, dating from the Bronze Age, are depicting trained monkeys that are collecting crocus flowers, under the watchful eye of a priestess or a goddess. Another mural in the palace is representing a woman, who is applying saffron flowers to her pricked, bleeding foot, which undoubtedly speaks of the medicinal properties of the plant.

Tobacco

It is difficult to ascertain precisely when the smoking and cultivation of tobacco in Bulgaria first began, because of the absence of reliable historical sources, but at the start of the 16th century the tobacco plant was already carried over and being cultivated as a herb in our lands. Folk medicine recommended tobacco leaves for treating wounds, scabies and other diseases in people and livestock. A good reference point is the fact that the first tax on tobacco in the Turkish Empire was levied in 1687, and with any means of a decree it was ordered that a duty is to be collected for the tobacco being exported through the ports in the regions of Vidin, Nikopol, Silistra and along the Black Sea coast. The production was comparatively small-scale. Tobacco from the Kabakulak, Staroseme and Rachkar varieties were being grown in our country, mainly along the lower courses of the rivers Struma, Mesta and Maritsa. In 1942 the annual production was already amounting to 65 million kilograms, and the value of the exports was comprising 40% of all the exports, and Bulgaria strengthened its position on the world market as a producer of high quality oriental cultivars.

Mushrooms

Penny buns, yellow and golden chanterelles, fairy ring champignons, hedgehog mushrooms... These are only a part of the wild mushrooms in the Rhodope Mountains, which are on the menus of the most famous chefs in the world. Celebrated restaurants in Italy, France and Switzerland are being supplied with penny buns – the universally acknowledged queen of the mushrooms in our lands, - precisely from the forests around Sarnitsa, Shiroka Laka, Smolyan and Chepelare. And forests, crystal clean air and abundant rainfall are the ingredients, necessary for a good yield.

Silkworms

While kings and royalty in Europe were relying on the trade caravans from the Middle East and ►

of the queen of flowers, that existed at that time, and that the attar of rose was one of the most valuable perfumery ingredients, which brings to mind that as early as during the 5th century BC roses were being cultivated in our land. Moreover, the Rose Valley borders on and even coincides with the Valley of The Thracian Kings, and the rose is a frequently depicted symbol on the walls of the Thracian tombs, combining a ritual and a utilitarian function. This tradition continues through the ages, turning the rose into a national symbol and a registered trademark of the country. The Bulgarian rose oil achieved success at the World's fairs in Chicago (1893), Liege (1905) and Milan (1906), in order to be awarded gold medals in Paris, London and Antwerp. Today the rose oil, rose absolute and attar of rose from Bulgaria are part of the arsenal of high perfumery, cosmetics, aromatherapy and alternative medicine, and during some years their price comes near that of gold.

► China, in order to be supplied with beautiful silk, in Bulgariasilkworm-breeding had been a traditional trade since as early as the 7-th – 9th centuries. In the 20th century the country was the world's eighth largest and Europe's first largest producer of unprocessed cocoons. While strange at firstsight, this is absolutely normal, given the main requirement – the availability of mulberry trees, which are growing well in Bulgaria, do not require particular care and can live for between 80 and 300 years.

Salt

Salt has always been a valuable commodity, thanks to its capacity to season food and to act as an antiseptic, but few people know that the oldest salt production facilities, and maybe even the oldest town in Europe are located in Bulgaria. In 2005, during archaeological excavations of Solnitsata near Provadia, massive stone walls were discovered, that were protecting the oldest known for the time being prehistoric town in Europe, which was undoubtedly playing an important role in the extraction of and trading in refined blocks of salt, the latter having in antiquity performed the function of a universal currency. The settlement dates from between 4700 and 4200 BC. ■

V BAR

София, ул. Ген. Паренсов 13
телефон: 089 70 70 800
www.vbar.bg

Скрит в сърцето на градските потайности, V BAR предлага едно ново преживяване за ценители.

Гурме кухня и авторски коктейли, следващи последните трендове на световната миксология, завладяват всеки гост. С елегантният си и стилизиран интериор, издържан в симбиоза с естествени материали, V BAR се откроява със свой почерк и следва пътя си на естествен трендсетър.

Уединената градина и модерната италианска мебелировка предлагат бяство от шума на града и предразполагат към едно незабравимо приключение за всички сетива.

Индивидуалното отношение към всеки гост на този модерен bar & fine dine допълва усещането за уют, което завладява още от прага.

Менюто е кратко и сезонно, открояващо се със средиземноморския си привкус, но отново с авторския почерк на шеф Андриев.

Създаден с внимание към детайла, V BAR and fine dine е готов да отговори на всички въпроси, които всеки неуморен пътешественик задава на града, който посещава.

Фотография: Александър Новоселски

V BAR

13, General Parensov Str., Sofia
Telephone: +359 89 7070800
www.vbar.bg

Hidden in the heart of the city's mysteries, V BAR offers a new experience for connoisseurs. Gourmet cuisine and presentation cocktails, following the latest trends of world mixology, are fascinating each guest. With its elegant and stylish interior, implemented in a symbiosis with natural materials, V BAR stands out with its own character and is following its path of a natural trendsetter. The secluded garden and the modern Italian furniture are offering an escape from the noise of the city and are predisposing to an unforgettable adventure for all the senses.

The individual approach with respect to each guest of this modern bar & fine dine complements the feeling of coziness, which fascinates from the very doorstep.

The menu is short and seasonal, standing out with its Mediterranean flavor, but once again with the presentation style of Chef Andreev.

Created with attention to detail, V BAR and fine dine is ready to answer all the questions, which a tireless traveller asks the city that he is visiting.

Photography: Aleksandar Novoselski

Център по дентална медицина „Св. Георги“

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
ул. К. Иричек 20, София, България

Денталният център „Свети Георги“ специализира в лечението както на деца, така и на възрастни. Комбинацията от обща, естетична и специализирана дентална медицина, и съвременна апаратура е предпоставка за успешни и висококачествени резултати на извършеното лечение. Спокойната обстановка и грижи за пациентите създават прекрасни условия, за да изчезне напрежението и страха. Отделеното време за разговор и консултация вдъхва доверие и сигурност. Наличната апаратура за пиезохирургия, лазер терапия, микроскоп-асистирана терапия, както и рентгеновите апарати, позволяват внедряването на най-новите и най-добрите световни методи на лечение на хирургичните и пародонтални заболявания. Непрекъснатите специализации на денталните ни лекари от клиниката у нас и в чужбина са стандарт за високото ниво на извършващата се лечебна дейност. Нашето желание е всички пациенти, посетили център „Свети Георги“, да са удовлетворени от крайния резултат на лечението и да се радват на добро орално здраве, и перфектна нова усмивка. Услугите, които предлагаме, са професионална устна хигиена, профилактика, зъбна имплантология, детска и козметична дентална медицина и обща дентална медицина, ендодонтия, образна диагностика, ортодонтия, пародонтия, пиезохирургия и физиотерапия.

Dental Center “St. George”

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
20 K. Ilichev Str., Sofia, Bulgaria

The dental center St. George specializes in the treatment of both children and adults. The combination of general, aesthetic and specialized dental medicine and modern equipment is a prerequisite for successful and high quality results of the treatment. The tranquil setting and care of the patients creates wonderful conditions to make it disappear and fear. Time-to-talk and consultation time gives confidence and security.

The available piezo surgery, laser therapy, microscope-assisted therapy and X-ray equipment allow the introduction of the latest and best global methods of treatment of surgical and periodontal diseases. The continuous specializations of our dentists from the clinic in Bulgaria and abroad are a standard for the high level of the ongoing medical activity. Our desire is for all patients who visited St. George to be satisfied with the end result of the treatment and enjoy good oral health and a perfect new smile.

The services we offer are professional oral hygiene, prophylaxis, dental implantology, children's, aesthetic, cosmetic and laser dentistry and general dental medicine, endodontics, imaging, orthodontics, periodontics, piezo surgery and physiotherapy.

Медицински комплекс „Доверие“

София, ж.к. Овча купел 2, ул. Фридрих Грюнгер №2
1756 София, р-н Изгрев, ж.к. Изток, ул. Лъчезар Станчев №5
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

МК „Доверие“ е модерен медицински комплекс разделен функционално на диагностично-консултативен център и многопрофилна болница за активно лечение.

От скоро Медицински център „Доверие“ АД може да бъде открит и на още един адрес в гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ №5. Усилията в нашата работа са насочени към това да предлагаме съвременен и иновационен медицински мениджмънт, като същевременно запазваме традиционните ценности на предоставяне на качествени, достъпни и надеждни за пациента грижи.

Нашата цел е да се ползваме с доверието на нашите клиенти, които ще получават здравна услуга, съобразена с най-добрите световни практики в медицинското лечение.

За нас пациентът е в центъра на качествената медицинска грижа, която се осигурява от нашите опитни лекари. Ние предлагаме лесен достъп до медицинска помощ, като отделяме персонално внимание и конфиденциалност на пациента.

Болница „Доверие“ е една от първите частни болници в България. Създадена е в края на 2005 г. и вече над 10 години е част от „Доверие Обединен холдинг“ АД. Тя е модерна, европейска болница, различна от стандартните български болници във всяко отношение, като предлага много по-съвременно обслужване, апаратура и леглова база.

На разположение на пациентите на МК „Доверие“ са:

- Медицински център, разполагащ със собствени лаборатории и високотехнологично диагностично оборудване
- Многопрофилна болница за активно лечение с 8 специализирани отделения за болнична помощ
- 4 операционни зали и стационар от над 100 легла

Освен високотехнологично оборудване и специализирани отделения Медицински комплекс „Доверие“ може да предложи на своите пациенти оперативно лечение с единствената в гр. София система за роботизирана хирургия „Да Винчи“. Над 80% от всички диагностични и лечебни процедури се извършват чрез прилагане на минимално инвазивен (безкръвен) метод от висококвалифицирани екипи чрез съвременна ендоскопска апаратура.

Doverie Medical Complex

Sofia, Ovcha Kupel 2 District, 2, Friedrich Grunanger Street
1756 Sofia, East District, Lachezar Stanchev 5 Street
phone: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

МК „Доверие“ е модерен медицински комплекс разделен функционално на диагностично-консултативен център и многопрофилна болница за активно лечение.

Doverie Medical Center can be found at another address in Sofia, 5 Lachezar Stanchev Str.

The efforts in our work are aimed at offering modern and innovative medical management, while preserving the traditional values of providing quality, affordable and patient-friendly care.

Our goal is to use the trust of our clients, who will receive a health service that is consistent with the best world practices in medical treatment.

For us, the patient is at the center of quality medical care that is provided by our experienced doctors. We offer easy access to medical care, giving personal attention and confidentiality to the patient.

Doverie Hospital is one of the first private hospitals in Bulgaria. It was established at the end of 2005 and has been part of Doverie United Holding

AD for more than 10 years. It is a modern, European hospital, different from the standard Bulgarian hospitals in every respect, offering much more modern service, equipment and bed base.

The patients of МК „Доверие“ are at the disposal of:

- A medical center with its own laboratories and high-tech diagnostic equipment
- Multi-profile Active Treatment Hospital with 8 specialized hospital care units
- 4 operating halls and more than 100 beds

In addition to high-tech equipment and specialized departments, Doverie Medical Complex can offer its patients an operative treatment with the only Da Vinci robotic surgery system in Sofia. Over 80% of all diagnostic and treatment procedures are performed by applying a minimally invasive (bloodless) method by highly qualified teams using modern endoscopic equipment.

Spaghetti Company

Сердика център, бул. Ситняково №48
тел. 02/ 841 28 18
Mall Bulgaria 102 ет 3 до кино Арена
бул. Витоша 150, тел: 02/ 88 10 100
Работно време: понеделник - неделя от 10:00 до 00:00 ч.
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista и ТИ!

Мястото, известно с изключителна италианска кухня. Обстановката, която вдъхновява срещите, които винаги оставят у теб чувството, че си в сърцето на града!

Всеки от ресторантите Spaghetti Company носи свое собствено усещане. Независимо къде те отвеждат пътищата на София, в ресторантите от веригата намиращ себе си сред изискана и творческа обстановка, модерен дизайн и оригинална италианска кухня, специално създадена под черпака на Маестро Марко Лукиари.

Домът на италианската кухня е наблизо. Тук е, за да намиращ винаги себе си, приятели, делови партньори или нови срещи. Кухнята ни е палитра от италиански вкусове. Към това добавяме специална селекция от вина, музика и събития. Можеш да споделиш тук всяко късно сутрешно кафе, работен обяд, лежерен следобед или дълга вечеря. И всеки път ще бъде различно.

И както казва нашият главен готвач Марко Лукиари – „Има неща, за които няма сезони“. Има и такива места. Spaghetti Company е едно от тях.

Pizza, pasta, modernista and YOU

The place, famous for exquisite Italian cuisine. The atmosphere, inspiring meetings that always leave you feeling in the heart of the city!

Each of the Spaghetti Company restaurants brings its own touch. No matter where Sofia roads take you, in the restaurant chain you find yourself amongst elegant and creative atmosphere, modern design and original Italian cuisine especially prepared by Maestro Marco Luchiar's ladle.

The home of Italian cuisine is nearby. It's right here, so you can always find yourself, friends, business partners or new encounters. Our cuisine is a palette of Italian flavours. We add a special selection of wine, music and events. Here you can share every late morning coffee, business lunch, a casual afternoon or a long dinner. It will be different each time.

As our chef Marco Luchiar says – "There are things of no particular season". There are such places. Spaghetti Company is one of them.

Bedroom Beach Il paradiso del mare nero

к.к Слънчев бряг, плаж Юг, комплекс Какао бийч

Нощният живот на българското Черноморие има тенденция да гравитира около наложилата се и така предпочитана локация за модерен начин на забавление - Bedroom Beach!

Клубът е място, което обединява елегантност, стил, красиви и известни хора, изискан начин на забавление, модерна музика, топ диджеи; място, на което просто искаш да бъдеш!

Bedroom beach е с перфектно местоположение - на брега на морето на парти дестинацията на България - Слънчев бряг, к.к Какао бийч, плаж Юг.

Седмичната дневна програма на клуба ще те въвлече в чил-аут настроение, точно в каквото искаш да си! Лежерна музика, огромни легла, прикрити с бели балдахини, с които вятърът закачиливо си играе... Любезен персонал, който е готов да съдейства за това всяка твоя кулинарна представа да бъде превърната в реалност от нашия шеф-готвач. А защо не той да ти предложи нещо, на което да не можеш да устоиш...

Денят прелива в нощ, нощта в ден...#Team neverSleep е готов да те посрещне 24 часа в денонощието.

Ела, зареди се, усмихни се, забавлявай се, бъди красив, привличай, раздавай се! Очакваме те! Не може да не си TAM! Bedroom Beach

Bedroom Beach Il paradiso del mare nero

Sunny Beach, Beach South, Cacao Beach Complex

The Nightlife on the Bulgarian Black Sea coast tends to gravitate around the famous and preferred location for a modern way of entertainment - Bedroom Beach Club!

The venue is a place that combines elegance, style, beautiful and famous people, exquisite entertainment, trendy music, top DJs; A place you just want to belong to! Bedroom Beach has a perfect location, situated on Cacao beach, South beach, in the Bulgarian most popular party destination - Sunny Beach.

The daily program of the club during the week will put you in a chill-out mood, just what you search for! VIP beds on a raised deck, covered with white and ethereal canopies, chillmusic, spectacular view... Our friendly staff, always ready to help you feel more comfortable, will assist you to turn into reality every culinary wish thanks to our master chef...Or why not leave them offer you something that you can not resist to...

The day turns into night, the night into day ... #TeamneverSleep is ready to welcome you 24 hours a day.

Come in, energize yourself, smile, let us entertain you, be beautiful, draw looks on you, give smiles away....

We are expecting you! You just can not miss being THERE! Bedroom Beach

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отпращайки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония. Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.

Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка сьомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Нова-морските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство. Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

SPAGHETTI KITCHEN★BAR

EAT • DRINK • SOCIALIZE

place for vino and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art.

In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.

The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.

If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great

Spaghetti kitchen

София, ул. 6-и септември №9
Резервации тел.: 0890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

Няма как да преминете по улица „6-и септември“ и да останете безразлични към вида на този наистина необикновен ресторант. Какво го прави такъв, ще разберете в момента, в който прекрачите прага му. С една-единствена крачка забравяте за работната суматоха на големия град и се пренасяте в един друг сюжет с въздушна атмосфера и безброй кулинарни предложения. Тук ще откриете приятна комбинация от съвременен дизайн в обзавеждането, изискано меню с интернационална кухня и отпускателна музика. От месец ноември се открива и отопляема външна градина. Заведението впечатлява и с деликатно лично отношение към клиента и усещане за домашен уют. Всичко това превръща Spaghetti Kitchen в най-модерното и желано място в София.

SPAGHETTI KITCHEN★

ITALIAN FOOD AMERICAN GRILL

Spaghetti kitchen

9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
Reservations: +359 890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

It is not possible to pass 6th of September Street and to remain indifferent to the appearance of this unusual restaurant. You will understand what makes it so unusual the minute you cross its threshold. Only one step and you forget about the busy turmoil of the city, and move into another reality that has a magic atmosphere and countless culinary propositions. Here you will find a pleasant combination of contemporary interior design, exquisite international cuisine and relaxing music. The restaurant also impresses with its delicate personal attitude towards the customer and the feeling of home comfort. All this makes Spaghetti Kitchen the most modern and desired place in Sofia.

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на България Ер имат право на превоз на безплатен ръчен багаж в салона и регистриран багаж /в багажника на самолета/, в зависимост от избраната тарифа. Безплатните норми за брой и тегло на багажа могат да бъдат различни, в зависимост от класата на пътуване /бизнес или икономична/, както и от тарифата, по която е издаден билета. Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на България Ер, които трябва да имате предвид.

Авиокомпания България Ер въвежда по линиите си правила за превоз на багаж за билети, издадени след 2 май 2011 г. Системата **PIECE CONCEPT** се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж както следва:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж	Такси за багаж
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)*	Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*: • Вътрешни полети – 15 евро на посока • Международни полети – 20 евро на посока

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж както следва:

1. По международни и вътрешни линии

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* 2 броя чекиран багаж по 23 кг или 1 брой до 32 кг, до 158 см* Всеки**
Икономична класа	2 броя чекиран багаж до 32кг и до 158см* Всеки

2. Изключения

Вид карта	Пояснения
Златна карта FLY MORE	2 броя по 23 кг и до 158 см* Всеки**
За билети заплатени с карта VISA Platinum от ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* Всеки**
За билети заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* Всеки**
За членове на програмата „CCB Club“	2 броя по 23 кг и до 158 см* Всеки**
Моряци	2 броя по 23 кг и до 158 см* Всеки**
Бебета от 0-2 години	В случай, че тарифата по която е издаден билета на възрастният, придружаващ бебето позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизване на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай, че количката не е предадена/получена на/от самолета.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l +h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по максимата за трети свръхбагаж.
** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club, или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на е-мейл: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж. Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж. Правото на два броя багаж за притежатели на златна карта FLY MORE и CCB Club и за билети, заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ и карта Visa Platinum от ЦКБ, е само за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания България Ер.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	50 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	70 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	100 евро

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	20 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	30 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	20 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро

5. Специални категории багаж

Спортна екипировка	Превоза на спортна екипировка не влиза в нормата на безплатния чекиран багаж. Таксува се 50 евро в посока, като допълнително парче чекиран багаж. Изключение: За всички директни международни полети, оперирани от България Ер: • Един чифт ски/сноуборд на пътник - прилага се фиксирана такса от 30 евро в посока Вътрешни полети: • Един чифт ски/сноуборд на пътник - прилага се фиксирана такса от 20 евро в посока. • Екипировката трябва да е с максимални размери до 23 кг и до 203 см сумарна дължина.
Велосипеди	Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 см. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията. Международни линии: 70 евро в посока. Вътрешни линии: 30 евро в посока.
Оръжие	Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт /IATA/ . Не се потвърждава на codeshare полетите на България Ер. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания България Ер е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи, превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели, може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с България Ер и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси, се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на мунициите не бива да надвишава 5 кг. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. България Ер си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси. • Ловни пушки и патрони – комплект до 15 кг: такса 50 евро в посока. • Ловни пушки и патрони- при общо тегло над 15 кг: такса 70 евро в посока. • Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро в посока. Ловната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и таксата се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETC/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. При пътуване с домашен любимец /куче или котка/ е необходимо при закупуването на билет да свържете с авиокомпанията за потвърждение. Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. За полети FB1431/1432 до и от Париж, където опериращ превозвач е Air France, максималното тегло е 6 кг. Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 50 евро в посока.
Домашни любимци в багажника /AVIH/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. Без ограничение в теглото на животното. Максимални размери на клетката – 110 x 65 x 70 см. Не се включва в безплатната норма багаж, заплаща се такса: - при тегло на животното и контейнера до 32 кг - 80 евро в посока - при тегло на животното и контейнера над 32 кг - 120 евро в посока Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 80 евро в посока.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпании в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage and checked baggage (in the luggage compartment of the airplane) depending on the chosen tariff. Free allowances for pieces and weight of baggage may vary depending on the travel class (business or economy) and the tariff on which the ticket has been issued. Baggage transportation on regular lines also conforms to some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider.

Bulgaria Air introduces rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued after May 2, 2011. The **PIECE CONCEPT** system is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

Class of service	Allowance for free of charge baggage	Fees for checked baggage carriage
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 sm (total length up to 118 sm)*	First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm *: <ul style="list-style-type: none"> • Domestic flights – EUR 15 per direction • International flights – EUR 20 per direction

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes checked baggage, is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

1. International and Domestic flights

Class of service	Норма на безплатен багаж
Business class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 sm (total length up to 118 sm)* 2 pieces checked baggage up to 23 kg or 1 piece up to 32 kg, up to 158 sm* each**
Economy class	2 pieces checked baggage up to 32kg and 158sm* each

2. Exceptions

Card type	Explanations
Gold card FLY MORE	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with VISA Platinum card by CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with co-branded card Bulgaria Air / CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For members of the 'CCB Club' programme- free checked-in baggage	2 pieces of 23 kg. Third piece is charged as third excess baggage**
Seamen	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
Infants 0-2 years of age	If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over/to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over/received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage. Possession card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage. The right to two pieces of luggage for holders of Gold Card FLY MORE and CCB Club and tickets paid with co-branded card CCB and Bulgaria Air and Visa Platinum card from CCB is only on flights where the operating carrier is Bulgaria Air.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST.

3. Excess baggage fees – International flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 50
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 70
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

4. Excess baggage fees – Domestic flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 20
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 30
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 20
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 50

5. Special categories of baggage

Sport equipment	Transportation of sport equipment is not included in the quota of checked baggage. It is charged as an extra piece of checked baggage EUR 50 in direction. The equipment must be of maximum weight and dimensions 23 kg and 203 cm* Exception: Free carriage of 1 piece of ski / snowboard equipment for all flights operated by Bulgaria Air.
Bicycles	Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation. International flights: EUR 70 per direction. Domestic flights: EUR 30 per direction.
Firearms	Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association /IATA/. It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria Air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition. • Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20. Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50 per direction. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70 per direction. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20 per direction.
Pets in the passenger cabin /PETC/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. If traveling with a pet /dog or cat/, please be advised to contact the airline for confirmation at the time of purchase of your ticket. Maximum weight of the pet and the cage – up to 8 kg. For flights FB1431/1432 to/from Paris, where operator is Air France, the maximum weight of the pet and the cage is 6 kg. Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 50 per direction applies.
Pets in the hold / AVIH/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. Without limitations in the weight of the pet. Maximum dimensions of the cage - 110 x 65 x 70 cm. Not included in the free baggage allowance, a fee apply as follows: - for total weight of the pet and the container up to 32 kg - EUR 80 per direction - for total weight of the pet and the container above 32 kg - EUR 120 per direction Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 80 per direction applies.

For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Ходила

10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене

30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Загържете така 15 секунди.

Гръб и ръце

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведждайте се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безпречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция
- Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задръжайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по-лети си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминуване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнеш в креслото уморен и загъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставте си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.

Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж.

Не оставяйте багажа си без надзор.

Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминуване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги убедомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажите си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have you luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпун;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасител;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахаки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети,

- които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръснари, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашины, отвъртки, клещи, чукове;
- кънки за лег;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щекли и тояги;
- всички видове оборудване за бойни

- спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ;
- терпентин, разреждател и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;

- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives

- and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, от 3 до 12 години, което по време на полета не се придружава от родител/настойник или друг пътник-придружител. Деца до 3 години не могат да ползват услугата непридружено дете

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служители поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва пълна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълнен адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желания полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на дължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълнен адрес на посрещача и изпращача. Непридруженото дете трябва да носи със себе си валиден паспорт. За вътрешните полети паспортът може да бъде заменен с акт за раждане – оригинал или нотариално заверено копие.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца: за всяко непридружено дете, независимо от възрастта, се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии, като за София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София 50 паунда. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, като се заплаща една UM такса за двете деца.

Допълнителни условия:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от едноръчната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират;
- от 5 до 7 години: плаща се 100 % от тарифата за възрастен пътник;
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление;
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

NEW RULES FOR TRANSPORTING CHILDREN

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

AN UNACCOMPANIED MINOR (UM) – is any child of 3 to 12 years of age who is not accompanied by parent/guardian or another passenger-companion on the same flight. Children of less than 3 years of age may not use the service for unaccompanied minor.

THE SERVICE “TRANSPORT OF AN UM means that employees of Bulgaria Air take the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and brings him to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between 3 and 5 years old, and optional for children who have already turned 5 years.

FORM – INFORMATION FROM THE PARENT/GUARDIAN: A mandatory document that contains full information about the child, as well as names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

ESCORT – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

MANDATORY INFORMATION for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full names, telephone numbers and complete addresses of persons delivering the child to the departure airport and those who are collecting him or her at the destination airport. The UM must have a valid passport on him/her. For domestic flights the passport may be replaced by a birth certificate or a copy of it certified by a Notary.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

THE PRICE FOR THE TRANSPORT OF UM SERVICE:

For an unaccompanied child, regardless of age, a UM fee of EUR 40 per international flight segment and EUR 20 for domestic flights is collected, for Sofia - London the fee is EUR 50 and for London - Sofia GBP 50.

One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously - brothers and sisters traveling together, and in that case one UM fee is collected for both children.

Additional conditions:

- For children between 3 and 5 years old: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff per segment in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected;
- Age 5 - 7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger;
- Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff);
- Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier **www.air.bg**

Airbus A320-214

**Airbus A319-112
Airbus A319-111**

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA – MOSCOW

Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – PARIS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – ROME

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS,
MADRID – TENERIFE

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – AMSTERDAM

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BUCHAREST

Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BELGRADE

Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

A STAR ALLIANCE MEMBER

SOFIA – ATHENS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA

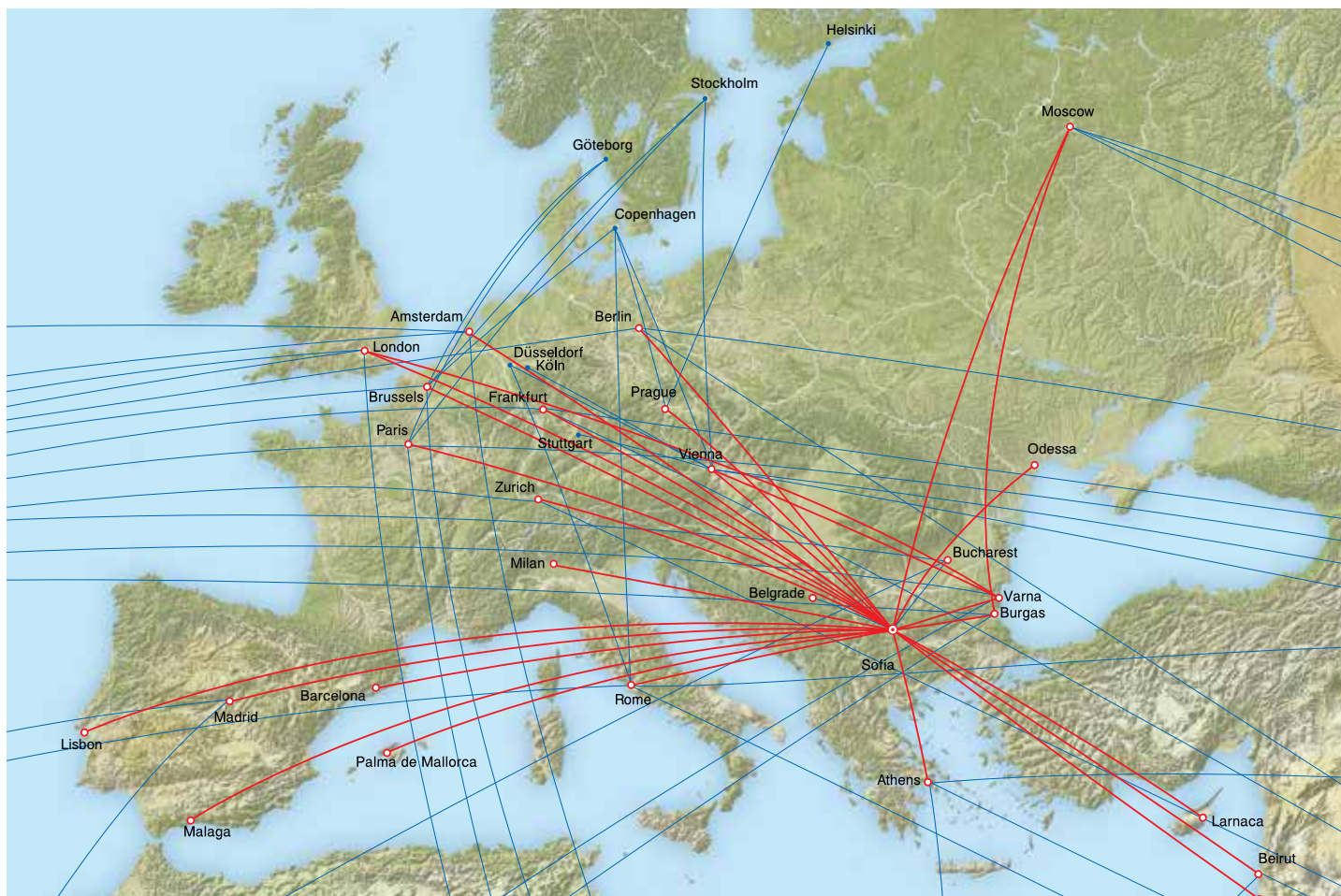
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

ATHENS – LARNACA, ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV,

ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA – TEL AVIV

Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговарят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

INTERLINE PARTNERS:

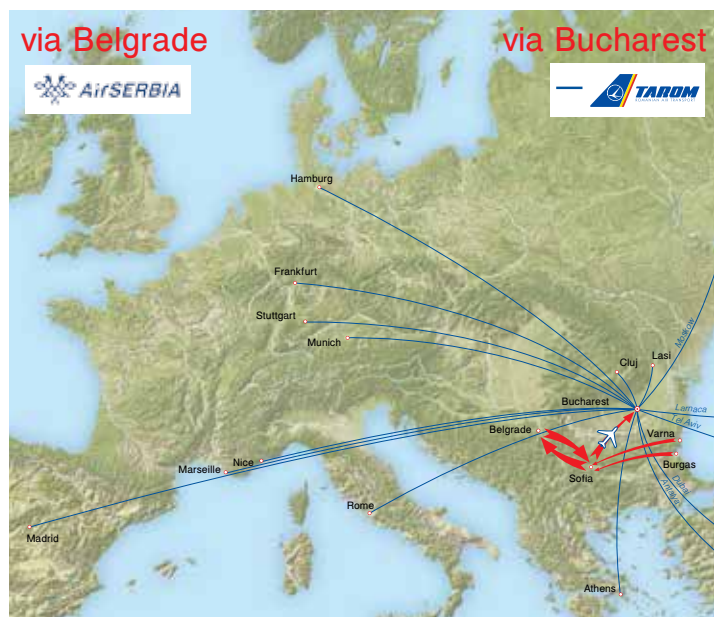
Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

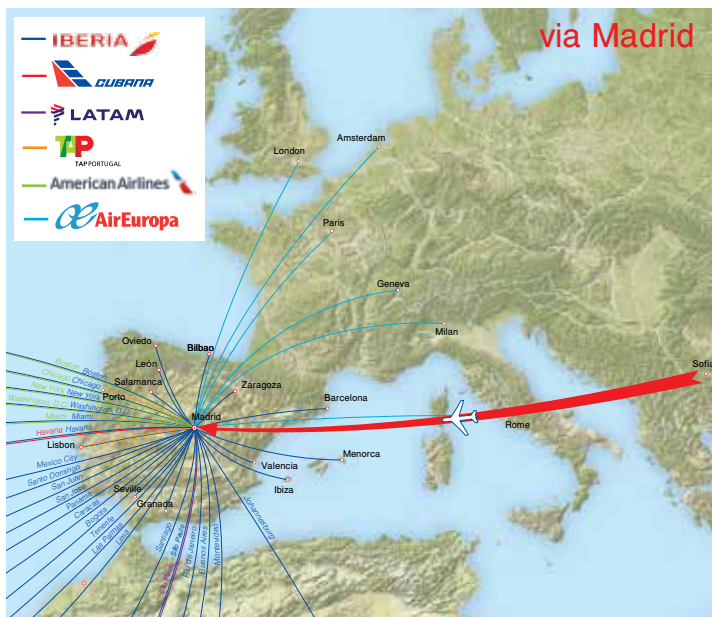

*Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.*

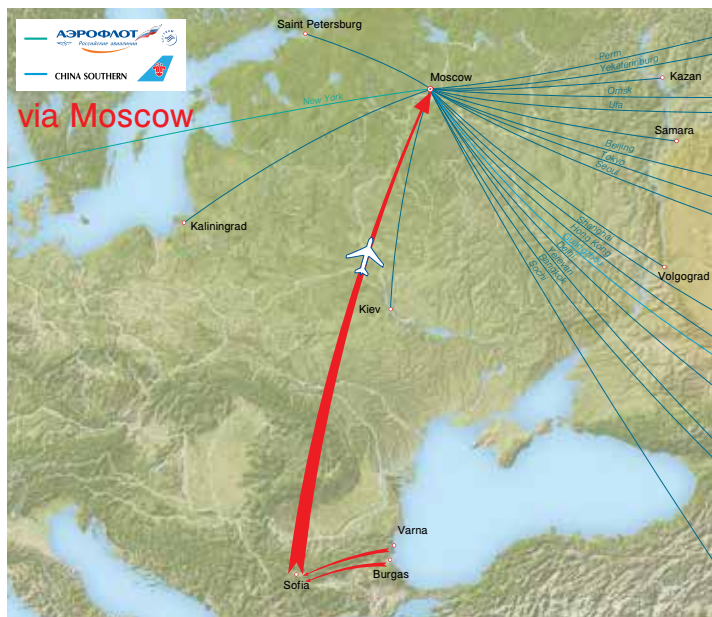

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?

BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR 	Customer Service Center 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Every day 08:00-22:00 Local Time</i>	phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg
	Sofia City Office 2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</i>	e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg
	FLY MORE Office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working hours:</i> <i>Every day: 09:00-12:00/13:00-18:00</i> <i>Local Time</i>	phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg
	Varna Airport Office Varna Airport Terminal 2, Departures <i>Monday - Friday and Sunday:</i> <i>07:00-21:00 Local Time</i> <i>Saturday:</i> <i>03:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg
	Varna City Office 55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time</i> <i>Saturday 10:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>(between June and September)</i>	phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg
BRU 	Belgium, Brussels <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>10:00-19:00 Local Time</i>	phone: +32 470 401 260 e-mail: brussels@air.bg www.air.bg

<div>LCA</div> <div></div>	<div>Cyprus, Nicosia</div> <div>"Louis Aviation" – 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.</div>	<div>phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg</div>
<div>BER</div> <div></div>	<div>Germany, Berlin</div> <div>Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-18:00 Local Time</i></div>	<div>phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg</div>
<div>LON</div> <div></div>	<div>United Kingdom, London</div> <div>Ticket Pod 1 Terminal 4 London Heathrow Airport Hounslow, TW6 3FB <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:30 - 17:30 Local Time</i></div>	<div>phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg</div>
<div>MOW</div> <div></div>	<div>Russia, Moscow</div> <div><div>City Office 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday:</i> <i>09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time</i> <i>Saturday: 10:00-14:00</i> <i>(between June and September)</i></div></div>	<div>phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg</div>
	<div>Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 <i>Working hours:</i> <i>Opens 2 hours before flight</i></div>	<div>e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg</div>
<div>TLV</div> <div></div>	<div>Israel - Tel Aviv</div> <div>Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv <i>Working hours:</i> <i>Sunday - Thursday:</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i></div>	<div>phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg</div>
<div>USA</div> <div></div>	<div>Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 9am - 5pm,</i> <i>Saturday - Sunday 9am -1pm (EST)</i></div>	<div>phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg</div>
<div>VIE</div> <div></div>	<div>Austria, Vienna</div> <div>Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Thursday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>Friday</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i></div>	<div>phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg</div>